

PRIJATELJ

ŠTEV. 10
OKTOBER 1940
LETO XIV

PRILOGA: *Za pridne roke*

Kako je zrasel!

Vse mu je premajhno. Za jesen
bo potreboval novo obleko.

Pa tudi sebi in možu bo
morala kupiti blago za novo obleko.

**VELIKO IZBIRO MANUFAKTURNEGA BLAGA ZA JESENSKE
IN ZIMSKE OBLEKE IMA VELEMANUFAKTURNA TRGOVINA**

Poseben oddelek za
linolej, preproge, zastore itd.

A. Škaberne
Ljubljana

Berite navodila za uporabo!

Navodila za uporabo se pišejo čisto gotovo zato, da jih beremo. V resnici pa jih imajo ljudje pogosto samo za nekaj okrasek, zakaj marsikatera gospodinja jih sploh ne bere ali pa samo zelo površno.

Drugače bi vendar ne bilo mogoče, da bi se uporabljalo toliko sredstev, aparatov in orodij napačno! Tovarnar navsezadnje vendar najbolje ve, kako naj se njegov izdelek uporablja. Zato si tudi prizadeva, da bi ves potek uporabe prav razumljivo in jasno opisal na tiskanem navodilu za uporabo. Večkrat se kar čudimo, kako na široko vse razlaga, da bi vsak vse do poslednje trohice razumel, in vendar koliko ljudi teh navodil vobče ne bere!

Mar bi bilo drugače mogoče, da bi na primer ta in ona gospodinja vedno in vedno raztapljala pralno sredstvo v vroči vodi, čeprav navodilo pred tem svari, in s tem uničevala njegovo učinkovitost?

Ta nepazljivost pa pomeni v mnogih primerih zgubo in škodo; to je zapravljanje, ki stane denar.

Ni pa dovolj, da se gospodinja sama navadi, čitati navodila, temveč mora tudi svoji pomočnici zabičiti, da je to neogibno potrebno! Saj se bo s tem sama obvarovala škode, kajti navsezadnje vendar njena pomočnica snaži čevlje, obleko in lonce. Torej ne sme uporabljati raznih sredstev kar mehanično in brez misli, ampak se mora sama z branjem naučiti, čemu in za kaj je to in ono.

Skrbimo za šolske otroke!

Otrokovo zdravje je v šolskih letih najbolj ogroženo. Tesni stik otrok v razredih pospešuje postanek in širjenje hudih bolezni, kakor so škrlatinika, davica, hripa itd. Tudi pri največji opreznosti ni mogoče otrok za neslajivo obvarovati pred okuženjem, ker se te bolezni pokažejo po določeni inkubacijski dobi, to je doba, ko se bolezen v telesu pripravlja brez zunanjih znakov, dasi lahko otrok že druge okuži. Samo po sebi se torej razume, da ne smemo pošiljati otroka v šolo, če ima vročico, če ga boli v vratu ali ima kak sumljiv izpuščaj. Ne samo zaradi tega, ker bi to škodovalo otroku samemu, temveč tudi z ozirom na druge otroke v razredu, ki bi bili v nevarnosti, da se okužijo. Zato je

Ogl. reg. S. Br. 7006/32

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Tradicija jamči za kakovost!

... po receptu, ki sem se ga naučila od svoje matere: Zitno kavo je treba pristaviti v hladni vodi; toda najvažnejše je, da vzamemo za kuhanje originalno Kneippovo sladno kavo, ker vsebuje v vsakem zrnu sladni sladkor, ki daje kavi prijeten okus.

Kneippova
SLADNA KAVA

dolžnost mater, da morajo svoje šolarčke skrbno opazovati in takoj poklicati zdravnika, če opazijo kak sumljiv znak.

Glavna stvar pri šolskih otrocih je seveda snažnost. Gledati je treba na to, da si otroci takoj umijejo roke, ko pridejo iz šole. Otroci se morajo pogosto kopati in imeti zmerom čisto perilo. Skrbeti moramo tudi, da imajo dobro in lahko prebavljivo hrano, čim več sadja in mleka. Tudi spanje in gibanje na svežem zraku je zelo važno.

In nekaj še o vstajanju! Marsikatera mati budi zjutraj s težkim srcem svojega šolarčka. Hudo ji je, da mu mora prekiniti mirno spanje, in zato ga pusti, da kar najdalje spi, in meni, da mu s tem koristi. Toda zelo se moti. Otroci, ki vstajajo v poslednjem trenutku, so slabe volje, zaspani, se naglo umivajo in se niti dobro ne osušijo, z največjo naglico se oblačijo, hitro zajtrkujejo, hitijo iskati knjige in tečejo v poslednjih minutah v šolo, kamor pridejo večkrat tudi prepozno. In koliko nervozne naglice je pri tem v rodini! Tako se vzgajajo iz otrok nervozni ljudje. Če gre otrok zvečer

pravočasno spat, lahko zjutraj brez škode pol ure prej vstane. Mirno se pripravi, mirno zajtrkuje in mirna pot v šolo mu je prijeten in zdrav izprehod, ker mu ni treba hiteti in se bati, da bi prišel prepozno. In v šoli potem dosti lažje in boljše dela.

Ne boste lepi, ako...

... se ne znate odreči marsikateri sladkosti! Če ste res sladkosnedi, skušajte sami sebe prevarati s tem, da jeste prav počasi porcijo močnate jedi. Potem ne boste prišli v izkušnjo, da bi pojedli še eno in še eno.

... imate navado, da se kopljete v preveč topli vodi! Vaša kopel ne bodi toplejša ko 37°C in ne trajaj dlje kakor deset minut. Dolgotrajna kopel bolj utruja, kakor osvežuje. Vsekakor naj sledi takoj hladna prha!

... si drgnete obraz s pudralcem! To kožo draži. Pudrajte se tako, da oprate obraz s klobčičem vate in odstranite odvečni puder z mehko ščetko.

... si pred spanjem ne očistite obraza! Vsak večer očistite z obraza puder in ličilo, da bo mogla koža dihati. Samo živa in čista polt je lepa.

... si pri pudranju vlečete polt navzdol! Vselej, kadar nanašate na obraz kremo, puder itd., delajte to v smeri navzgor! To je zelo važno pravilo.

... se ne držite pokonci! Če sedite, bodite s celim hrbtom naslonjeni na naslonjalo.

... mislite, da ste grdi in povešate zaradi tega glavo! Grdih žensk sploh ni! Grde so samo tiste, ki ne znajo biti lepe. Od danes naprej glavo pokonci in iščite svojo lepoto!

MALENKOSTI

◆ O VELIKIH LJUDEH ◆

SREČNO
POT...

Saški kralj Avgust je imel navado, da se je pogovarjal, kadar je prišel ob nedeljah od maše, tudi s svojimi nižjimi služabniki. Enega izmed svojih najzvestejših, svojega starega knjižničarja, ki je bil nadušljiv in povrh še skoraj gluha, je vselej vprašal: «Kako pa je z vašo naduho?» — Nekoč pa ga je izjemoma vprašal: «Kako pa je z vašo gospo?» Knjižničar mu je odgovoril, kakor je bil navajen: «Veličanstvo, podnevi se da že še prenašati... ampak ponoči!»

*

Ludvik XIV. je rekel nekoč svojim dvorjanom: «Kralji imajo svojo oblast od Boga. Če vam ukažem, da skočite v vodo, morate ubogati brez obotavljanja!»

Nato je vstal neki vojvoda in hotel iti ven.

«Kam?» ga je vprašal kralj.

«Plavati se grem učiti,» je odgovoril vojvoda.

*

Kralj Henrik VIII., ki je dal dve izmed šestih soprog, ki jih je imel, obglaviti, se je po usmrtni Ane Boleyn potegoval za roko milanske vojvodinje Kristianije. Vojvodinje seveda ni veselilo, da bi postala soproga tega krutega kralja; zato je kraljevemu odposlancu odgovorila: «Povejte Njegovemu Veličanstvu, da imam samo eno glavo in to potrebujem nujno sama za sebe!»

*

Slikar Vratislav Nechleba je slikal župana nekega velikega mesta, toda župan s sliko ni bil zadovoljen. Kar naprej mu nekaj ni bilo prav: da se zlato njegovega nakita ne sveti zadosti, da je kožuh premalo viden, da ovrtnik v senci ni dovolj čist.

«In glava je že dokončana? Tole naj bo moja glava? Prosim, nič ne rečem... toda ali se vam ne zdi, da ji nekaj manjka?»

«Imate prav», se je odrezal Nechleba, ki je bil že pošteno razkačen, «popolnoma sem pozabil naslikati — roge!»

Slaba izkušnja.

Ladko je bolan. Pride gospod doktor. «No, Ladko,» mu prigovarja mama, «pokaži lepo gospodu doktorju jezik!»

«Kajpak,» se brani Ladko, «da bi mi dal klofuto, kajne?»

Ni zabavna.

«Gospa Jančeva, kako vam ugaja gospa Petričeva?»

«Meni je všeč.»

«In gospa Lavričeva?»

«Tudi.»

«In gospa Konjarjeva?»

«Tudi se ne morem pritoževati.»

«Z vami se pač ni mogoče pogovarjati in zabavati!»

Vzile prahu in vročini sveža in negovana z uporabo »4711«. Nekoliko globokih vdihov njegovega osvežujočega vonja okrepi in osvežuje takoj!

N°4711.

PRAVI
Eau de Cologne

Vzgoja.

«Nočem juhe,» se je zacmeril mali Mihec.

«Juho moraš jesti!» vztraja mama.

«Ampak nikar vendar otroka ne sili!» pravi oče.

«Dobro, ne bom ga silila, toda potem skrbi ti, da bo sit!»

Oče se obrne k Mihecu:

«Torej, dragec? Ali boš jedel juho, ali pa naj vzamem šibo v roko?»

Tarok.

«Ali igrate nogomet, ker imate na nogah same modre lise?»

«Ne, gospod doktor, ampak tarok, in če prinesem napačno karto, me moja žena na ta način opozori!»

Profesorska.

«Slednjič sem vendar našla vaš dežnik, gospod profesor!»

«No, kje pa?»

«Na policiji v oddelku za najdene predmete.»

«Ampak tam vendar niti nisem bil!»

Res je.

Učitelj: «Povej mi najvažnejši del človeškega telesa!»

Učenec: «Prosim... koža.»

Učitelj: «Zakaj pa?»

Učenec: «Ker vse drugo skupaj drži!»

Prirodopisna.

«Novak, popiši mi kačo!»

«Kača je žival, ki ima glavo in rep, drugega pa nič.»

Rešitev ugank iz štev. 9

Križanka.

Vodoravno: 1. ep, tkalo, oj; 2. lopar, (l)enoba; 3. ime, kit, srd; 4. telo, noter; 5. AŽ, Anton, ko; 6. Ind, o, dno; 7. S. K., janka, vi; 8. davno, lakno; 9. dir, lar, ilo; 10. Atena, palec; 11. ri, sadni, Ca(nkar). — Navpično: 1. elita, sodar; 2. pomežikniti; 3. pes, n, vre; 4. ta, ladja, ni; 5. krkon, narda; 6. a, i, ton, a, d; 7. letno, Kolpa; 8. on, ondan, as; 9. ost, n, kol; 10. obrekovalec; 11. jadro, Ilica.

Zlogovnica.

Navsezadnje, organtin, vidra, artičoka, prajezik, izdajalec = Nova pisarija.

Številnica.

Ključ: želod, karta. — Kdor laže, ta krade.

Stopnice.

Lakota, slabič, solata, kaplan, zabela.

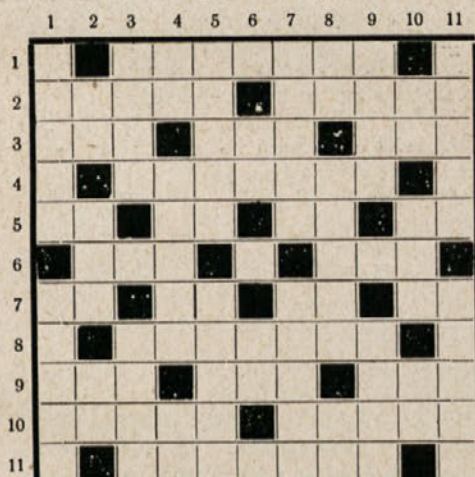
Enačba.

tr(-ta) + ga(-vran) + tva(-ren) = trgatva.

Uganke štev. 10

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. predl., gora v Jul. Alpah, predl.; 2. znamka toaletnih izdelkov, elektr. pol; 3. je potreben posod, tečaj, naselbina; 4. sogl., evr. gorovje, samogl.; 5. medmet, dva sogl., kvart. izraz, os. zaim.; 6. žuželka, sogl., panj; 7. predl., os. zaim., ako, predl.; 8. sogl., snežna vozna pot, sogl.; 9. števniki, vrsta prsti, žen. ime; 10. kovanec, zdravilo; 11. samogl., drevo, sa-

mol. — Navpično: 1. posoda in mera, presoja; 2. samo, kem. prvina, medmet; 3. pobiranje (žita itd.), predl., sloven. reka; 4. predl., evr. mesto, pek brez glave; 5. morska ptica, žen. ime; 6. samogl., os. zaim., sogl., samo (obr.), sogl.; 7. četveronožec, sv. podoba (obr.);

Za vsakdanjo
nego Vaših zob
malo zobne kre-
me ODOL!

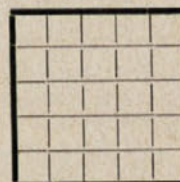
Uporabljajte zjutraj in zvečer zobno kremo ODOL! Njena pena prodre v najbolj skrite koticke ustne votline, uniči vse mikrobe in krepí dlesni. Zobna krema ODOL preprečuje škodljivi zobni kamen, zobje postanejo blesteče beli in vzbujajo splošno pozornost.

1 TUBA ODOL-A VELJA PO KOLIČINI IN UČINKU ZA 2.

8. veznik, kadunja, os. zaim. (obr.);
9. kopališče v hrv. Primorju; predl., vrednost; 10. pritrdilnica, čutilo, os. zaim.; 11. turško ime, poljedel. orodje.

Magičen lik.

Posetnica.

E. Ljutič

Kaj je po poklicu?

Besede pomenijo: 1. malopridnik; 2. velika skladba; 3. pletena posoda; 4. plug; 5. mesto (hrv.).

KREPITE SI KOŽO!

Potem domača dela
ne bodo več imela
škodljivega vpliva!

Uporabljajte NIVEO, ker samo NIVEA vsebuje EUCERIT, uspešno okrepčevalno sredstvo za kožo. Redno negovanje z NIVEO okrepča kožo, jo napravi bolj zdravo in odporno ter ji da mladostno svežost

Blagoslov otrok

Nekaj lepega, vzvišenega je materinstvo. Ali si ne želi vsaka mlada žena, ko stopi v zakon, čimprej otroka? Vem iz lastne izkušnje — oprostite, da se kot moški mešam v te zadeve! — kako je bila moja žena nesrečna, ko ni bilo otroka že v prvem letu.

Da, to je lepo, to je naravno, otrok je cilj in smoter zakona! Otrok je tista sveta vez, ki veže dvoje bitij trdneje kakor ne vem kaj. In prav zaradi te svete vezi bi moral mož svojo ženo spoštovati in bedeti nad njenim zdravjem.

Ko je moja sestra Minka nosila pod srcem prvega otroka, svojega Borisa, je hudo trpela. In ko je prišla ura otrokovega prihoda na svet, so jo

zdravniki komaj rešili. Toda — mogoče smo večkrat čudni, in najbolj čudaški so med nami tisti, ki so jim otroci vse, žena pa nič. Nekaj takega je v zakonu moje sestre. V najkrajši dobi je porodila možu spet hčerko, in sicer dva meseca prej, kakor bi jo bila morala po naravnih zakonih. Torej z njenim zdravjem ne more biti vse v redu. Ampak moj svak je zaljubljen samo v otroke, ki jih obožuje, na ženo, mater, pa nič ne misli, da si lepo razumeta. Hoče otroka za otrokom, pa ne pomisli, da bi žena lahko plačala to z življenjem in bi že rojena otroka ostala brez matere.

Nedavno se mi je zaupala moja druga sestra in mi pripovedovala: «Veš, včeraj sem bila pri sestri Minki. Spominjaš se, kako je visela med življenjem in smrtjo pred porodom Borisa in da se ji je rodila hčerka dva me-

seca prezgodaj. Danes je tej dva meseca. Svak pa je včeraj Minki odločno izjavil, da hoče v najkrajšem času tretjega otroka. Pomisli, v teh razmerah, ko človek ne ve, kaj bo jutri! In ko je rekel zdravnik pri zadnjem porodu zopet, da se mora sestra čuvati, kajti pri vsakem nadaljnjem porodu tvega življenje. Sestra ima svojega moža nadvse rada, v vsem mu ustreza, zdaj pa pride njegova — prosim — naravnost zahteva po tretjem otroku. Sestra je vsa obupana. In zaradi tega sta se hudo sporekla.»

To je morda redek primer, pa se dogaja. Koliko trpi žena, ki ljubi moža, pa pride z njim navzkriž samo zato, ker si je vtepel v glavo, da mora imeti vsaj troje otrok, in to kar hitro zapovrstjo! On ne pomisli, da bi pri tem lahko izgubil ženo in napravil otroke za sirote.

NEKATERE NAROČNICE «MAČKA V ŽAKLJU» NOČEJO KUPITI.

Prav preveč ne zaupajo naši upravi. Čeprav pošilja naša uprava že štirinajst let redno vsak mesec «Priatelj», pa so vendar še nekatere, ki se drže načela, da plačajo naročnino šele po večkratnem opominjanju. Vse te vljudno opozarjamo, da je po vsem svetu navada, da se naročnina za časopise plača vedno naprej.

Dne 1. oktobra boste dobili povabilo za naročilo petih praktičnih knjig. To povabilo bo imelo naslov «Mačka v žaklju...».

Za tiste naročnice, ki so še v zaostanku z naročnino, je na drugi strani naročilnice tiskano: «...in naročnino za «Priatelj» din sem že danes nakazala. — Položnico so dobile prejšnji mesec. Prosimo, da to položnico poiščejo in nam znesek, ki je na tiskovini «Mačka v žaklju...» natiskan, takoj nakažejo. Če so položnico izgubile, dobe drugo pri vsakem poštnem uradu za 25 par. Na to položnico naj napišejo «Priatelj», uprava Ljubljana, štev. 16.104.

POT DO USPEHA

Dale Carnegie:

Ljudi je treba prepričati

(Nadaljevanje.)

Recimo, da ste razburjeni in bi radi dali duška svojim čustvom. Za Vas je to olajšanje. Toda ali je tudi za drugega? Ali se bo tudi on čutil olajšanega in Vam bo pritrdil.

Veliki državnik prezident Wilson je nekoč dejal: «Če greste name s stisnjenimi pestmi, bodo moje pesti še enkrat tako trde, kakor so Vaše. Pridite k meni in recite: 'Sediva lepo in se pogovoriva o spornih točkah — potem bova morda spoznala, da se najini nazori tako zelo ne razlikujejo. Bodiva samo nekoliko potrpežljiva, pa se bova sporazumela, če bo le dobra volja na obeh straneh.'»

Zmeraj je ista pesem: dokler imate v srcu le gram sovraštva ali neprijaznosti proti komu, ga ne boste pripravili do tega, da bi svoje mnenje predručal. Starši, ki kar naprej godrnjajo, šefi in možje, ki kolnejo, žene, ki se po nepotrebnem prepirajo, ne bodo nikoli dosegle tega, kar doseže trohica prijaznosti in pohlevnosti.

Če hočemo človeka zase pridobiti, mu najprej pokažimo, da mislimo z njim dobro. To je kapljica medu v njegovo srce.

Pred dolgimi leti, ko sem še hodil bas v šolo, sem bral nekoč pravljico o soncu in vetru. Ta dva sta se prepirala, kateri je močnejši. Veter je rekel: «Dokazal ti bom, da sem jaz močnejši. Poglej tegale starega moža, ki ima suknjič na sebi. Stavim s teboj, da ga bom hitreje pripravil do tega, da si bo slekel suknjič, kakor ti.»

Sonce se je torej skrillo za oblak, in veter je pihal, dokler ni iz njega nastal vihar. Toda čim močnejše je pihal, tem bolj se je mož zavijal v suknjič.

Slednjič se je veter polegel, sonce se je spet prikazalo izza oblaka in se prijazno smehljalo staremu možu. Zdajci si je ta obrisal obraz in slekel suknjič. Tudi sonce ni hotelo s tem vetru nič drugega povedati, kakor to, da se s toploto in prijaznostjo več doseže kakor s tem, da v človeka «pihaš in puhaš».

To dokazuje n. pr. sledeči dogodek:

Dnevnik nekega mesta so bili polni vsakršnih dvomljivih oglasov, v katerih so se ponujali odpravljanci plodu in vsi mogoči mazači. Odpravljanje plodu je zahtevalo mnogo smrtnih žrtev, ne da bi se moglo nastopiti proti dotičnim zdravnikom. Nekoliko izmed njih je plačalo majhno kazen; s tem je bilo vse opravljeno.

Odpravljanje plodu se je tako razpaslo, da je bilo vse mesto z okolico vred nadvse ogorčeno. Duhovniki so grmeli raz prižnice, preklinjali časopise in prosili Boga pomoči. Pa vse ni nič pomagalo. Boj zoper mazaštvo in odpravljanje plodu je bil brezupen. Potem pa je napravil ugleden meščan poskus, kakršnega ni pred njim še nihče storil. Poskusil je namreč, da bi s prijaznim pregovarjanjem pripravil izdajatelje dnevnikov do tega, da bi več ne prinašali v svojih časopisih takih oglasov. Napisal je torej lastniku glavnega dnevnika, da njegov časopis posebno visoko ceni. Da je bil vedno naročnik tega lista in da mu najbolj ugaja to, da ta list ne prinaša senzacionalnih vesti in da so njegovi uvodniki izvrstni. Skratka: to je list, ki bi ga rad videl na mizi vsake rodbine. «Toda,» je nadaljeval, «neki moj prijatelj ima mlado hčerko. Pravil mi je, da mu je ta sinoči čitala na glas enega izmed oglasov, in sicer oglas nekoga, ki obrtoma odpravlja telesni plod, in da ga je potem vprašala, kaj naj vse to pomeni. Oče je bil kajpak v največji zadregi in ni vedel, kaj bi rekel. Vaš list prihaja v najboljšo rodbino. Če se je to, o čemer Vam tu poročam, dogo-

dilo v hiši mojega prijatelja, zakaj se ne bi isto tudi v drugih hišah? Ako bi Vi imeli hčerko, ali bi hoteli, da bi brala ta oglas? In če bi ga brala in Vas o njem izpraševala, kaj bi ji Vi rekli? Odkrito obžalujem, da ima tako izvrsten list, kakršen je Vaš, napake, nad katerimi se mora spotikati vsak oče, ki ima hčerke. Mislim, da ne pretiravam, če trdim, da so istih misli, kakor jaz, tudi drugi naročniki.»

Čez dva dni je prejel ta gospod odgovor lastnika časopisa, ki se glasi:

«Velecenjeni gospod!

Za Vaše pismo z dne 11. t. m. se Vam moram iskreno zahvaliti, in sicer tem bolj, ker sem se odločil ukreniti, na kar sem že sam dolgo mislil. Od ponedeljka naprej boste te vsega zaničevanja vredne oglase zaman iskali v našem dnevniku. Dal sem nalog, da se morajo vsi taki oglasi brezobzirno odklanjati in zlasti vse zdravniške ponudbe najprej strogo glede vsebine preiskati.

Se enkrat se Vam zahvaljujem za prijazno in meni dobrodošlo pismo ter Vas vdano pozdravljam.»

Prijaznost, lepa oblika in priznanje vplivajo na ljudi bolj, kakor vse pridige in grožnje.

Ne pozabiti torej pravila:

Poskusite vselej in povsod najprej s prijaznostjo!

Vse mora skozi sito...

K mojemu sosеду je prišel nekdo in rekel:

«Poslušaj, moram ti povedati, kaj je tvoj prijatelj Zaječ rekel o tebi...»

Moj soséd ga je prekinil: «Preden mi to poveš, mi reci, ali si to, kar mi hočeš pripovedovati, presejal skozi troje sit.»

«Skozi kakšnih troje sit?»

«Najprej skozi sito resnice,» je dejal moj soséd. «Ali si preiskal, če je to res, kar mi hočeš povedati?»

«Ne, samo slišal sem. Povedali so mi.»

Soséd je pokimal:

«Potem si pa to gotovo presejal skozi drugo sito,

skozi sito veselja. Gotovo je to, kar mi hočeš pripovedovati, dobro zame in razveseljivo, četudi morda ni resnično?»

«Težko, če te bo razveselilo...»

«Pa četudi bi me ne razveselilo, si pač to presejal vsaj skozi tretje sito, skozi sito koristi. Ali je to, kar mi misliš povedati, meni koristno?»

«Ne — nikakor ne.»

Zdajci je rekel moj soséd:

«Potem molči! Če to, kar mi hočeš povedati, ni niti resnično, niti razveseljivo, niti koristno, ohrani to zase in čimprej pozabi!» R.

Tisto jutro v pozni jeseni je bilo prav takšno, kakršna so bila jutra že nekaj dni: skoraj do poldneva se je zemlje kakor dušiča mora tiščala megla, tu pa tam rahlo pozlačena od sonca, ki se je dalo slutiti nekje daleč za njo. Proti poldnevu pa je ta megla skoraj hipoma nekam splahnela, in razgaljena zemlja je sproščeno zadihala v mehki toploti jesenskega sonca.

Železniški čuvaj Jurij Krašnja je stal pred čuvajnico. Z roko si je senčil oči in gledal po progi. Čez deset minut mora priti vlak.

Njegov zadnji vlak.

Vse jutro mora misliti nanj. Samo nanj. Čudno, da prej ni nikoli pomislil, da bo moral nekoč pričakati tudi ta svoj zadnji vlak. V vseh štiridesetih letih, odkar je pred to čuvajnico pričakoval vlakov, se ni nikoli niti za droben trenutek spomnil na to. Niti takrat, ko je že prejel dekret o upokojitvi. Pa saj ni utegnil, preveč drugih skrbi je imel. Začeti bo moral povsem drugo življenje, in to ni majhna reč za šestdesetletnega moža. Kakor stara odslužena lokomotiva se bo moral umakniti s tira v kot ter tam počakati svojega konca. Pustiti bo moral vse, kar je postalo v teh letih tako rekoč že del njega samega: čuvajnico, svoj mali vrtič in toliko, toliko spominov...

Še tale zadnji vlak... Potem mu ne bo treba nič več skrbeti, ali bo imel vlak zamudo ali ne. Nič več bedeti ponoči in čakati, kdaj zasije iz teme na progi dvoje velikih žarkih oči. Ti vlaki so mu prinašali edino spremembo v njegovo majhno, vsakdanje, od vsega velikega dogajanja in doživljanja daleč odmaknjeno življenje.

Kako daleč, daleč v spomine, skoraj že podobne sanjam, je utonil tisti dan pred štiridesetimi leti, ko je moral sprejeti svoj prvi vlak. Danes je ta spomin čudno oživel. Da, prav dobro še ve, da je bil takrat precej vznemirjen. Takrat je bila pomlad in sonce je žarko sijalo, da so se tirnice lesketale, kakor bi bile pozlačene. On pa je bil mlad in postaven v novi, lepo prilegajoči se uniformi. Stal je pred čuvajnico kar nekako pretogo vzravnan, in roka, v kateri je držal praporec, mu je skoraj vidno vztrepetavala. Ko je vlak privozil mimo, se mu je zdelo, da se je kurjač posmehljivo namuznil, kakor da je iz njegove drže spoznal, da sprejema svoj prvi vlak.

Še dobro pomni, kako ga je prve čase trpinčila samota. Čuvajnica je bila daleč proč od vasi sredi hribovite pokrajine. Na desni je bilo nekaj manjših njiv, na katerih je včasih videl kakšnega človeka, toda tudi te njive so bile od čuvajnice precej odmaknjene. Edini človek, s katerim je občeval, je bila postarna ženska, ki je vsak dan prihajala k njemu iz vasi, da mu je skuhala in pospravila.

Pozimi je njegova gospodinja zbolela. Nekaj dni je kašljala, se usekovala in stokala, potem pa je neko jutro prišlo namesto nje mlado, dobrodušno rdečelično dekle in povedala, da je mati bolna in mu bo tačas, dokler ne ozdravi, gospodinjala ona. Jurij je bil tega seveda zelo vesel. Končno je vendarle prišlo k njemu mlado dekle. Gledal jo je pri delu in zdela se mu je zelo spretna. Tudi jed, ki jo je ona skuhala, je bila okusnejša. Bil je

zelo zadovoljen in kar bal se je, da bi njena mati prehitro ozdravela.

Za božič mu je Marta, tako je bilo dekletu ime, kar sama od sebe prinesla majhne papirnate jaslice in jih spretno obložila z mahom. Tudi potico je spekla, pokadila čuvajnico s kadilom in skuhala zvečer vinski čaj. Tisti večer se je Jurij Krašnja v svoji samotni čuvajnici prvič počutil kakor doma. Dekletu je bil za to zelo hvaležen. Ko je Marta zvečer vse tako lepo pripravila in uredila, je hotela oditi. Jurij jo je pa pridržal in prisilil, da je spila z njim skodelico čaja. Sedela mu je nasproti in sramežljivo povešala pogled. Le od časa do časa se mu je nekako strahoma zazrla v oči. Vino, ki je bilo v čaju, ji je pordilo lica. Juriju se je zdela tako lepa, kakor nobeno drugo dekle. Skoraj nehote jo je prijel za roko in rekel odkritosrčno: «Marta, ti ne veš, kako zelo sem ti hvaležen. Tako lepo si mi vse pripravila za nocojšnji večer. Ti si najboljše dekle, kar sem jih kdaj srečal v življenju.»

V predpustu sta se poročila. Potem se je obrnil nov list v življenju Jurija Krašnje. Začelo se je novo, mirno, srečno poglavje njegovega življenja. Marta je zasadila ob čuvajnici majhen vrtič, Jurij je postavil za čuvajnico kokošnjak in gajbice za zajce. Marta je rodila sina; debelušnega fantička, o kakršnem je včasih Jurij sanjaril. Tako so se njegove sanje polagoma izpolnjevale. Vlaki so vozili mimo, in Jurij Krašnja je vsakega sprejel vzravnan.

Leta so minevala. Vlaki so vozili mimo male samotne čuvajnice, kjer se ni zgodilo nič velikega in posebnega, razen tega, da je mali Tonček srečno prebolel ošpice. Zrasel je že toliko, da bo jeseni moral v šolo. Pri Marti se je pa spet oglasila štorklja in ji za spremembo prinesla deklico, malo Martico.

Leta so minevala. Saj teh ne ustavijo ne veliki in važni, niti majhni in nevažni dogodki, kakor ne ustavijo vlakov, ki dan za dnem, noč za nočjo vozijo ljudi v vse kraje in koticke sveta. Tonček je odrasel kratkim hlačam in vaški dvorazrednici. Oče ga je poslal dalje šolat v mesto, ker je želel, da bi se mu nekoč v življenju dobro godilo. Martica pa je bila v vsem materina. Najrajši se je ukvarjala s kuho in sploh z gospodinjstvom. Ona bo nekoč dobra žena in mati.

Vlaki so hiteli mimo male samotne čuvajnice in Jurij Krašnja se je ukvarjal z velikimi in majhnimi skrbmi. Tončkovo šolanje v mestu ga je vsako leto več stalo, in Marta mu je začela nekaj bolehati. Hujšala je. Na vrtu v zatišju je postavil čebelnjak. Živo ga je prebarval, da se je videl daleč vzdolž proge. Gojenje čebel je prineslo spet novo veselo spremembo v njegovo življenje.

Tonček se je izšolal, dobil v mestu dobro službo in postal gospod. Kmalu potem se je v mestu tudi oženil. S posebno nestrpnostjo je Jurij Krašnja čakal vlak, ki je pripeljal sina in njegovo mlado ženo prvič na obisk. Bil je vznemirjen in razburjen skoraj tako kakor takrat, ko je sprejemal svoj prvi vlak. Sin in mlada snaha sta bila tako gosposka, skoraj pregosposka za malo samotno čuvajnico. Vsi so to čutili in se tega zavedali in zdelo se jim je kar samo po sebi umevno, da sta se mlada kmalu po-

sločila in se odpeljala nazaj v mesto. Takrat je Jurij Krašnja spoznal, da je izgubil sina, in se ni kar nič preveč žalostil zaradi tega. Saj je vedel, da je do tega moralo priti prej ali slej. Sam je želel, da bi postal njegov sin meščan, in to se je zdaj zgodilo.

Minevale so pomladi, poletja, jeseni in zime. Vlaki so hrumeli mimo male samotne čuvajnice... Podnevi in ponoči... Podnevi in ponoči jih je sprejemal Jurij Krašnja, togo zravnan z rdečim praporcem v roki, kakor so določevali uradni predpisi. Marta je začela resno bolehati. Ta shujšana, postarana žena je bila komaj še senca nekdanje močne rdečelične Marte. Hči pa je bila zdrava in jedra. Ona je zdaj gospodinjala namesto matere, in kadar jo je oče pri delu opazoval, se je raznežil ob davnih spominih, ker je bila v vsem tako zelo podobna materi.

Neke pomladi je Marta umrla. Ugasnila je kakor dogorela sveča. Jurij Krašnja je ostal sam s hčerjo. Lasje na senceh so mu osiveli, pleča so mu leta nekoliko usločila.

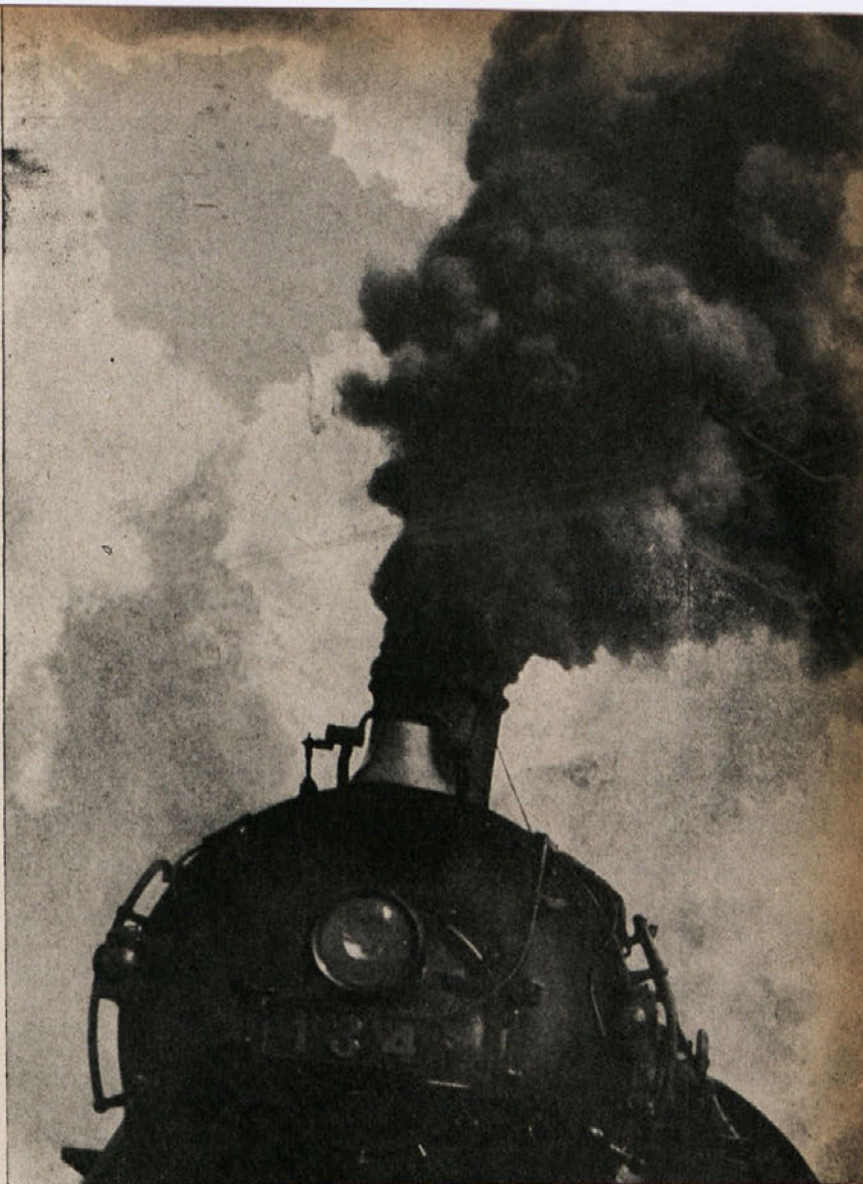
Vlaki so hiteli mimo male samotne čuvajnice. Martine oči so jih s hrepenenjem sledile. Njena misel jih je spremljala skozi tihe zelene samote do velikih mest, kjer živi toliko veselih srečnih ljudi. Samota v mali čuvajnici ob postarnem nergavem očetu jo je začela tesniti, kajti Marta je bila veselo dekle. Zahotelo se ji je smeha, zabave, družbe mladih veselih ljudi. Očetovi lasje so z vsakim dnem močnejše siveli. Marta se kar ni mogla odločiti, da ga zapusti. Potem bi ostal čisto sam. Toda vlaki, ki so dan za dnem vozili mimo toliko mladih veselih ljudi, so njeno hrepenenje neprestano večali. Morala je priznati očetu, da ga zapusti in se odpelje v mesto služiti. Morala je!

Jurij Krašnja se je zaprepastil. Tudi hči ga hoče zapustiti. Tudi ona. Hči je pričakovala, da se bo razjezil, da ji bo branil. To se pa ni zgodilo. Molčal je. Pogled mu je kakor odsoten blodil po tirnicah, ki so se bleščale v soncu. Šele čez čas je rekel tiho: «Kar pojdi, če te veseli.» Hči je bila poparjena. Oče se ji je zasmilil. Videla je, kako hudo mu je. Njene odločitve pa to ni moglo spremeriti. Neko jutro jo je odpeljal vlak v mesto.

Juriju Krašnji so ostali zdaj samo še njegovi zajci, kokoši, čebele in rahlo upanje, da se hči vrne. Lahko se zgodi, da ne bo dobila zaposlitve ali pa jo bo mesto kako drugače razočaralo. To pa se ni zgodilo. Marte sicer mesto ni sprejelo z odprtimi rokami, toda kljub temu se ji je zdelo lepše tam kakor v samotni čuvajnici pri očetu.

Spet so se vrstile pomladi, poletja, jeseni in zime. Vlaki so hiteli mimo male samotne čuvajnice. Jurij Krašnja jih je sprejemal. Včasih ga je za trenutek obšel gnev, ko je od daleč zagledal lokomotivo. Zasovražil je jekleno pošast, ki ga je prikovala v to samoto in mu vzela sina in hčer. Toda to so bili le trenutki, ki so hitro prešli. Jurij Krašnja je spoznal, da je njegovo sovraštvo krivično. Saj je sam izbral ta poklic. Takšno je pač življenje, da daje in jemlje. Tudi njemu je precej dalo, zakaj bi zdaj godrnjal, ko mu je začelo jemati?!

Sin Tone se je v mestu tako pogospodil, da je na svojega očeta v mali samotni čuvajnici čisto pozabil. Hči se ga je pa večkrat spomnila s kakšnim pismom ali karto. Preden se je v mestu omožila, ga je celo obiskala. Potem je odpeljala s seboj dosti reči, ki jih oče zdaj, ko je bil sam, ni več potreboval. Tudi ko je bila že omožena, ga je včasih obiskala. Rodila je kopico otrok, mož pa ni dosti zaslužil. Zato se je spomnila na očetove zajce in kokoši. Te živali je oče redil predvsem v razvedrilo, njej bi pa lahko dosti koristile. Spet je obiskala očeta in mu odpeljala zajce in kokoši.

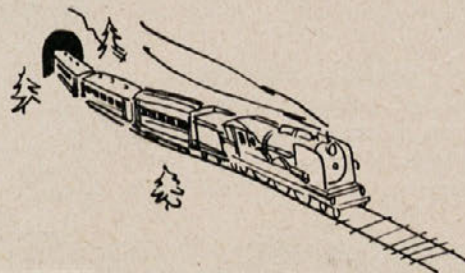

Juriju Krašnji so ostale samo še njegove čebele in teža let, ki mu je vedno močnejše krivila pleča in neusmiljeno pobelila lase. Zaprošil je, da ga upokoje. Ta čas, ko je čakal na dekret, mu je prinesel spet zrno spremembe.

Zdaj je tudi to minilo. Dekret leži na mizi v čuvajnici. Vse njegove reči so pospravljene in zložene v zaboje. Tudi njegovih čebel ni več. Odpeljal jih je kmet iz vasi. Na malem Martinem vrtiču cveto rdeče georgine. Samo teh ne bo mogel vzeti s seboj. S čuvajnico vred jih bo prepustil svojemu nasledniku.

Na tirnicah je zabobnelo. Jurij Krašnja se je zdrznil in se zravnal, kolikor je mogel. Vlak je zdrvel mimo. Njegov zadnji vlak. Nehote je iztegnil roko, kakor da bi ga hotel zadržati. Toda vlak je medtem že izginil za ovinkom. Jurij Krašnja se je žalosten zastrmel v ozek trak dima, ki je obvisel nad drevesi in se polagoma razpršil, nato pa se je obrnil in sključen in star počasi odšel proti čuvajnici, da počaka naslednika, ki mora priti vsak čas.

S tem dnem se je začelo zadnje poglavje njegovega preprostega revnega življenja.

Nj. Veličanstvo
kralj Peter II.
 ob svojem 17. rojstnem letu.

V septembru je mladi kralj napravil več potovanj. Spodnja slika nam prikazuje kralja pred samostanom v Pavlici, kjer mu učenka tamošnje šole izroča šopek cvetja.

Spomenik Viteškemu kralju v Ljubljani

6. septembra je Nj. Veličanstvo kralj Peter II. odkril veličasten spomenik svojega velikega očeta Viteškega kralja Zedinitelja Aleksandra I. v Ljubljani. V navzočnosti kraljevskega doma je ta dan slovesno prevzela v svoje varstvo ljubljanska občina spomenik, s katerim je slovenski narod dostojno počastil spomin svojega velikega kralja.

Spomenik je ena izmed največjih umetnin našega kiparja Lojzeta Dolinarja, ki se je s tem mojstrskim delom hkrati oddolžil svojemu rojstnemu kraju, beli Ljubljani.

Vso svojo umetnost je Lojze Dolinar zastavil za spomenik Viteškemu kralju v Ljubljani, ki je najmogočnejša plastika na slovenskem ozemlju.

VETER

Bilo je jasno, a zelo vetrovno vreme. Rojčeva Lojzka je ob dvanajstih hitela iz pisarne gospoda Janca. Pihal je tako močan veter, da ji je dvigal krilo nad kolena in ji odkrival rožasto podvezo, s katero je bila nad kolenom pritrjena nogavica.

Lojzka je držala v levi roki torbico, z desno pa ni vedela, kaj bi prej. Ali naj z njo lovi krilce ali si drži čepico na plavih lasih ali naj si zakriva nos, zakaj veter je bil tako mrzel, da se je bala nahoda. V duhu se je jezila na vsa v gube zložena krila in na to, da ima človek tako malo rok. In ravno ko ji je veter spet privzdignil krilce, je stopil iz hiše mladi odvetnik Gorec in korakal resno proti gospodični Rojčevi. Lojzka je brž lovila krilo in mu v duhu grozila, da ga bo doma raztrgala na deset kosov. Pozabila je pri tem, da ima na glavi modro čepico, katera bi rada zletela pod oblake. In to vse se je zgodilo v minuti.

Veter je divje zapihal, zgrabil Lojzkinjo čepico in jo vrgel pred trgovino gospoda Jeločnika. In ker je vedel, kako se gospod odvetnik gospodični za hrbtom smehlja, mu je vzel lepi sivi

klobuk z glave, pometel z njim pol trga, potem pa ga je položil zraven čepice gospodične Rojčeve. Nato je ostro zapiskal in se skril za spomenikom svetega Florjana, češ, vidva pa delajta, kar hočeta.

Gospodična Rojčeva je poskočila kakor kozliček, pustila krilce, naj vihra, kakor hoče, in je tekla proti čepici. Razpuščen lasje so se ji pri tem usipali po obrazu kakor zlate resice, in beli drobni zobki so grizli spodnjo ustnico. Peklenski veter!

Gospod odvetnik je čisto pozabil na svoje dostojanstvo in je z nekoliko strašno dolgimi koraki dohitel urne nožice Lojzkinje prav v trenutku, ko se je hotela pripogniti, da bi pobrala čepico. Galantno jo je prehitel, pobral modro čepico in jo je Lojzki nežno posadil na plave laske. Iz same zadrege najprej ni vedela, kaj bi; zato se je prožno pripognila in podala v zahvalo gospodu odvetniku njegov klobuk. Gospod doktor ni mogel odtrgati oči od ljubke gospodične.

Za Boga, si je mislil, le kako je mogoče, da se ni še nikoli zanimal za to srčkano stvarco? Tako lepa usteca ima in oči kakor jezero poleti — ni naličena, vsa naravna in pri tem tako

lepa. Ne, usodi ne ubežiš, pa znaj paragrafe na pamet bolj ko očenaš. Kar na lepem ti veter vrže klobuk zraven kake čepice, in že je tvoji samski prostosti odzvonilo.

In gospodična Rojčeva je rekla: «To je krasen veter, kajne, gospod doktor!» In morala se je zelo premagovati, da ni dodala: «Ko bi ti, mrzli patron, vedel, koliko sem že trpela zaradi tebe, to bi se smejal! Tako si mi všeč, fant, ravno zato, ker z nobeno ne hodiš, ker stopaš, kakor da je tvojega pol sveta, ker nisi nikoli poželjivo škilil name, kakor drugi...»

No, predstavila sta se drug drugemu in šla lepo skupaj do hiše, kjer je stanovala Lojzkinja stara mati. Preden sta prišla do tam, sta si obljubila, da bosta drug drugemu posojala knjige, obljubila sta si, da bosta skupaj igrala tenis, in Lojzka je gospodu doktorju obljubila zvečer sestanek.

Potem je skočila v hišo in, preden se je mogla stara gospa ubraniti, jo je Lojzka že tako objemala okrog vratu, da bi jo bila skoraj zadušila.

«Stara mamica, tam zunaj je lepo, tako krasen veter!»

«Vem, vem!» je rekla stara gospa, ko je prišla spet do sape. «Nisem se te namreč mogla dočakati, pa sem gledala skozi okno... In zdaj jej! Juha je že tako in tako skoraj mrzla, ampak te bo vsaj malo ohladila, saj kar gori iz tebe. Drugače pa — Bog ti daj srečo, dekle!»

Vendar je v srcu sklenil, da bo učitelja jezil, kjer bo le mogel, in se ne bo nikoli nič učil. Tokrat celo očetovo prigovarjanje ni pomagalo, ker si je Drejček mislil, da oče pač ne ve, kaj z otroki počenjajo v šoli.

Ko je prišel usodni dan, si je oče vzel dopust, oblekel nedeljsko obleko, prijel sina pod pazduho in ga peljal v šolo. Sprejela ju je učiteljica, prijazna in mlada gospodična. Pogladiła je fanta po zmrušenih lasih in krepko stisnila očetovo žaljavo roko. Toda kljub njenemu prijaznemu nasmehu jo je Drejček takoj zasovražil. Revček brez matere, še v vsem svojem življenju ni srečal ženske, ki bi bila dobra z njim. Sosede so njega in njegove tovariše podile izpod oken in jih obsipale s surovimi besedami. Branjeveke so ga naganjale s smrkavcem, če je kdaj lačen pobral gnil sad pod njihovi košarami. Skratka, še nikoli ni slišal prijazne besede iz ženskih ust. Zato je v svojem mladem srcu zaznamenoval ženske za sovražnice in jih tudi sam smrtno sovražil.

Da ga bo učila učiteljica, to je imel za najslabše, kar ga je v šoli moglo doleteti. Oče ga je tlašil in mu pravil, kako dobra je njegova učiteljica, saj mu je obljubila učne knjige zastonj, če se bo Drejc dobro učil. Toda vse to ni omajalo njegovega trdnega sklepa, da bo v šoli nagajal. In tako fant resnično ni nikoli nič znal. Čeprav je bil bistre glave in bi z lahkoto izdeloval, če bi le v šoli poslušal, je vendar pri spravedanju molčal ali pa dajal napačne od-

Jana:

STROJNIKOV SIN

Drejček je bil sirota. Mama mu je umrla, ko je bil še čisto majhen, tako da se je ni prav nič spominjal. Poznal jo je samo iz očetovega pripovedovanja in z obledele poročne fotografije. Po njeni smrti sta si z očetom pomagala, kakor sta najbolje vedela in znala. Oče je bil strojnik v tovarni, kjer je ves dan delal in se šele zvečer utrujen in zaspan vračal z dela. Stara, godrnjava sosedka je Drejcu opoldne ogrela kosilo in malo popazila nanj. Ko pa je toliko zrasel, da si je znal sam pomagati, mu je oče že zjutraj skuhal revno kosilo, katera je potem fant opoldne vzel iz peči in že na pol mrzlo pojedel. Tako je bil otrok že od mladih dni navezan sam nase. Spočefka mu je bilo dolgčas, ves dan živeti sam v mali podstrešni sobici in gledati skozi okno na umazano, kamenito dvorišče, kjer so se podili in kričali otroci iz sosednjih stanovanj. Ko pa je nekoliko odrasel, se je toliko opogumil in začel zahajati med nje. Sprva se je vselej postavil v kak kot in od daleč opazoval igranje tovarišev, pozneje pa se je le seznanil z njimi in, čeprav je skoraj najmlajši, je bil

vedno prvi v vseh malih razposajenostih. Po srcu je bil dober fant in je nad vse na svetu ljubil svojega očeta. Bil je najbolj srečen, če sta kdaj pod večer posedela v temi pri oknu ob soju luči, ki je padala iz sosednjih hiš. Čisto moško sta se pogovarjala. Vendar pa se ni mogel odreči vsakdanjim pohodom, čeprav je dobro vedel, da oče ni bog ve kaj zadovoljen z njim. Bilo je pač preveč zapeljivo udeleževati se bojnih pohodov na sovražne tabore iz sosednjih hiš ali pa zviniti po hišah ter za vogalom gledati jezne obraze služkinj, ki so gornjale nad neznanimi smrkavci. Pri tem svojem početju se je vsak večer vrnil z novo bunko ali pa z rano na otolčenih nogah. Tako pa se je tudi navadil na popolno svobodo, saj je bil zmeraj svoj gospod in zapovednik.

S sedmim letom pa se je takšno življenje končalo. Moral je v šolo. Te pa se je bal bolj ko vsega na svetu, ker so mu starejši tovariši opisovali vse mogoče grozote, ki se dogajajo v šoli, in očrnil učitelja za najhujšega rablja. Sicer je bil Drejček junak in ni hotel pokazati svojega strahu.

Popravljanje stroja.

Foto Zeiss Ikon

govore. Kajti med poukom nikoli ni pazil, temveč je nagajal sošolcem ali pa snoval načrte za popoldneve, ki jih je redno prebil kje na potepu. Šele zvečer se je umazan in zaspan vračal domov. Očetu je na vsa vprašanja odgovarjal, da že vse zna in da se nima prav nič učiti.

Učiteljica je dolgo potrpežljiva z njim. Vedela je, da se bo počasi unesel, poizkušala je zlepa, poizkušala zgrda, pa vse zaman. Fant se ni popboljšal. Ko je nekoč spet hudo nagajal, je sklenila poizkusiti še poslednjič. Čez poldan ga je zaprla v šolo in ga postavila v kot. Tam ga je pustila skoraj dve uri, ne da bi se le količkaj menila zanj. V Drejcu se je počasi pričela

oglašati lakota, hkrati z njo pa je rastla trma in jeza, ker se učiteljica ni menila zanj. Že je koval načrte, kako se ji bo maščeval, ko ga je poklicala predse in mu rekla:

«Andrej, ko sem te sprejela v šolo in sem ti dala knjige, da jih ni bilo treba kupovati tvojemu očetu, mi je oče obljubil, da se boš pridno učil in pokazal, da si vreden moje darežljivosti. Rekel je tudi, da si dober, priden fant, kar pa do zdaj niti enkrat nisem opazila. Pač pa ravno nasprotno. Zdaj sem spoznala, da mi je tvoj oče lagal, in sinovi lažnikov ne smejo imeti šolskih knjig. Zdaj pojdi domov in, če se čez teden dni ne popboljšaš, mi mo-

raš vrniti knjige, in oče ti bo moral kupiti druge.»

Pri teh besedah je Andrejčku zavrela kri. Ko bi se ne bil bal, da bo učiteljica še kaj hujšega rekla o njegovem očetu, bi ji bil skočil v obraz in ji spraskal lica. Njegov oče — pa iznikni! Zdaj ji bo nalašč pokazal, kdo ima prav. Vrgel se je na učenje in se do konca leta tako izkazal, da je bil prvi v razredu. Dobil je zlato knjigo v dar.

In čez leta, ko je pomislil nazaj, je bil hvaležen učiteljici, da ga je pripravila do učenja in mu uravnala pot v pošteno življenje, tako da je bil v veliko oporo očetu na stare dni.

Smrt vojnega letalca

Letel je daleč za sovražnimi vrstami; globoko pod njim je bil gozd, temnozeleno, valujoče morje krošenj, v katere še nobena granata te krute vojne ni bila zasekala svojih ostudno zevajočih ran, polja so bila lepo obdelana in so se zlato bleščala iz globine. V daljavi so se stolpi in kupole nekega velikega mesta motali iz mlečne jutranje soparice, široka bela cesta je begala čez travnike, srebarno je ozka reka razpenjala svoj orjaški lok v prebujajočo se deželo. Na široki beli cesti je letalec nenadoma opazil dolgo, temno črto in njegove vajene, prežeče oči so spoznale, da je to neskončna kolona sovražnih vozil, najbrž artilerija, ki hoče naprej. Odkril je bil nekaj važnega, kar bo lahko s pridom javil armadnemu poveljstvu: tam doli močne artilerijske edinice spravljajo na položaje, torej so le pri štabu pravilno domnevali, da se na tem frontnem odseku nekaj vrši...

Smehljajoč se je letalec zgrabil za globinsko krmilo, da se je srebrna ptica kakor kragulj, ki si je bil izbral žrtev, spustila niže... Droben bel oblček se je nenadoma pojavil pod njo, visel je nekaj trenutkov okrogel in ves svetel v samotni višini, podoben beli žogi, ki jo je bil nekdo zalučal v zrak za letalom, nato se je polagoma razlezel in kakor tenek praporček iz dima počasi odplaval z rahlim vetrom.

Spet se je letalec nasmehnil: to je bil torej prvi pozdrav, ki mu ga je poslal sovražnik po štirinajstih dnevih brezdelja in dopusta. Šrapnel, smešni šrapnel! Mar so tam doli računali, da bodo kar na slepo kaj zadeli? Toda znova se je pojavil oblček, to pot že bliže, in potem spet eden, ki ni bil slabo merjen. Dobro so streljali tam spodaj in zdaj je njih protiletalske baterije menda obsedel sam zlodej, zakaj naenkrat je v zraku kar zagomazelo samih drobnih belih oblčkov.

Mož v aparatu je pomislil, da bi zdaj prav za prav moral brž okreniti ali pa se vsaj više dvigniti, zakaj beli oblčki iz mnogih topovskih cevi niso za šalo spremljali njegovega letala. Toda pogumni pilot ni bil še zadovoljen s tem, kar je videl. Moral je več videti, potreboval je točnejših podatkov o dogajanjih za sovražno fronto. In če se ni motil, je bilo tisto, kar so tam spodaj tako plašno skušali skriti — več težkih havbic.

Spustil se je niže, da bi lahko natančneje opazoval. Nekaj novih oblčkov se je naredilo tik pred njim in na obeh straneh. Toda kaj je bilo to? Nekaj mu je priletelo na vrat, nenadoma je začutil udarec, čisto pošten udarec pod volneno ovratno ruto, ne, ni se bil zmotil, popolnoma razločno je čutil udarec.

Prva misel, ki ga je obšla, je veljala motorju: kaj se je zgodilo z njim, ali je nemara tudi njega zadel drobec sovražnega šrapnela? Toda ta je delal kakor vedno in v zanesljivem, enakomernem taktu. Letalec je potegnil višinsko krmilo, dal plinu duška in vzletel kvišku, vedno više, preden so se beli oblčki utegnili zagristi v bobneče motorjevo telo in ga do smrti zadušiti.

Glasneje je zabrnel motor, radostno se je srebrna ptica pognala visoko pod jutranje nebo. Mož v aparatu je čutil, da nekaj toplega polzi iz njegovega vratu, z naglo kretnjo obeh rok je krepkeje zadrnil vlažno, lepljivo volneno ovratno ruto, kakor da hoče s tem ustaviti rdeči curek. Toda neprestano je tekel drobn virček, curljal na ramena, na prsa, in ni hotel usahniti. Letalec ves čas skoraj ni čutil bolečine, samo lahno curljanje. Le počasi se mu je temnilo pred očmi in mlačna, malone prijetna onemoglost se je polasčala njegovih čutil.

Nekaj srčnih utripov dolgo je premišljal, ali se ne bi takoj spustil na tla. Morda bi ga spodaj našli, še preden bo izkrvavel njegov rdeči curek. Morda... Morda pa je rdeči curek hitrejši in je vse zaman. In lepa, ponosna srebrna ptica bi ležala ujeta v rokah sovražnikov. Še vedno je pela svojo krasno, hrupno pesem. Kako je to zvenelo, kako je kričala in vriskala glasba svoj slavospev moči! Ali si je kedaj umirajoči prepeval lepši labodji spev?

Letalec je potegnil višinsko krmilo, zaničljivo je zavrgel misli na pristanek v sovražni zemlji, hotel je v višavo, k soncu, umreti, sam ob plamenem srcu večne zvezde. Stisnil je zobe in se boril z nastopajočo onemoglostjo svojih čutil, bojeval z omotico, ki se je temna spuščala nadenj...

Spomnil se je Luxa, svojega ovčarja Luxa. Zato torej je bil tako razburjen in čudaški ob startu! Je mar vnaprej videl usodo? Drugega gospodarja si boš moral izbrati, stari, zvesti Lux, drugega gospodarja, dobrega gospodar-

ja, najbolje dolgega barona Redwitza, plavalasega, veselega dečka. Zakaj neki je zdaj naenkrat vse tako rdeče pred očmi? Kako veselo poskakuje rdeči curek! Da, Redwita, najbolje Redwita! Ali pa Reitzensteina. To ti je bil sijajen fant, tovariš Reitzenstein. Včeraj bi bil kmalu strmoglavil, tudi nima kar nič več sreče, ta Reitzenstein.

Višinsko krmilo... le ne izpustiti ga iz rok, ne tako slabeti. Pridna si, pogumna ptica!... Bravo, vztrajni, divje vrteči se propeler! Toda zdaj, zdaj mora za nekaj kratkih hipov zapreti oči. Prikazala se mu je podoba lepe, mlade gospe s poslednjega dopusta. Tiho se mu smehlja. Kako dolgo je že od tega njenega smehljaja... štiri dni, pet dni? Povedati bi ji bili morali, da jo je imel rad. Kako ji je bilo neki ime? Eva, Flora, Adelheid? Gotovo Adelheid. Lepo ime je to: Adelheid. — Glasno, z bebljajočim glasom je izrekel njeno ime. — In to ime je obstalo, tuje in neslišano, in je zmrznilo v kristal v praznem, molčečem prostoru etra.

Še vedno se je dvigala ponosna, srebrna ptica. Visoko in zmernaj više je letela v prostrano neskončnost neba, še vedno je pel propeler svojo brnečo, vriskajočo pesem. Vedno še jo je slišal umirajoči, toda slabotneje že in tiše mu je zvenela na uho, kakor daljno petje. Struje žarke luči so se pretakale krog njega, sonce se je iskriilo in sipalo vanj zlate pene. Spet je moral zamižati, ves zaslepljen od prejake svetlobe. In kar nenadoma je prenehalo zamolklo brenčanje propelerja. Daljni, sladki glas je pel; bil je glas matere...

Ko je čez trenutek še enkrat odprl oči, je ugledal tik nad seboj božje obličje. In Bog ga je kaj lahko vzel k sebi, saj je zadostovalo, da se je čisto malo nagnil nadenj...

Prevedel d'Artagnan.

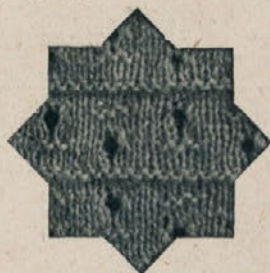

Za pridne roke

10
1940

Slika 197

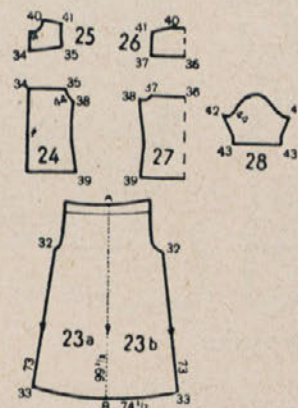
Slika 197 c

Spalne

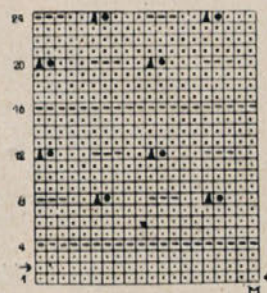
obleke

Sliki 197 in 198

Slika 197 a

Slika 197 b

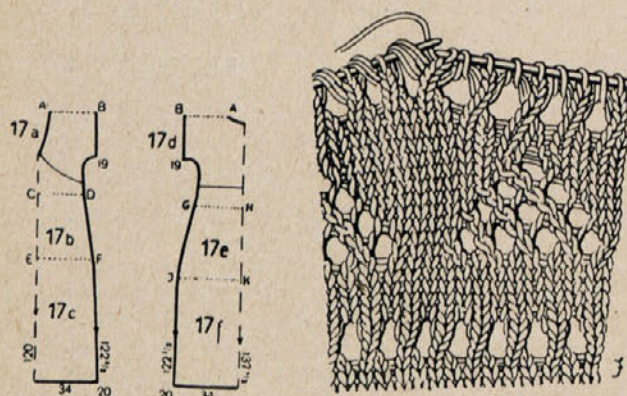
- desna petlja
- leva petlja
- ovoj
- nazajgrede 2 petlji levo hkrati

Slika 198

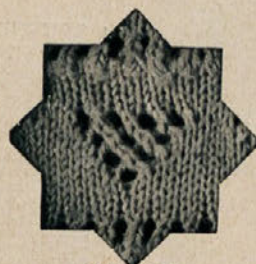
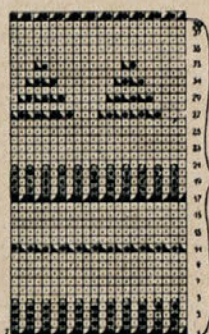
Slika 199

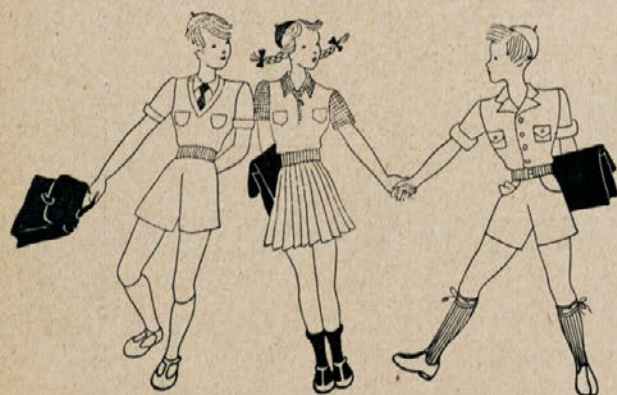
Slika 198 a

Slika 198 b

- ☐ desna petlja
- ☐ ovoj
- ☐ 2 desni petlji hkrati predenemo
- ☐ podpletemo in podpletene petlje prevlečemo preko predete petlje

Slika 198 c

Slika 200

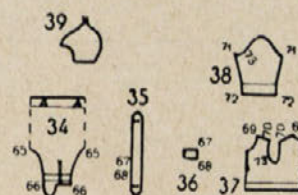

Slika 201

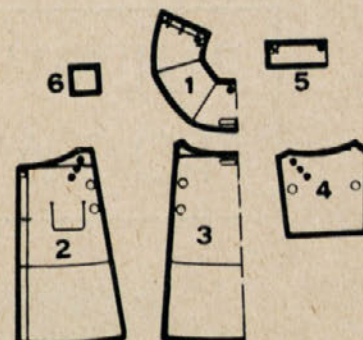
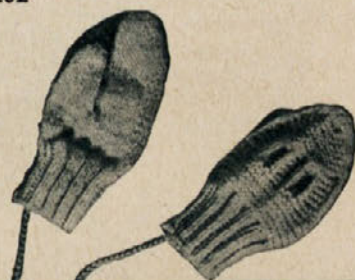

Slika 202

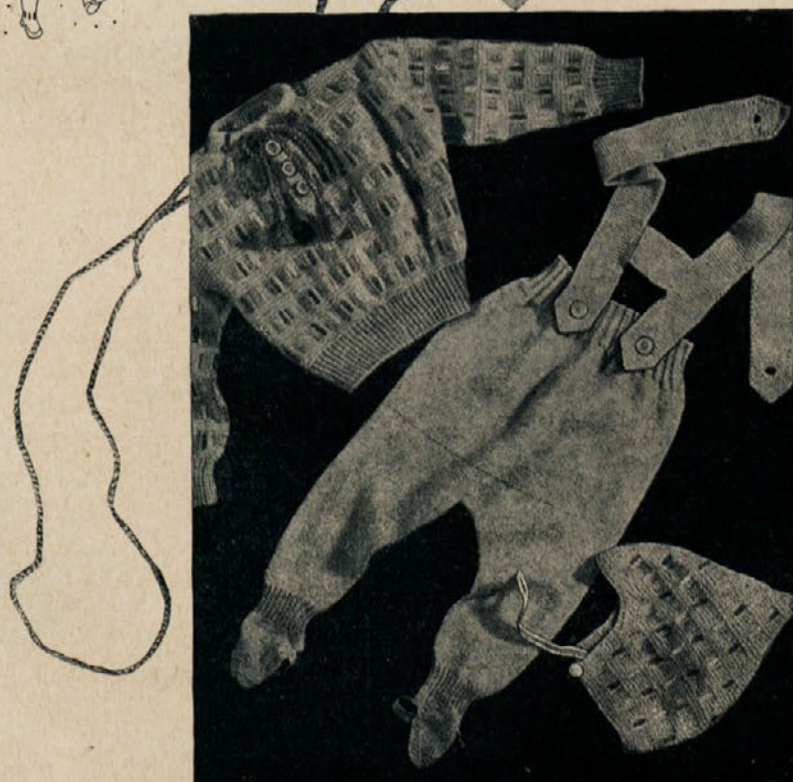
Za Vaše OTROKE

Slika 204 a

Slika 207 a .

Slike 203, 204, 205, 206

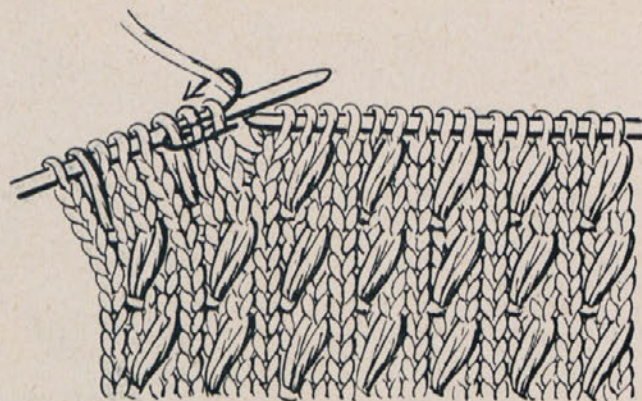

Slika 207

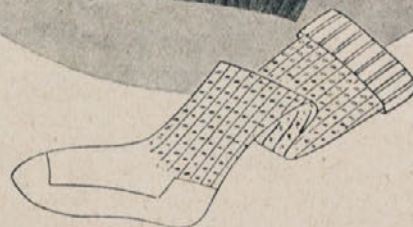
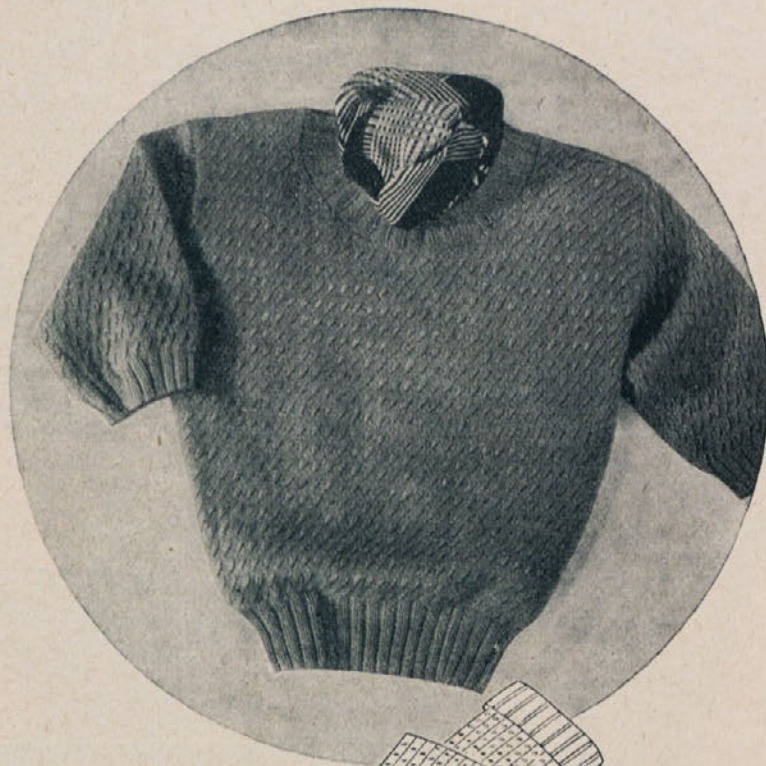

Slika 208

PULOVRI IN
NOGAVICE

Slika 209 a

Slika 209

Slika 210

Slika 210 a

SKRIVNOST

Po smrti svoje babice je ostal Karel Maly sam v prostornem stanovanju. Samo služkinja Ana, ki je velik del svojega življenja prebila v zvesti službi stare gospe, je ostala pri njem. Drugače ni imel na svetu človeka.

Kako je bilo pri tem osemnajstletnemu mladeniču, ki je stal ravno pred zrelostnim izpitom na gimnaziji!

Karel Maly sploh ni poznal staršev. Mati mu je baje umrla nekaj mesecev potem, ko je prišel on na svet, in je bila pokopana na pokopališču v zelo oddaljenem mestecu.

«Ko boš večji,» mu je rekla včas babica, «pojdeva na grob.» Babica ga je vselej, kadar bi bil Karel želel odpotovati na grob ljubljene matere, kako zamotila, in odpeljala sta se na počitnice kam drugam.

Babica je sploh zelo nerada govorila o njegovi materi. Karel je bral na njenem obrazu, kako se je prestrašila, kadar koli je sprožil vprašanje o svoji materi. Čim bolj je doraščal, tem manj je govoril o svoji materi, ker je imel babico rad in je ni hotel spravljati v zadrego. Vedno pa ga je mučila misel, kakšna skrivnost je v molku babice.

Včasih je vzel v roko tudi sliko očeta, ki je, kakor je pravila babica, umrl kmalu po materini smrti.

«In tako je bilo bolje,» je pravila babica, ki so ji takoj solze zalile oči. In vselej se je za dolgo zagledala v sliko svojega edinega sina in začela ihteti. In ko je bil Karel že mladenič, je babici, ganjen od njene žalosti, včas rekel:

«Ampak, babica, zakaj bi še zmerom jokali? To je že tako dolgo, odkar je oče umrl. Saj bi na svetu ne mogel biti srečen, ko je umrla tudi mama, ki jo je imel, kakor pravite, tako rad.»

In tedaj se je zazrla vanj, oči so ji bile polne solz, objela ga je in ga božala po laseh.

«Ti moj nesrečni fant,» je rekla. «Kako vse drugače bi bilo lahko!»

Karel je slutil, čutil neko veliko skrivnost, ki je babica noče izdati. Sklenil je, da mora to skrivnost tako ali tako odkriti. Ampak kako? Še bolj radoveden je postal, ker se je babica nekako vsako leto enkrat nekam odpeljala, pa se je vselej izogibala, da bi povedala cilj svojega potovanja. In ker je bilo to vselej takrat, ko je moral Karel hoditi v šolo, jo je nekoč prosil, naj potovanje odloži do počitnic, češ da pojde tudi on z njo. Ona pa se je vedno izmikala, češ da je še premajhen za to.

Nekega dne, ko je bila babica spet na enem izmed svojih skrivnostnih potovanj, je vprašal staro služkinjo Ano. Saj je bila pri babici že tako dolgo v službi, preživela je malone polovico svojega življenja pri njej in je zato morala vedeti marsikaj.

Kar ustrašila se je, ko jo je napadel z vprašanjem:

«Kam se babica vedno vozi?»

«Zakaj hočete to vedeti?» se je izogibala odgovoru.

«Zakaj mi to tajite?» je skoraj zakričal. «Kakšna skrivnost more biti to, da je ne smem izvedeti?»

Služkinja je bila v vedno večji zadregi. Nazadnje se je začela smehljati.

«Čemu bi se vi s tem mučili? Ne smem vam ničesar povedati, vaša babica mi je to prepovedala. In nisem takšna, da bi prelomila besedo, ki sem ji jo dala. In zlasti vam ne smem nič povedati.»

«Torej je to nekaj, česar ne smem zvedeti. Ali je mar to tako strašno?»

Povesila je glavo, kakor da temu pritrjuje. Ne, ni moglo biti strašnejšega odgovora.

In ko se je babica vrnila, ji je tako predirno zrl v oči, da jih je morala povesiti. Potem pa je bila hipoma bolj vesela. Skraj sram je bilo Karla, ko je sprejemal od nje novo zlato nalivno pero, ki si ga je že dolgo želel. Zakaj bilo mu je, kakor da prejema podkupnino za to, da molči, da ne sprašuje, kam in zakaj se je babica vozila.

Ta čudna skrivnost ga je od dne do dne bolj težila.

Ko je ležala babica na smrtni postelji, je bil vsak dan dolge ure pri njej, toda zdelo se mu je brezobzirno, da bi jo silil, naj mu odkrije skrivnost. Čutil pa je, da jo zdaj, ko bo vsak čas odšla s tega sveta, skrivnost le preveč teži. Nekoč je neopazeno stopil v njeno sobo in čul, kako babica s krčevito odločnostjo govori sama s seboj:

«Ne, ne, ne!»

Več ni razumel, jasno pa mu je bilo, za kaj gre. Vedel pa je tudi, da od babice ne bo ničesar več izvedel. Umrla je. Zjutraj so jo našli v postelji trdo, z mirnim smehljajem na obrazu.

In zdaj je bil Karel sam. Stara Ana je hodila kakor duh po stanovanju.

«Zalostno je nama, kajne,» ji je rekel.

«Ubožec!» je rekla in začela jokati.

«Ana, prosim vas, povejte mi to. Če me lahko pomilujete, mi lahko tudi poveste, zakaj.»

«Ne, ne smem vam povedati, ne zahtevajte tega od menel. In ne mislite na to, gospod Karel, boljše je pozabiti in misliti samo na bodočnost.»

Spoznal je, da je trdna in poštena. Zato jo je spoštoval, hkrati pa se je nanjo jezil. In potem sta tiho in skromno živela, dan je mineval za dnevom.

Včasih bi bil rad pogledal v predale babice, pa ni hotel iz spoštovanja do nje. Prepričan pa je bil, da bi lahko našel tam ključ k razrešitvi vse zagonetke. Vendar pa se ni doslej ničesar dotaknil.

Prvi dan velikonočnih počitnic se je že navsezgodaj pripravil na pot.

«Odpeljem se na materin grob,» je rekel kratko in odločno, tako da ga služkinja Ana niti ni ulegnila pregovarjati. «To veste, da se kmalu vrnem. Sicer pa bi tudi rad malo pogledal na deželo. Prva pomlad je zunaj lepša ko v mestu.»

Dobro je videl, da se je nekako ustrašila. In globoko v srcu je zaslutlil, da si je prav

izbral to pot. Ali pa se ga morda Ana samo boji pustiti samega na pot prvič v življenju?

Odpeljal se je.

Ko je poobedoval v krčmi tistega mesta, kjer so, kakor je slišal, prebivali prvotno njegovi starši, je želel na sprehod po ulicah. Mesto se mu je zdelo pusto in zapušeno. Morda pa bi bil — tako je premišljeval — to mesto vzlic temu tako vzljubil, da bi ga bil le zelo nerad zapustil — seveda ko bi bil živel tam v naročju očeta in matere.

Kako tesno mu je bilo pri srcu na malem pokopališču za mestom!

Ne, ni vprašal, kje je grob njegove matere, čeprav je videl v kotu pokopališča grobarja, ki je kopal nov grob. Četudi ni bil še nikoli na materinem grobu, ga je tja privedla neka slutnja. In ko je bral preprosti napis na kamenitem križu, se ni mogel ubraniti solzam.

Ko je stal zamišljen ob grobu, niti ni opazil, da se je grobar ustavil spotoma blizu njega. Kar streslo ga je, ko je slišal tuj glas:

«Uboga žena,» je rekel grobar. «Spominjam se je še čisto dobro. Sam sem jo pokopaval.»

Karel Maly je dvignil oči.

«To je bila moja mati,» je dejal.

«Res, nekoliko ste ji podobni,» je pripomnil grobar. «Vedel sem, da je imela otroka, toda odpeljali so ga takoj po tistem zločinu. Nikoli nismo o vas in vašem očetu več slišali.»

«Zločinu?» se je začudil Karel. «Zločinu?» je nehoti ponavljal.

Grobar ga ni razumel.

«No, ko je vaš oče ubil vašo mater.»

Karel je izbulil oči. Prvi hip ni našel besede. Od nagle groze se je dušil, bil je bled in se je tresel po celem telesu.

«Toda nisem vas hotel zadeti, gospod,» je dejal sočutno grobar. «Nisem vedel, da niti ne slutite ničesar. Oprostite mi, prosim.»

Karel se je bolešno nasmehnil.

«Ne, ne, nič si tega ne ženite k srcu! Sicer pa se vam zahvaljujem, lepo zahvaljujem.»

In hitel je s pokopališča, jo ubral po puisti pokrajini, proč iz mesta. Niti ozrl se ni.

Torej tako je bilol To je bila tista velika skrivnost. Seveda, seveda, to je bilo nekaj strašnega. Morda je imela babica prav, da mu je hotela to prikriti. In morebiti bi bilo sploh bolje, ko bi ne bil tega nikoli izvedel.

Njegov oče je bil morilec! In njegova mati žrtev morilca! In vendar je imel mamo, kakor je pravila babica, tako rad. Le zakaj se je to zgodilo? Da, da, zakaj? Kaj je bilo vzrok tega strašnega dogodka?

Hotel se je vrniti in vprašati grobarja. Toda, moj Bog, govoriti o tem s tujim človekom! Ne, to je bilo nemogoče!

Mračilo se je že, ko je stopal po razoranem polju. Ni vedel, kaj bi počel. Vrniti se domov? Kako more zdaj bivati pod isto streho s staro služkinjo, ki vse ve in ga pomiluje z materinskim sočutjem? Ali je zanj sploh še prostor na tem svetu?

Dolgo je blodil v temo. Prišel je da železniške zapore in si mislil: samo korak, edin korak bi zadostoval, pa bi bil rešen vseh muk. Ali naj stori ta korak?

Toda vlak je šinil mimo, preden se je mogel odločiti. S povešeno glavo je šel dalje, na postaji je kupil vozni listek, stopil na vlak in se ves izmučen zgrudil na sedež v kotu vagona.

In prišedši domov, se je zaklenil v babičino sobo in odprl predale pisalne mize svoje babice. Brskal je po starih, zarumenelih papirjih, toda ničesar ni mogel najti, kar bi mu pojasnilo skrivnost. Čemu prav za prav išče? Ali ni dovolj to, kar že ve? Ne, morda mu bo odleglo, ko bo vse natančno vedel. Vrnil se je v svojo sobo in sedel na posteljo. Le kako bi se dokopal do resnice?

Spomnil se je na časopise. Da, časopisil Temu je sicer že skoraj dvajset let, toda v mestni knjižnici bo gotovo našel tisti nesrečni letnik, ki mu bo vse povedal.

Zjutraj se je prebudil precej pozno. Spet je stopil v babičino sobo in zalotil Ano, ki je pobirala po tleh razmetane papirje. S solzami v očeh ga je pogledala.

Karel je povsili oči in hitel iz sobe. Vzel je površnik in klobuk ter odšel na ulico. Ne bo imel miru, dokler vsega ne izve.

Z nemirnim pogledom ga je zasledoval sluga v mestni knjižnici, ko je s tresočimi rokami listal in iskal dan, ki je veljal materini smrti.

Kar zakričal mu je v obraz tisti široki napis z debelimi črkami. In zdaj je Karel vedel, da je bilo vse to res, da ni bila prazna govorica in grozen sen. Bilo je tako: Mati je bila očetu nezvesta. Moj Bog, ali mu ne more biti nič prizaneseno? Ali naj izgubi tudi ljubezen in spoštovanje do matere? In oče, ko je to izvedel, skoraj nepreračunljiv od ljubosumnosti, zakaj imel jo je neizmerno rad, jo je ubil. Da, zadavil jo je. Morda je niti ni hotel. Morebiti jo je hotel samo močno priviti k sebi, da bi si jo zagotovil — se je rogala reporter. In po

časopisju so vpili: Za življenje življenje, za smrt pa smrt!

Moj Bog, koliko papirja se je popisalo! Kakšni dolgi romani so bili to! Vse so podali novinarji lačnemu občinstvu. In sodba se je izrekla še, ko je bilo razburjenje na višku. Seveda, seveda, z dvanajstimi glasovi: da. Niti edin človek se ni našel, ki bi sočustvoval s prevaranim možem. «V smrt na vešalih!» je kar tulil debel napis novinarskega poročila.

Ves strl je Karel povsili glavo. In misli so mu lomile zaupanje v življenje in mu jemale moči. Ves je bil obupan. Ali je mar mogoče, da bi to kdaj pozabil? Je mogoče, da bi bil še kdaj srečen?

Hotel je zapreti zvezani letnik časopisa, toda zdajci mu je pogled obtičal na očetovem imenu. Se nekaj? Saj je bilo to že vendar tako dolgo od zadnje vesti, ki je napovedovala smrt. In čital je, da je bila morilcu Karlu Malemu milostno izprijenjena smrtna kazen v dosmrtno ječo.

Milostno? Ali se je mogla tu govoriti sploh o milosti? Nehote je pogledal skozi okno, za katerim je sijalo zlato sonce. Objelo ga je nepremagljivo sočutje.

Medtem ko hodi on že malone dvajset let po tem božjem svetu svoboden in skraj srečen, medtem ko se on lahko veseli

sončnih žarkov, duha vonj cvetic in posluša ptičje petje, — živi nekje daleč v temnem zidovju ječe svoje brezupno, enolično življenje tisti, ki ga je zaplodil.

Vtem je začutil, da joka kakor majhen otrok. In niti ga ni bilo sram, ko je stopil k njemu začuden sluga in ga z ljubeznivimi besedami spremil na hodnik.

Očital si je, da mu vso dolgo dobo ni prišlo na misel, da je morda njegov oče še živ, da ni nikoli začutil božjega navdihnjenja, da vendarle ni tako sam.

In hitel je domov, potem pa sedel na prvi vlak.

Čez nekaj ur je stal v kazniški govorilnici pred sključenim osivelim možem, ki ga je nebrizno gledal z brezbarvnimi očmi.

Pri tem pogledu se mu je stisnilo srce, in občutil je brezmejno ljubezen.

«Oče,» je zaklical, več ni mogel.

Kaznenec se je stresel. In nepremično je zrl v Karla. Toda polagoma se je nekaj odkrivalo na njegovem obrazu. Ni bil to še nasmeh, ampak nekaj, kar se bo vsak trenutek pretvorilo v smehljaj.

Stopil je naglo h Karlu; ta ga je objel.

«Ali mi odpustiš, moj sin?» je šepetal, in glas se mu je zlomil od ginjenosti.

«Zato sem prišel, oče,» je zaihtel v odgovor.

SAMO ZA MOŽE! Majhne pozornosti in drobna darila nam pridobivajo prijatelje. Saj veste, da je tako, kajne? Tudi Vaša žena bo vesela, če ji za god ali za rojstni dan ali tudi kar tako samo iz dobre volje nekaj poklonite. Če se morda ne morete domisliti, kaj bi ji poklonili, tedaj ji poklonite pobotnico o plačani naročnini za letnik «Žene in doma». Ob vsaki številki, to je dvanajstkrat v letu, se Vas bo hvaležno spomnila. Mar ni to veliko za eno samo pozornost?! Na zvit način poizvedite, če je za to leto že vse plačala. Ako še ni, tedaj nakažite. Hvaležna Vam bo za Vašo pozornost.

PRESNETI DEŽNIK

Gospa Olga je prišla z nakupovanja domov.

Ura je ena. Kmalu bo prišel mož h kosilu. Vzlic temu se ji še ne mudi, in pregleduje razne modne novosti.

Potem se brž pogleda v zrcalo, si priveže predpasniček in gre v kuhinjo. Pri lupljenju krompirja se nenadno domisli, da je prišla brez dežnika domov. In še nov je bil! Čakaj! Kje je bila nazadnje? — — —

Cemu je pa telefon? Olga gre in telefonira kar zapovrstjo v vse trgovine. Pri peku nič, pri frizerju nič, pa tudi drugod nič. Slednjič izve, da je pustila dežnik v trgovini perila.

«Pridem jutri ponj,» se oddihne Olga. — Zdaj se je vrnil mož.

«Pavel, pomisli, danes sem pozabila v neki trgovini svoj dežnik.»

«Tisti novi dežnik z rdečimi pikami, Olga?»

«Da.»

«V kateri trgovini pa?»

«Pomiri se, dragi, je rekla žareča od veselja, «dobila ga bom nazaj. Sem že telefonirala v trgovino.»

«Potem pa ni tako hudo.»

Drugi dan je šla Olga v mesto po dežnik. Polna pričakovanja je stopila v trgovino perila. Pri tej priložnosti ji pokaže prodajalka krasne reči: perilo, nogavice, spet perilo itd. — vse naravnost neverjetno poceni.

Olga je samo ženska. — Zapeljivo hvaljenje in pogled na čipke in čipkice jo popolnoma omami, in Olga kupuje — — In na koncu še očarljivo domačo haljo, poceni in najnovejšega kroja. — Prodajalka ji da blagajniški listek: «In prosim, gospa, ne pozabite svojega dežnika!»

«Ah — saj res, hvala!»

Skoraj bi ga bila pozabila. Natovorjena s paketi se pelje v natrpanem avtobusu domov. Pri vratih jo sprejme ljubeči mož.

«Halo, Olga, tako dolgo zunaj? Kje pa si bila?»

«V mestu, dragi; šla sem po svoj dežnik.»

«Kaj si pa vse nakupila? Saj si kar obložena s paketi.»

«Oh, bajne reči za naju oba, Pavel. Čudil se boš — — Le poglej, tako očarljive reči.»

«In dežnik, Olga?»

«Dežnik? Kje ga že imam? — Za božjo voljo — tak sem ga vendarle spet pustila —»

«V trgovini?»

«Ne, Pavel — v avtobusu.»

SPALNA OBLEKA.

(Slika 197.)

Zanjo potrebujemo približno 450 g tanke barvaste volne, 3 dolge pletenke, kvačko in 70 cm ozkega prožnega traku. Če je ta obleka namenjena samo za spanje, jo naredimo iz svetle volne, če jo pa nameravamo nositi tudi podnevi za doma, mora biti iz bolj temne volne.

Vsako hlačnico pričnemo delati na spodnjem robu in jo oblikujemo po kroju. Najprej pletemo za rob 6 vrst sem in tja desno, dalje pa delamo na licu desne, na narobni strani pa leve petlje. Pri tem spletemo v vrsti večkrat po 2 petlji hkrati, da se hlačnica zaokroži, razen tega pa snemamo na obeh robovih. Ker so hlače zadaj v pasu nekoliko višje, vrinemo tam pri zadnji polovici hlačnice nekaj krajših vrst, nakar napravimo v rebrastem vzorcu (izmenoma po dve desni in po dve levi petlji) pas. Ko petlje v pasu zazankamo, kvačkamo še vrsto stebričkov, skozi katero napeljemo potem prožni trak.

Jopico pletemo po narisku, na katerem je nazorno pokazan vzorec. Na narisku so petlje prikazane tako, kakor jih vidimo na licu. Vse tri dele života pričnemo na spodnjem robu, prav tako tudi rokave.

Obramek pletemo v progastem vzorcu takole:

1. vrsta: Same desne petlje.
2. vrsta: Same leve petlje.
3. vrsta: Same desne petlje.
4. vrsta: Same leve petlje.
5. in 6. vrsta: Same desne petlje.
7. vrsta: Same leve petlje.
8. vrsta: Same desne petlje.

Teh osem vrst potem neprenehoma ponavljamo.

Prednji del obramka, ki ga pričnemo ob rokavni izrezi, je sestavljen iz dveh polovic. Zadnji del obramka pletemo v celem.

Na spodnji rob obramka in ob rokavih prikačkamo nabor iz 2 cm dolgih stebričkov in naredimo pri tem okoli vsake robne petlje po 2 stebrička. Nato naredimo še vrsto gostih petelj, za katere vbadamo le v zadnji zgornji člen vsakega stebrička. Takšen nabor iz dolgih stebričkov napravimo tudi ob vratni izrezi in na spodnjem robu rokavov.

Oba spodnja robova jopice obrobimo z gostimi petljami in naredimo pri tem na desnem robu šest zank. Na levi rob prišijemo šest obkvačkanih gumbov. Na vsak sprednji rob obramka prišijemo po dva 35 cm dolga kvačkana trakova. Nazadnje napeljemo skozi luknjice v pasu 1.25 m dolg trak.

PLETENA SPALNA SRAJCA.

(Slika 198.)

Za to spalno srajco, ki ima preslegast obramek, potrebujemo nekako 300 g tanke volne kakršne koli svetle barve, dve dolgi pletenki in primerno kvačko.

Preslegasti obramek, za katerega nasnujemo število petelj, ki mora biti deljivo z 11, pletemo v vrstah sem in tja takole:

1. vrsta: Izmenoma po dve petlji hkrati desno spletemo in naredimo po en ovoj.
2. vrsta: Izmenoma predenemo s po enim ovajem ovoj in napravimo po eno levo petljo.
3. vrsta: Izmenoma naredimo po 1 desno petljo in predenemo ovoj z enim ovajem.
4. vrsta: Kakor druga vrsta.
5. vrsta: Same desne petlje in podpletemo pri vsaki drugi petlji vse 4 ovoje, ki so drug na drugim, hkrati.
6. vrsta: Same leve petlje.
7. vrsta: Same desne petlje.
8. in 9. vrsta: Kakor šesta in sedma vrsta.
10. vrsta: Same leve petlje.
11. vrsta: Eno petljo predenemo, naslednjo petljo podpletemo in potegnemo predeto pet-

ljo čez podpleteno, nato enkrat ovijemo in od začetka vrste dalje neprestano ponavljamo.

12.—16. vrsta: Kakor 6.—10. vrsta.

17.—21. vrsta: Kakor 1.—5. vrsta.

22.—38. vrsta: Pletemo samo po narisku.

Teh 38 vrst tvori en vzorčni oddelek, ki se ponavlja.

Prednik obramka je na sredi navzgor prišiljen, zadnik obramka je pa na spodnjem robu raven.

Zadnik srajce pričnemo na spodnjem robu, kjer pletemo najprej 2 cm visoko sem in tja desno, dalje na licu desno, na narobni strani pa levo, pri tem ob straneh po kroju snemamo. Ko pridemo do obramka, nadaljujemo zadnik v preslegastem vzorcu. Za rokave dosnujemo na vsaki strani primerno število petelj.

Prednik pletemo do začetka obramka tako kakor zadnik, potem pa oblikujemo konico na sredini.

Nazadnje obrobimo vratno izrezo in rokave z vrsto zobcev in poudarimo tudi spodnji rob obramka z zobci, ki jih kvačkamo po vrhu.

V pasu napravimo dve zanki, skozi kateri potegnemo 3 cm širok in 2 m dolg pas, ki ga pletemo sem in tja desno.

KVAČKANA DEŠKA BLUZA.

(Slika 199.)

Za to bluzo potrebujemo nekako 400 g srednjedebele športne volne, dolgo, vseskozi enako debelo kvačko, pet kratkih pletenk in sedem gumbov.

Bluza na naši sliki je iz sivomodre volne in jo lahko naredimo s kratkimi ali pa z dolgimi rokavi. Gumbi so temnomodri.

Bluzo kvačkamo v posebnem tuniškem vbodu takole:

1. vrsta: Iz druge, potem pa iz vsake naslednje zračne petlje nasnutka naberemo tjagrede na kvačko po 1 petljo; nazajgrede pa zazankamo s po enim ovajem najprej samo skrajno petljo, potem pa po dve zanki hkrati s kvačke.

2. vrsta: Iz vodoravnega člena druge in vsake naslednje petlje naberemo tjagrede po eno petljo na kvačko, nazajgrede pa zazankujemo zanke kakor v prvi vrsti.

Zdaj ponavljamo neprenehoma drugo vrsto in pazimo, da imamo v vrsti vedno enako število petelj.

Zadnik, ki ga pričnemo nad rebrasto obrobo, kvačkamo do rokavne izreze ravno. Ob rokavni izrezi napravimo po obliki kroja v spodnje petlje na začetku nekaj verižnih petelj, na koncu vrste pa čez prav toliko petelj ne kvačkamo (ob nasprotni rokavni izrezi). Dalje zaokrožujemo rokavni izrezi tako, da zazankamo na robu po dve zanki hkrati. Da dobe rame poševno obliko, skrajšujemo postopoma vrste.

Oba prednika delamo tako kakor zadnik, samo da napravimo na levem predniku sproti gumbnice. V ta namen naredimo v 3—4 petlje na robu tjagrede verižne petlje, nazajgrede pa prav tam isto število zračnih petelj.

Če nameravamo napraviti k bluzi dolge rokave, pričnemo kvačkati vsakega nad zapetki s primernim številom zračnih petelj in spletemo zapestke v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji) šele nazadnje. Kratke rokave kvačkamo od spodnjega roba navzgor vseskozi v tuniškem vbodu.

Oba žepa, pri katerih obrnemo narobno stran ročnega dela na lice, delamo od spodnjega roba navzgor do prečne črte, kjer kvačkamo v naslednji vrsti v vsako petljo po 1 gosto petljo, potem pa ročno delo obr-

nemo in dokončamo šiljasto žepnico v tuniškem vbodu.

Ovratnik pričnemo na ravnem robu in oblikujemo zaokroženi rob ob vratni izrezi po kroju. Lice ročnega dela obrnemo tudi tu na narobno stran.

Ko so posamezni deli narejeni, jih razpnejo na kroj, poškopimo in počakamo, da se posuše, potem jih pa sešijemo. Nato naberemo petlje na spodnjem robu bluže na pletenke in spletemo v rebrastem vzorcu spodnjo obrobo z gumbnico. Prav tako naredimo tudi zapestke pri dolгих rokavih. Žepa obkvačkamo z gostimi petljami, nakar ju prišijemo na prednika.

Nazadnje obkvačkamo tudi vse robove jopice v krogu z ovratnikom vred z gostimi petljami in prišijemo na desni prednji rob jopice in na žepne gumbe.

PLETEN DEKLIŠKI PULOVER.

(Slika 200.)

Za desetletno deklico potrebujemo približno 200 g srednjedebele volne, dve dolgi in pet kratkih pletenk ter primerno kvačko.

Pulover na naši sliki je iz svetlomodre volne in ima temnomodro zadrgo, lik na žepih je pa vezen z temnomodro, z belo in z rumeno volno.

Spodnjo obrobo prednika in zadnika pletemo v rebrastem vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2 levi petlji), dalje pa na licu desno, na narobni strani levo.

Ko sta oba dela života narejena, ju sešijemo in obkvačkamo pulover ob rokavih izrezah, ob vratni izrezi in ob razporku z gostimi petljami. Nato prišijemo na prednik oba žepa, ki smo ju ovezli s križnim vbodom, pod razporek pa zadrgo.

PLETEN DESKI PULOVER.

(Slika 201.)

Za trinajstletnega dečka potrebujemo približno 250 g tanke volne, dve dolgi in pet kratkih pletenk in primerno kvačko.

Spodnjo in vratno obrobo pulovera pletemo v rebrastem vzorcu (izmenoma po dve desni in po dve levi petlji), ostali pulover pa v temle osnovnem vzorcu (število nasnutih petelj mora biti zaradi vzorca deljivo z 8):

1. vrsta: Izmenoma po 5 desnih in po 3 leve petlje.
2. vrsta: 2 desni petlji, + 5 levih petelj, 3 desne petlje in od + dalje neprenehoma ponavljamo, nazadnje naredimo samo 1 desno petljo.
3. vrsta: 2 levi petlji, izmenoma po 5 desnih in po 3 leve petlje, nazadnje samo 1 leva petlja.
4. vrsta: Izmenoma po 5 levih in po 3 desne petlje.
5. vrsta: 4 desne petlje, izmenoma po 3 leve in po 5 desnih petelj, nazadnje samo 1 desna petlja.
6. vrsta: 2 levi petlji, izmenoma po 3 desne in po 5 levih petelj, nazadnje samo 3 leve petlje.
7. vrsta: 2 desni petlji, izmenoma po 3 leve in po 5 desnih petelj, nazadnje samo 3 desne petlje.
8. vrsta: 4 leve petlje, izmenoma po 3 desne in po 5 levih petelj, nazadnje samo 1 leva petlja.

Teh 8 vrst tvori en vzorčni oddelek in jih neprestano zaporedoma ponavljamo.

Prednik in **zadnik** pletemo vsakega zase po kroju in ju pričnemo na spodnjem robu, kjer naredimo najprej rebrasto obrobo, dalje pa delamo potem osnovni vzorec.

Ko sta oba dela narejena in sešita, obkvačkamo rokavni izrezi z gostimi petljami, ob vratni izrezi pa naberemo iz roba petlje na kratke pletenke in spletemo vratno ob-

robo v rebrastem vzorcu. Pri tem spletemo v prednji konici po 3 petlje hkrati in nazadnje vse petlje rahlo zazankamo.

Žepe naredimo v osnovnem vzorcu in jih potem prišijemo na prednik.

KVAČKANA OTROŠKA JOPIKA IN ČEPICA.

(Slika 202.)

Jopica.

Za dveletnega otroka potrebujemo za jopico nekako 100 g, za čepico pa približno 50 g tanke svetle volne, potem primerno vseskozi enako debelo kvačko, tri večje in pet manjših gumbov.

Jopico kvačkamo v progastem vzorcu takole:

Za nasnutek naredimo verižico iz zračnih petelj.

1. vrsta: Prvo zračno petljo preskočimo, potem napravimo v vsako zračno petljo po 1 gosto petljo, nazadnje 1 zračno petljo, nakar obrnemo.

2. vrsta: V vsako petljo po 1 gosta petlja, in sicer vbodemo vedno skozi oba zgornja vodoravna člena.

3. vrsta (v tuniškem vbodu): V ta namen naberejo na kvačko tja grede iz vsake petlje po 1 zanko (vbodemo skozi oba zgornja vodoravna člena), ki jih nazajgrede zaporedoma s po 1 ovojem zazankujemo.

4. vrsta: Goste petlje, in sicer napravimo prvo petljo okoli vodoravnega člena za drugim naslednjim navpičnim členom, potem pa za vsakim naslednjim navpičnim členom, nazadnje naredimo 1 gosto petljo v zadnji navpični člen, da ne gre vzorec v stran.

Zdaj ponavljamo neprenehoma in zaporedoma 2.—4. vrsto.

Najprej naredimo spodnji del jopice, ki ga pričnemo na prednjem robu. Kadar hočemo pri tem vrsto skrajšati, ne kvačkamo čez ustrezno število petelj, če jo hočemo podaljšati, pa dokvačkamo nekaj zračnih petelj in delamo v naslednji vrsti na njih vzorec.

Obramek kvačkamo v prečnih vrstah in ga potem, ko ga na spodnjem robu obkvačkamo z gostimi petljami, sešijemo s spodnjim delom jopice. Na prednjem robu desne polovice obramka napravimo tri gumbnice, za katere preskočimo po nekaj petelj z zračnimi petljami.

Zapestke rokavov naredimo iz samih gostih petelj, dalje pa kvačkamo rokav v osnovnem vzorcu.

Ovratnik pričnemo na notranjem robu. Kvačkamo ga z gostimi petljami in ga zakrožujemo tako, da dovezemo petlje v enakomernih presledkih. V ta namen naredimo v 1 petljo po 2 petlji. Nazadnje obrobimo ovratnik krog in krog z gostimi petljami.

Ko so posamezni deli narejeni, jih sešijemo, obkvačkamo robove z vrsto gostih petelj in prišijemo gube (na prednji rob večje, na rokave pa manjše).

Čepica.

Čepico pričnemo zgoraj na sredini z obročkoma iz 4 zračnih petelj.

1. krog: 8 gostih petelj v obroček.

2. krog: Štirikrat izmenoma po 2 gosti petlji v 1 petljo in po 1 gosta petlja v naslednjo petljo. Pri tem vbodemo vselej skozi oba zgornja vodoravna člena.

3. krog: Štirikrat izmenoma po 3 goste petlje v naslednjo petljo in po 2 gosti petlji v naslednji 2 petlji.

4. krog: 1 gosta petlja v naslednjo petljo, izmenoma po 3 goste petlje v naslednjo petljo in po 4 goste petlje v naslednje 4 petlje, nazadnje 3 goste petlje.

5. krog: 2 gosti petlji v 2 petlji, nato štirikrat izmenoma po 3 goste petlje v 1 petljo in 6 gostih petelj v naslednjih 6 petelj, nazadnje samo 4 petlje.

Na ta način delamo čepico, dokler nima v premeru 11 cm, dalje pa neenakomerno do-

vzemamo po kroju. Proti kraju oglavja nič več ne dovezemo.

Krajevce kvačkamo z gostimi petljami v vrstah sem in tja in sklenemo vsako vrsto z 1 verižno petljo, ki jo napravimo na začetek v krog, nakar ročno delo obrnemo in kvačkamo nazaj. Ko so krajevci narejeni, jih prišijemo k oglavju.

Podbradni trak je sestavljen iz dveh kosov, ki ju ob strani spenjamo. En kos je dolg približno 24 cm, drugi pa 7 cm. Na koncu daljšega kosa naredimo gumbnico, na konec krajšega pa prišijemo gumb. Oba kosa traku pletemo z gostimi petljami v kratkih prečnih vrstah.

PLETENA OPREMA ZA MAJHNEGA OTROČIČKA.

(Slike 203, 204, 205, 206.)

Za enoletnega otročička potrebujemo: za hlačke 100 g, za pulover 120 g, za čepico 30 g, za rokavice pa 25 g tanke, mehke volne, pet kratkih in dve dolgi pletenki, kvačko, 7 gumbov, 85 cm vrvce in 25 cm prožnega traku, ki naj bo $\frac{3}{4}$ cm širok, za vezenje pa nekoliko rdeče in modre volne.

Hlačke.

Hlačke pričnemo plesti na zgornjem robu. Ko naredimo 4 cm visoko obrobo v rebrastem vzorcu (izmenoma po dve desni in po dve levi petlji), pletemo hlačke dalje v krog, in sicer s samimi desnimi petljami. Pred korakom dovezemo spredaj in zadaj na sredini po nekaj petelj, potem pa razdelimo število vseh petelj na pol in spletemo na eni polovici teh petelj najprej eno hlačnico. V ta namen zazankamo na vsakem robu hlačnice po nekaj petelj, nakar jih postopoma še nekaj snamemo, kakor pač pokaže kraj. V členkih pletemo 3 cm visoko drobni rebrasti vzorec (izmenoma po ena desna in po ena leva petlja), nato naredimo nekaj krogov desnih petelj ter dovezemo pri tem ob navpični črti za kozico v vsaki vrsti po 2 petlji. Potem napravimo še dvakrat izmenoma po 1 krog desnih in po 1 krog levih petelj, in sicer samo ob peti, spredaj na jezičku pa pletemo vedno tako, da so na licu same desne petlje. Zdaj zazankamo stranske petlje in delamo dalje jeziček v vrstah sem in tja, in sicer po 3 petlje na vsakem robu sem in tja desno, srednje petlje jezička pa na licu desno, na narobni strani pa levo. V šesti vrsti jezička, potem pa v vsaki drugi naslednji vrsti spletemo na vsakem robu po 2 petlji hkrati. Nazadnje nam ostanejo samo še robne petlje, ki jih nato vse v isti vrsti zazankamo.

Drugo hlačnico naredimo na drugi polovici petelj prav kakor prvo.

Potem prišijemo na notranji rob jezička prožni trak, ki se na drugi rob zapenja z gumbom.

Naramnice pletemo sem in tja desno in naredimo na vsakem koncu po eno gumbnico.

Nazadnje prišijemo na pas štiri gube, na katere pripenjamo naramnice.

Pulover.

Pulover pričnemo na spodnjem robu in ga pletemo do razporka oziroma do rokavnih izrez v krog. Spodnjo obrobo naredimo v drobnem rebrastem vzorcu (izmenoma po ena desna in po ena leva petlja), ostali del pa tako, da so na licu same desne petlje. Za vratno obrobo naberejo petlje ob izrezi na pletenke in naredimo najprej luknjičasto vrsto, v kateri delamo izmenoma po 4 petlje, po 1 ovoj in po 2 petlji hkrati spletemo, dalje pa pletemo z razporkom na sredi prednika izmenoma po 1 desno in po 1 levo petljo.

Zapestke rokava delamo tudi v drobnem vzorcu, ostali rokav pa po kroju v istem vzorcu kakor život.

Nato obkvačkamo prednji razporek z gostimi petljami in naredimo pri tem na des-

nem robu štiri zanke tako, da preskočimo z zračnimi petljami po nekaj robnih petelj, na levi rob pa prišijemo gube.

Po vsem puloveru vezemo z verižnim vbodom z različno volno kratke črtice (glej narisek). Nazadnje napeljemo skozi luknjičasto vrsto sukano vrvco, ki ima na vsakem koncu po en čopek.

Čepica.

Čepico pletemo v istem vzorcu kakor pulover. Sestavljena je iz dveh polovic, ki sta po sredi glave sešiti. Vsako polovico pričnemo na spodnjem ravnom robu. Nazadnje obkvačkamo čepico z gostimi petljami in prišijemo na en vogal gumb, na drugega pa trak z gumbnico.

Palčnice.

Zanje nasnujemo 44 petelj, ki jih razdelimo enakomerno na štiri pletenke. Ko naredimo $\frac{3}{4}$ cm visoke zapestke v rebrastem vzorcu (izmenoma po dve desni in po dve levi petlji), pletemo dalje dlan, in sicer notranjo stran dlani (22 petelj) vseskozi desno, zunanjo stran dlani (22 petelj) pa tako, da menjavamo po 1 krog desnih in po 1 krog levih petelj. Ko spletemo tako 2 cm visoko nad zapestki, odvezemo petlje od 23.—30. za palec na zaprte igle, nasnujemo v naslednjem krogu namesto njih 8 novih petelj in pletemo dalje v krog dlan do nadprstja. Na zunanji strani dlani pletemo 6.—9. in 13.—16. petljo nekaj časa samo desno. Pri nadprstju snemamo na štirih mestih in naredimo med snemanji najprej 4, potem 3, nato 2, nazadnje pa 1 vrsto.

Drugo rokavico pletemo v obratnem smislu. Zunanjo stran rokavic okrasimo z verižnim vbodom. Nazadnje naredimo 80 cm dolgo verižico iz zračnih petelj in pritrdimo na vsak konec te verižice po eno rokavico.

PLETEN OTROŠKI PLAŠČEK.

(Slika 207.)

Za ta plašček, ki ga naredimo iz kakršne koli svetle volne, potrebujemo (za enoletnega otročička) približno 200 g srednje debele volne, dve dolgi pletenki, kvačko in šest gumbov.

Ves plašček pletemo sem in tja desno. Prvo petljo vselej predenemo, zadnjo pa levo podpletemo.

Najprej naredimo obramek, ki ga pričnemo plesti ob vratni izrezi (sem in tja desno) in dovezemo pri tem ob navpičnih črtah na kroju tako, da na tistem mestu v vsaki drugi naslednji vrsti po enkrat ovijemo, nakar napravimo 1 desno petljo in še enkrat ovijemo. V naslednji vrsti podpletemo vsak ovoj v desno petljo. Na desnem robu obramka naredimo sproti gumbnice, za katere zazankamo v eni vrsti primerno število petelj, v naslednji vrsti jih pa na istem mestu prav toliko spet nasnujemo.

Ko je obramek pri kraju, predenemo petlje desnega prednika, rokavov in zadnika na pomožno nit in nadaljujemo na ostalih petljah levi prednik do poševne črte, kjer dovezemo. Pri tem izravnamo najprej zgornji zaokroženi del prednika do ravne črte na ta način, da pletemo najprej na zunanjih petljah v skrajšanih vrstah in privzemamo pri tem postopoma ostale petlje obramka, dokler ne delamo čez vse petlje levega prednika. Razen tega moramo dosniti nekaj petelj za robno izrezo, nakar dovezemo ob stranskem robu po kroju. V ta namen naredimo iz 1 robne petlje najprej 1 desno, nato pa še 1 desnozasukano petljo. Na spodnjem robu plaščka zazankamo petlje bolj rahlo.

Zdaj delamo na petljah obramka med drugim in tretjim snetjem zadnik do kraja, potem naredimo pa na ostalih petljah obramka še desni prednik, v obratnem smislu kakor levega in z gumbnicami na prednjem robu. Nazadnje spletemo na petljah med prvim in drugim ter med tretjim in četrtem snetjem oba rokava, ki ju zožujemo tako, da spletemo na robovih po 2 petlji hkrati.

Ovratnik pletemo v kratkih prečnih vrstah sem in tja desno.

Žepe pričnemo plesti ob stranskem robu.

Ko so posamezni deli narejeni, jih razpne-
mo na kroj, poškopimo in počakamo, da se
posuše, nakar jih sešijemo; rob ovratnika
moramo pri tem nekoliko napuščati.

Nazadnje obkvačkamo vse robove z vrsto
gostih petelj, obzankamo gumbnice in pri-
šijemo na levi prednik gumba.

PLETENA DEŠKA BLUZA.

(Slika 208.)

Za dečka osmih let potrebujemo nekako
200 g tanke, mehke volne, dve dolgi ple-
tenki, 12 cm dolgo zadrgo, primerno kvačko
in nekaj temne volne za začetnice imena.

Prednik in zadnik pričnemo delati na spod-
njem robu, kjer pletemo nekaj časa v rebrastem
vzorcu (izmenoma po 2 desni in po 2
levi petlji), dalje pa na licu desno, na na-
robni strani pa levo. Takoj nad rebrasto
obrobo dovzemamo v enakomernih presled-
kih nekaj petelj iz prečnih niti med pet-
ljami.

Prav tako delamo tudi **rokave** od spod-
njega roba navzgor.

Ko so posamezni deli narejeni, jih raz-
pne-
mo na kroj, poškopimo in počakamo,
da se posuše. Nato sešijemo te dele, razen
na levi rami, nabere-
mo robne petlje ob
vratni izrezi, na katerih pletemo 4 cm visoko
ovratnik (z razporkom na levi) v rebrastem
vzorcu in nazadnje petlje precej rahlo za-
zankamo.

Zatem obkvačkamo oba rokava na levi
rami s gostimi petljami, prišijemo na levo
ramo barvasto zadrgo in uvezemo s temno
volno obe začetnici.

MOSKI PULOVER IN ŠPORTNE NOGAVICE.

(Slika 209.)

Za oboje potrebujemo 250—350 g srednje
debele mehke volne ter dve dolgi in pet
kratkih pletenk.

Pulover in nogavice pletemo v istem kro-
tovičastem vzorcu, in sicer pulover v vrstah
sem in tja, nogavice pa v krogih.

Število nasnutih petelj mora biti zaradi
vzorca deljivo s 3.

1. vrsta: Same desne petlje.

2. vrsta: Izmenoma po 3 leve petlje in iz
vsake zadnje izmed teh treh petelj še po
1 desnozasukano petljo (to je tista petlja, ki
teče na licu poševno).

3. vrsta: Izmenoma naredimo po 3 desne
petlje in levo predenemo tisto desnozasu-
kano petljo, ki smo jo v prejšnji vrsti do-
vzeli (nit gre za petljo).

4. vrsta: Izmenoma napravimo po 3 leve
petlje in predeto petljo spet levo predenemo
(nit gre pred petljo).

5. vrsta: Spletemo desno hkrati predeto
petljo z naslednjo petljo, ki je pred drugo
naslednjo petljo, spustimo naslednjo, toda
ne tretjo naslednjo dolgo petljo s pletenke,
desno podpletemo zadaj za dolgo petljo dru-
go petljo, ki smo jo preskočili, nato spustimo
dolgo petljo s pletenke in napravimo 1 desno
petljo.

Zdaj ponavljamo neprestano vzorčni odde-
lek od 2.—5. vrste.

Pulover.

Prednik in zadnik pletemo vsakega zase
in ju pričnemo nad spodnjo rebrasto obrobo
v pravkar popisanem osnovnem vzorcu ter
ju oblikujemo po kroju. Do rokavnih izrez
pletemo ravno, potem zazankamo zanje naj-
prej po nekaj petelj v eni vrsti, nato pa
snamemo večkrat še po 1 petljo v vsaki dru-
gi naslednji vrsti tako, da spletemo po 2
robni petlji hkrati. Na ta način oblikujemo
tudi vratno izrezo in dokončamo pri tem
vsako ramo zase. Da dobi rama poševno ob-
liko, skrajšujemo na vrhu rame postopoma
vrste, počenši od roke proti vratu.

Rokave pričnemo na spodnjem robu, kjer
naredimo najprej obrobo v rebrastem vzorcu
(izmenoma po dve desni in po dve levi pet-
lji), dalje pa pletemo v krotovičastem osnov-
nem vzorcu.

Ko so posamezni deli narejeni, jih razpne-
mo na kroj (z narobno stranjo navzgor), na-
rahlo poškopimo in počakamo, da se po-
suše. Potem sešijemo zadnik in prednik ob
strani in na ramah z ometico in všijemo ro-
kave. Nato nabere-
mo iz roba vratne izreze
petlje, na katerih spletemo v rebrastem
vzorcu vratno obrobo. Nazadnje nabere-
mo petlje še iz spodnjega roba pulovera in na-
redimo z njimi spodnjo rebrasto obrobo.

Športne nogavice.

Za vsako nogavico nasujemo po 80 pe-
telj, ki jih razdelimo enakomerno na štiri
pletenske. Ko naredimo 6 cm visoko obrobo
v rebrastem vzorcu (izmenoma po dve desni
in po dve levi petlji), pletemo nogavico dal-
je v krotovičastem osnovnem vzorcu. Ker
mora biti število petelj zaradi vzorca de-
ljivo s 3, snamemo v prvem vzorčnem krogu
2 petlji.

1. vzorčni krog: Izmenoma po 3 desne pe-
tlje in iz vodoravnega člena pred naslednjo
petljo po 1 desnozasukano petljo.

2. in 3. krog: Izmenoma napravimo po 3
desne petlje in predenemo dovzeto petljo.

4. krog: Naredimo 1 desno petljo, desno
spletemo naslednjo predeto petljo proti
desni nad drugo naslednjo petljo (kakor v
četrti vrsti vzorca za pulover) hkrati z na-
slednjo petljo, pa je ne spustimo s pletenke,
podpletemo nato predeto petljo desno, na-
kar spustimo obe petlji s pletenke.

Te štiri kroge potem neprestano ponav-
ljamo.

Ko je nogavica 15 cm dolga, pričnemo sne-
mati. V ta namen spletemo v prvem krogu
naslednjega, potem pa vsakega drugega
vzorčastega oddelka na začetku in na koncu
po 2 petlji hkrati.

1. snetje:

V prvem krogu spletemo 2 petlji hkrati
desno, nato naredimo 1 desno petljo in do-
vzamemo 1 petljo (prav tako na koncu kro-
ga, če ni rečeno drugače).

2 in 3. krog: Napravimo 2 desni petlji in
1 petljo predenemo.

4. krog: Na začetku prekrizamo, na koncu
pa naredimo 1 desno petljo in spletemo 2
petlji hkrati desno.

5.—8. krog: 2 desni petlji.

2. snetje:

1. krog: 2 petlji hkrati desno spletemo.

2.—8. krog: 1 desna petlja.

3. snetje:

1. krog: Na začetku 2 petlji hkrati desno
spletemo, naredimo 2 desni petlji in 1 pe-
tljo dovzamemo; na koncu pri zadnji vzorčni
plasi pa napravimo 2 desni petlji, 2 petlji
hkrati desno spletemo in 1 petljo dovza-
memo.

2.—8. krog: Se nič ne izpremeni.

4.—9. snetje: Dvakrat zaporedoma ka-
kor 1.—3. snetje.

Zdaj je v vrsti še 60 petelj, na katerih
napravimo še nekako 8 krogov, ne da bi
snemali, tako da je nogavica približno 35 cm
dolga.

Nato odmerimo prvih in zadnjih 15 petelj
kroga za peto, ki jo pletemo na licu desno,
na narobni strani pa levo in prvo petljo
vsake vrste vselej predenemo, zadnjo pa
desno podpletemo. Ko je peta na vsakem
robu 13 robnih petelj visoka, jo pričnemo
zaokroževati. V ta namen predenemo prvo
petljo, naredimo nato 17 desnih petelj, pre-
denemo naslednjo petljo, napravimo 1 desno
petljo in potegnemo predeto petljo čez pod-
pleteno. Potem naredimo še 1 desno petljo,
nakar delo obrnemo, predenemo prvo petljo,
podpletemo 7 petelj levo, 2 petlji hkrati levo
spletemo, naredimo 1 levo petljo in delo
obrnemo. Predenemo prvo petljo, podplete-
mo 8 petelj desno, predenemo petljo pred
presledkom, naslednjo petljo (za presled-
kom) podpletemo desno, nakar potegnemo

predeto petljo čez podpleteno. Zdaj napra-
vimo še 1 desno petljo, delo obrnemo, prvo
petljo predenemo, naredimo 9 levih petelj,
2 petlji hkrati levo spletemo in naredimo
1 levo petljo.

Na ta način pletemo dalje v vrstah sem in
tja in spletemo hkrati vselej petljo pred
presledkom in za njim, nakar naredimo
vselej še po 1 desno oziroma levo petljo,
dokler ne porabimo vseh stranskih petelj.
Tako nam ostane na pletenki samo še 18
petelj.

Zdaj predenemo prvo petljo, naredimo 8
desnih petelj in nabere-
mo k vsaki polovici
petelj pete še po 13 robnih petelj, tako da
je na prvi in četrti pletenki po 22 petelj.
Od tu dalje pletemo v krogu vedno desno
in podpletemo v prvem krogu petlje, ki smo
jih nabrali iz robov pete, desnozasukano.
V naslednjem krogu spletemo zadnji 2 pe-
tlji prve in prvi 2 petlji zadnje pletenke
hkrati in snemamo na ta način tako dolgo,
dokler nimamo na vsaki pletenki po 15 pe-
telj. Zdaj pletemo do nadprstja, ne da bi
snemali. Ko nam manjka do konca nogavice
še nekako 6 cm, pričnemo snemati. V ta na-
men spletemo hkrati drugo in tretjo petljo
vsake pletenke, in sicer štirikrat zaporedoma
v vsakem tretjem krogu, nato petkrat v
vsakem drugem naslednjem krogu, potem
pa dvakrat v vsakem naslednjem krogu. Ko
imamo na vsaki pletenki še po 4 petlje, sple-
tamo po 2 petlji hkrati, skozi ostalih 8 pe-
telj pa potegnemo odtrgano nit, ki jo potem
zadrgnemo in na narobni strani zadelamo.

MOSKI PULOVER BREZ ROKAVOV IN ŠPORTNE NOGAVICE.

(Slika 210.)

Za oboje potrebujemo približno 400 g tanke
mehke volne, dve dolgi in pet kratkih ple-
tenk.

Vse obrobe pulovera pletemo v rebrastem
vzorcu (izmenoma po dve desni in po dve levi
petlji), ostali pulover pa v temle osnovnem
vzorcu (število petelj mora biti zaradi vzorca
deljivo s 16):

1. vrsta: 2 desni petlji, 4 leve petlje, 2
desni petlji, 10 levih petelj.

2. vrsta: Petlje podpletamo tako, kakor
jih vidimo v prejšnji vrsti.

3. vrsta: Kakor prva vrsta.

4. vrsta: Kakor druga vrsta, samo da na-
pravimo na sredini široke plase za začetek
romba po 5. desni petlji 1 ovoj.

5. vrsta: Kakor prva vrsta in naredimo na
sredini plase iz ovoja v prejšnji vrsti 1
desnozasukano petljo.

Odslej bomo omenjali samo še petlje rom-
ba na sredini široke plase levih petelj.

6. vrsta: Za romb napravimo na vsaki
strani srednje petlje po 1 ovoj, vmes pa de-
lamo leve petlje.

7. vrsta: 1 desnozasukana petlja (iz ovoja),
1 desna petlja, 1 desnozasukana petlja.

8. vrsta: 1 ovoj, 3 desne petlje, 1 ovoj.

9. vrsta: 1 desnozasukana petlja, 3 desne
petlje, 1 desnozasukana petlja.

10. vrsta: 1 ovoj, 5 desnih petelj, 1 ovoj.

11. vrsta: 1 desnozasukana petlja, 5 des-
nih petelj, 1 desnozasukana petlja.

12. vrsta: 1 ovoj, 7 levih petelj, 1 ovoj.

13. vrsta: 1 desnozasukana petlja, 7 desnih
petelj, 1 desnozasukana petlja.

14. vrsta: 9 levih petelj.

15. vrsta: 1 petljo prevlečeno snamemo (to
se pravi: 1 petljo predenemo, naslednjo pe-
tljo podpletemo in potegnemo predeto petljo
čez podpleteno), 5 desnih petelj, 2 petlji
hkrati desno spletemo.

16. vrsta: 7 levih petelj.

17. vrsta: 1 petljo prevlečeno snamemo,
3 desne petlje, 2 petlji hkrati desno sple-
temo.

18. vrsta: 5 levih petelj.

19. vrsta: 1 petljo prevlečeno snamemo,
1 desna petlja, 2 petlji hkrati desno sple-
temo.

20. vrsta: 3 leve petlje.

21. vrsta: 1 petljo predenemo, 2 petlji hkrati desno spletemo in potegnemo predeto petljo čez hkrati spleteni petlji.

22. vrsta: Za široko plaso 4 desne petlje, 1 petljo prevlečeno snamemo, 5 desnih petelj.

Zdaj ponavljamo 1.—22. vrsto.

Pulover.

Pulover pričnemo s prednikom in naredimo najprej spodnjo obrobo v rebrastem vzorcu, dalje pa pletemo v progastem vzorcu. Pri tem moramo paziti, da je spredaj na sredi 4 petlje široka plasa levih petelj. Ko pridemo do vratne izreze, zazankamo na sredi 2 petlji in pletemo prednik dalje v dveh delih ter oblikujemo pri tem vratno izrezo in rokavni izrezi po kroju. Na rami skrajšujemo postopoma vrste, da dobi poševno obliko.

Zadnik pletemo prav tako po kroju.

Ko sta oba dela narejena, ju sešijemo in nabereimo petlje ob vratni izrezi na štiri pletenke ter spletemo rebrasto obrobo, pri kateri snemamo spredaj na konici tako, da spletemo po 3 petlje hkrati. Nazadnje petlje rahlo zazankamo.

Rebrasto obrobo naredimo tudi okoli rokavnih izrez.

Športne nogavice.

Pri teh nogavicah naredimo najprej zavihek, za katerega nasujemo 26 petelj in pletemo na njih vzorec pulovra, dokler nimamo 8 rombov in na vsakem robu po 44 robnih petelj. Nato petlje zazankamo in plaso za zavihek sešijemo. Zdaj nabereimo iz enega izmed podolžnih robov približno 80 petelj tako, da je narobna stran zavihka zunaj, jih razdelimo na štiri pletenke in pletemo v krogu osnovni vzorec pulovra. Ko je nogavica približno 20 cm dolga, pričnemo snemati. Popisali bomo samo ta snetja.

1. snetje: V prvi vrsti naslednjega vzorčnega oddelka 2 desni petlji, 4 leve petlje, 2 desni petlji, 3 leve petlje, dvakrat zaporedoma po 2 petlji hkrati levo spletemo, 3 leve petlje, v naslednjih vrstah pa delamo za srednjo plaso 8 levih petelj.

2. snetje: Po 9 vmesnih krogih 2 desni petlji, 4 leve petlje, 2 desni petlji, 2 levi petlji, 2 petlji hkrati levo spletemo, petlje romba, 2 petlji hkrati levo spletemo, 2 levi petlji.

3. snetje: 2 desni petlji, 4 leve petlje, 2 desni petlji, 1 leva petlja, 2 petlji hkrati levo spletemo, petlje romba, 2 petlji hkrati levo spletemo, 1 leva petlja.

4. snetje: Zdaj snemamo po vsakem sedmem vmesnem krogu: 2 desni petlji, 4 leve petlje, 2 desni petlji, dvakrat zaporedoma po 2 petlji hkrati levo spletemo.

5. snetje: 2 desni petlji, 4 leve petlje, 1 desna petlja, 1 petljo snamemo, 2 petlji hkrati desno spletemo, 1 desna petlja. Zdaj privzamemo prve petlje druge vzorčne plase.

6. snetje: 2 desni petlji, 4 leve petlje, 1 petljo snamemo, 2 petlji hkrati desno spletemo.

7. snetje: 2 desni petlji, 2 levi petlji, dvakrat zaporedoma po 2 petlji hkrati levo spletemo, 2 levi petlji.

8. snetje: 2 desni petlji, 1 leva petlja, dvakrat zaporedoma po 2 petlji hkrati levo spletemo, 1 leva petlja.

Zdaj imamo v krogu 64 petelj, na katerih spletemo še približno dva vzorčna oddelka, nato pa delamo peto na 30 petljah tako, da so 4 leve petlje nad snetji ravno v sredini. Dalje pletemo nogavico tako, kakor smo popisali pri nogavicah na sliki 35.

PLETEN MOŠKI JOPIČ.

(Slika 211.)

Za ta jopič potrebujemo 400—500 g svetle in 50—70 g temne volne, 8 gumbov, 2 dolgi pletenki in primerno kvačko.

Vse dele jopice pletemo po kroju v vrstah sem in tja. Zaradi vzorca mora biti število petelj deljivo z 2. Vzorec delamo takole:

1. vrsta: Robno petljo predenemo, dalje pletemo same desne petlje, zadnjo petljo pa podpletemo levo, da je rob bolj trden.

2. vrsta: Robni petlji pletemo kakor v prvi vrsti, druge petlje pa levo.

3. vrsta: Izmenoma po 1 desna in po 1 leva petlja.

4. vrsta: Izmenoma po 1 desna in po 1 leva petlja.

5. vrsta: Same desne petlje.

6. vrsta: Same leve petlje.

7. in 8. vrsta: Izmenoma po 1 leva in po 1 desna petlja. Teh osem vrst potem neprenehoma ponavljamo.

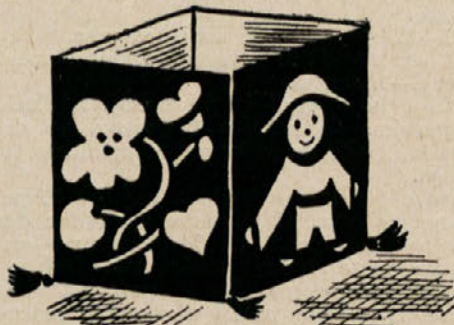
Prednik pričnemo na spodnjem robu. Nekaj časa ga pletemo ravno, potem pa ob stranskem robu dovezemo tako, da naredimo iz robne petlje po dve petlji, in sicer po 1 desno in po 1 desnozasukano petljo. Na levem predniku napravimo sproti štiri gumbnice. Ko pridemo do naprsnega žepa, pletemo primerno število petelj za razporek z drugačno nitjo. Potem nasujemo z novo nitjo isto število petelj za žep in naredimo na njih nekako 6 cm visok kos. Ta kos pletenine vpletemo v naslednji vrsti namesto petelj, ki smo jih pletli z drugačno nitjo. Tam, kjer se pričnemo zavihek, vzamemo še klobčič temne volne in prekrizamo nad pletenjem vselej na pregibu zavihka svetlo in temno nit, potem pa delamo dalje s temno oziroma s svetlo volno. Zavihek pletemo sem in tja desno. Na rami skrajšujemo postopoma vrste, da dobi rama poševno obliko. Zdaj nabereimo petlje žepnega razporka, ki smo jih začasno podpletli z drugačno nitjo, na pletenko in spletemo žepnico v istem vzorcu kakor jopič. Ko petlje žepnice precej trdo zazankamo, obkvačkamo ta rob z gostimi petljami, stranska robova pa prišijemo na prednik.

Zadnik delamo po kroju v istem vzorcu kakor prednik.

Rokave pričnemo na pregibu zapestkov s svetlo volno. Ko je rokav narejen, nabereimo na pletenko nasnute petlje na spodnjem robu rokava in spletemo na njih s temno volno zapestke.

Nato razpneimo narejene dele jopice z narobno stranjo navzgor na kraj, jih poškopimo in počakamo, da se posuše.

Zdaj sešijemo vse te dele jopice z narobne strani z ometico in pri tem rokave na rami nekoliko nabereimo.

Potem nasujemo petlje za ovratnik, ki ga pletemo po dolžini sem in tja desno, nazadnje pa petlje prav rahlo zazankamo in prišijemo ovratnik z ometico na vratno izrezo.

Nazadnje obkvačkamo vse robove z gostimi petljami, obzankamo gumbnice in prišijemo gumbce.

PLETEN MOŠKI JOPIČ S ŠALOM.

(Slika 212.)

Za ta jopič potrebujemo približno 380 g srednjebele mehke volne, 60 g drugačne volne za šal, dve dolgi pletenki, primerno kvačko in šest gumbov.

Vsak vzorčni oddelek progastega vzorca obsega po 8 petelj. Pletemo ga takole:

1. vrsta: 2 desni petlji, trikrat izmenoma po 1 desna in po 1 leva petlja.

2. vrsta: Trikrat izmenoma po 1 desna in po 1 leva petlja, še 1 desna petlja, potem pa predenemo naslednjo petljo tako, da je nit pred to petljo.

3. vrsta: Kakor prva vrsta; petljo, ki smo jo v prejšnji vrsti predeli, podpletemo tudi desno.

Prvi dve vrsti potem neprenehoma menjavamo.

Najprej naredimo zadnik jopice po kroju, potem pa še oba prednika.

Pri prednikih pletemo po 8—10 petelj na prednjem robu v drobnem rebrastem vzorcu (izmenoma po 1 desna in po 1 leva petlja) in napravimo pri levem predniku sproti 6 gumbnic. Ko pridemo do vratne izreze, pustimo petlje prednje navpične obrobe pri miru in zazankamo postopoma ostale petlje pri vratni izrezi. Vratno obrobo spletemo v rebrastem vzorcu šele potem, ko so posamezni deli jopiča sešiti.

Pri rokavih pletemo najprej zapestke v drobnem rebrastem vzorcu, dalje pa potem v osnovnem vzorcu.

Naprsni žep ima na licu same desne petlje. Ko je narejen, izvezemo nanj z angorsko volno začetnici imena, nakar ga prišijemo na prednik.

Šal pletemo po kroju na licu desno, na narobni strani pa levo. Posebno lep je tak šal iz angorске volne.

Nazadnje obkvačkamo vse robove z gostimi petljami in prišijemo na desni prednik gumbce.

PISAN SENČNIK ZA OTROŠKO SOBO.

Zanj potrebujemo polo črne lepenke in po eno polo rdečega, rumenega, zelenega in vijoličastega prosojnega papirja, arabski gumi in pisalo.

Polo črne lepenke razdelimo na štiri enake dele in narišemo na vsakega eno naših slik. Te slike potem po obrisih izstrižemo in prilepimo na dotično mesto prosojnega papirja ustrezne barve. Poševne črte pomenijo vijoličasto, pike zeleno, križčki rdečo, pokončne valovite črte pa rumeno barvo.

Ko smo vse slike prilepili, zapognemo lepenko v kockast senčnik in prilepimo tudi čez zgornjo odprtino prosojni papir. Ta senčnik povežemo potem čez nizko svetilko ali pa čez ročno električno lučko.

Kadar vam bo otrok od dolgega časa nadežen, pa vam naj naredi tako svetilko.

Imenitna misel

O ljudje, ki jim ni pomoči; ljudje, ki jih škoda ne izuči, in če hočemo biti poštene, moramo tudi priznati, da so to najbolj srečni ljudje, seveda samo v nekem smislu. Namreč ljudje, ki veliko mislijo, pridejo s časom do nekih sklepov, ki jim odpro razgled naokoli, prinesejo pa tako imenovanega moralnega mačka. Ljudi pa, ki mišljenje rajši prepuščajo drugim, seveda ta posledica ne zadene; ti se vrtijo prej in slej veselo v lastnem krogu, ki so ga sami zarisali, in se kvečjemu čudijo, pa ne preveč, če drugi nočejo uvideti šaljivosti te ali one zadeve.

Takšen je bil Aleks Müller. Aleks je najbolj užival, če so se mu njegve šale posrečile. Nekoč pa mu je to bridko izpodletelo. To je bilo takole: Aleks Müller je imel glavno prodajo srečk razredne loterije. Nekega lepega popoldne je dobil seznam žrebanja in videl, da je njegov sosed Behrens, čigar hčerko je ljubil, zadel glavni dobiček. Tega je bil Müller najprej čisto nesebično vesel in, ko je pomislil, da je s tem dota lepe Behrensove Albine znatno pomnožena, se je veselil tudi sebično, zakaj čisto nesebičen ni nihče izmed nas. Brž je vzel klobuk in hitel v sosedno vilo sredi lepega vrta, da bi osebno prinesel veselo sporočilo. Toda slučajno mimo idoč pismonoša mu je povedal, da je vsa rodbina odpotovala k sorodnikom na deželo in se bo vrnila šele drugi dan opoldne; tudi služkinje ni doma. Aleks je stopical okrog hiše in opazil, da je v prvem nadstropju okno odprto. Porodila se mu je imenitna misel: skozi okno bo prav lahko prišel v vilo, odprl gospodarjevo pisalno mizo in položil vanjo veselo sporočilo o glavnem dobitku! Kako se bo papa Behrens prestrašil, ko bo videl, da je v mizo vlomljeno, in kako se bo neznansko veselil, da mu iz nje ni nihče nič vzel, pač pa položil vanjo tako lep znesek! To je bila imenitna misel! Toda zdaj je bilo za izvršitev namena še preveč svetlo, zato je počakal noči.

Mesec ni sijal, noč je bila temna. Müller je odšel iz svoje gostilne v svoji elegantni svetli poletni obleki med 11. in 12. uro ponoči naravnost na kraj svojega čina. Ker je bil spreten telovadec, je prav lahko splezal po divji trti do okna.

Skočil je skozi okno v sobo in čofnil z obema nogama v leseno posodo, ki je stala tik pod oknom. Čutil je, da je napolnjena z mokro goščo, ki je po duhu spominjala na kuhani škrob. S tem prav za prav ni računal, toda bil je optimist in se je s tem tolažil, da škrob ne bo škodoval obleki, če jo bo še mokro opral. Da bi lažje zlezel iz te nesrečne posode, je iskal z desnico oporo in jo je našel v sodu, ki pa se je na žalost pri tem prevrnil, tako da se je s celo roko do pazduhe vdrl v vsebino sode, ki je bila spet mokra in mazasta. S trudom je potegnil roko iz lepljive gmote. Njegov občutljivi nos mu je povedal, da je to mazno milo, ki mu je strašno smrdelo. «Fuj — to imam res smolo!» je rekel precej glasno. V tistem trenutku pa se je zgodilo nekaj čudnega. Vrata so se tiho odprla, dve nezadostno oblečeni ženski s svečo v rokah sta se prikazali na pragu, in starejša je šepetala: «Slišala sem tukaj šum in ropot — menda vendar ni kdo vlezel skozi okno?»

«Za božjo voljo — to sta Behrensovi dami!» se je prestrašil Müller. «Od kod sta se neki vzeli?»

Komaj pa je začel tako premišljevat, je mlajša zakričala:

«Tu stoji vlomilec, mati. Daj, vrzi mu nekaj v oči, da ne bo videl!»

Pri teh besedah je stopil Aleks Müller korak naprej, toda že je mati pograbila latvico, ki je stala na mizi pri vratih, in polila nesrečnika z na pol skisanim mlekom.

«Fuj!» je zaklical Müller, oslepljen od tega sicer ljudem okusnega živila, in stopil z iztegnjenimi rokami spet korak

naprej, medtem ko je Albina kričala: «Pomagajte! Roparji! Tatovi! Morilci!»

Ves obupan je Aleks Müller odprl usta, da bi ugovarjal proti tej lažni trditvi, toda gospa Behrensova je že spet pograbila skledo in polila domnevnega vlomilca. Vsa vsebina te posode se mu je razlila po obrazu in mu napolnila celo odprta usta. To pot je po okusu spoznal, da so kuhane borovnice.

Aleks pa prav tako ni maral borovnic, kakor ne duha maznega mila. Zato je začel okrog sebe neusmiljeno pljuvati.

To je Behrensovo mamo še bolj razkačilo, in vrgla je na svojo žrtev še škatlo pšeničnega zdroba, ki je ubogega Aleksa čisto oslepel, ker mu je zletel naravnost v že itak na pol zalepljene oči.

Zdajci je počilo, in od pekoče bolečine v levi roki se je Aleks Müller ves prestrašen zleknil na steno in zadel pri tem z glavo na visečo gnjat. Hkrati ga je zgrabila surova pest za grlo, in papana Behrensa hripavi bas mu je kričal v ušesa: «Zdaj te imam, ti podli tat! Le veseli se na kaznilnico, ti ropar, tat tatinski, ti!»

«Ampak, gospod Behrens!» se je branil nesrečnikov najnotranjši jaz proti tem ljubkovalnim pridevkom.

«Papa! Papa! To je vendar — gospod Müller!» je cvilila Albina v najvišjih tonih.

«Tebi se menda meša!» je nahlulil oče Behrens svojo edinko; toda preden je ta utegnila še enkrat dati izraza svoji domnevi, je zaklical še vedno popolnoma oslepljeni Müller: «Jaz sem, jaz sem zares, gospod Behrens — izpustite me —»

Dvojni krik se je razlegeil iz starejšega in mlajšega ženskega grla. Ženski sta zbežali in z njima tudi sveči — globoka tema je legla v sobo.

«Žena, Albina — ali sta zblazneli?» je rohnal oče Behrens. «Zakaj bežita kakor nori in me pustita v temi —. Povejte, ali ste res gospod Müller, Aleks Müller?»

«Sem, prosim!» je dihnul revež in glas mu je umiral.

«Ampak!» je osupnil oče Behrens. «Menda vas vendar nisem hudo ranil s svojim strelom? Saj je bila puška nabita samo s ptičjim svincem —»

«Samo!» je zdajci vzrohnal Müller. «Gospod, razstrelili ste mi roko, pa imenujete to 'samo' ptičji svinec! Tožil vas bom zaradi poskušenege umora in napada sploh! Sploh, pravim!»

«Da!» se je razvnel tudi oče Behrens. «Da, in jaz vas bom tožil zaradi motenja nočnega miru, zaradi razdora hišnega miru, zaradi opustošenja moje shrambe, — zaradi — zaradi —»

Svetlobni žarek je spet razsvetlil prizor, zakaj pojavili sta se gospa in gospodična, oblečeni v dežni plašč, z gorečo svečo v roki in žgočo radovednostjo v obrazu. Zdaj je Müllerjev Aleks spet lahko odprl oči, ki so zrle na pol besno, na pol očitajoče na cenjeno familio, v katere naročje se je zasanjal kot zet —

«Da, čemu pa ste sploh tukaj, vas vprašam — tri sto vragov!» je dovršil oče Behrens svoj govor.

«To bi moral prej jaz vprašati,» je trdil nesrečni Müller nelogično. «Vi ste odpotovali in nimate tu prav za prav ničesar iskati do svoje vrnitve jutri opoldne!»

«No, to je pa že preveč,» je zaklical gospod Behrens. «Jaz nimam v svoji lastni hiši ničesar iskati! I, to je vendar — človek bi iz kože skočil! Nam je pač tako ugajalo, go-spood, pa smo se prej vrnili domov, in to je naša sveta pravica, zakaj to je moja hiša! Kaj pa ste vi iskali ponoči v moji hiši? To vas vprašam, he?»

Müller se je udaril s svojo od maznega mila se cedečo desnico po prsih, s katerih je kapalo mleko in borovničev sok.

«Jaz sem imel za to upravičen vzrok!» je zaklical, užaljen v svojih najsvetejših čustvih. «Kajti hotel sem samo vlomiti v vašo pisalno mizo ter položiti vanjo obvestilo, da ste v loteriji zadeli 200.000 dinarjev! Da bi vas veselo presenetil, razumete! In to je moje plačilo!»

Nobeden izmed njiju ni tožil. Papa Behrens se je premislil, ker je spoznal, da prav za prav ni streljal v silo-branu, temveč da je oddal na «vlomilca», ki se ne more braniti, hvala Bogu, slabo pomejen strel. Aleksa Müllerja pa so poučili prijatelji pravniki, da je vlom pač vlom, ne glede na to, ali je hotel pri tem kaj odnesti ali prinesiti. Posledek «imenitne misli» Aleksa Müllerja je bil, da je le-ta dobil pol ducata svinčenih zrn v levo roko, ki jih je moral drago plačati z zdravnikom, lekarnarjem in sedenjem doma. Drugič je imel docela pokvarjeno obleko ter

izgubil prijateljstvo Behrensove hiše in s tem tudi gospodično Albino.

Zdaj boste gotovo rekli, da se je gospod Müller poboljšal in opustil svoje neumestne šale.

I ne! Nekaj časa je bil res precej miren, toda njegova strast je močnejša kakor sam. Zdaj je zaljubljen v drugo dekle in, da bi si jo naklonil, je prišel na «imenitno misel»: dal ji je škatlo, napolnjeno s čokoladnimi bonboni. Ker je pri mnogih ljudeh srce v najtesnejši zvezi z želodcem, bi ta misel ne bila tako slaba, ko bi Aleks Müller ne bil konstruiral posebne škatle za «presenečenje». V to škatlo je namreč naredil prav močno vzmet, in če je kdo odprl škatlo, mu je ta vzmet vrgla vsakokrat enega izmed precej debelih bonbonov z vso silo v usta. Bistroumna iznajdba — toda: ali bo «ona» tudi odprla usta v pravo smer, ali pa ji bo skočil bonbon v obraz in se tam razpočil? In kakšno plačilo bo potem prejel iznajdljivi darovalec?

No, prav za prav nam to nič mar, toda — toda so ljudje, ki se jim ne more pomagati.

G. M. Kittl:

SIJAJNA KUPČIJA

V znano newyorskno trgovino z živalimi tvrdke Mayer je prišla elegantna mlada dama. Imela je svetloplave lase, lep obraz, odlično postavo in temnosiv kostum — skratka bila je popolnost sama. Veliko število debelih biservov in dragih kamenov mlade dame, o katerih pristnosti ni moglo biti dvoma pri tako izbrano oblečeni nositeljici, je dalo povod, da jo je sam šef, gospod Mayer, spoštljivo vprašal, česa želi.

«Hotela bi pravega kitajskega psička, mora pa brezpogojno imeti barvo mojega kostuma.»

«Temnosivega kitajskega psička? Ne verjamem, milostljiva, da nekaj takega sploh eksistira.»

«Ampak jaz ga moram dobiti, moram, naj stane še toliko. Prav vseeno mi je, ali plačam zanj tisoč ali pa deset tisoč dolarjev, samo če bo čisto take barve, kakor moj kostum.»

Tu se ji je glas malone zlomil od joka. «Priznati morate, da ga moram imeti, ker ima moja najboljša prijateljica k svojemu rjavemu kostumu rjavega kitajskega psička. Brez dvoma samo zato, da bi pri ljudeh pozornost vzbujala. Ampak jaz jo bom prekösila. Fuj! Rjav kitajski pes! Takšnega ima lahko vsak. Ko pojdem na sprehod v svojem temnosivem kostumu z enakobarvnim kitajskim psičkom, jo bo razneslo od zavisti. Sicer pa: sem Mary Wynemaker iz Chicaga in stanujem z očetom v hotelu Astoria. Jutri opoldne spet odpotujeva, in zato pridem o pol dvanajstih po psa. Še enkrat ponavljam: lahko zahtevate kakršno koli ceno. Zbogom!»

Gospod Mayer je še dolgo po odhodu miss Wynemakerjeve mislil na to povodenj besed, izgovorjenih v eni sapi. Medlo se je spominjal, da je pred nekaj dnevi čital v časopisih, da se je znani kralj konserv Wynemaker iz

Chicaga nastanil v hotelu Astoria, najboljšem newyorskem hotelu. Gospod Mayer je bil dober trgovec in je znal izračunati možnost dobrega zaslužka brez posebne reklame. Na vsak način mora kje dobiti temnosivega kitajskega psička. Toda ali naj ga iz tal izkoplje, ko ve, da v celem New Yorku in najbrže v vseh Zedinjenih državah ni mogoče najti takega psa?

Gospod Mayer je do večera premišljeval in tudi ponoči ni dosti spal. Drugo jutro je prišel v trgovino prav slabe volje. Kakšna sramota za tvrdko, ko bo moral reči miss Wynemakerjevi, ko pride o pol dvanajstih, da ji pri najboljši volji ni mogel priskrbeti psa!

Človek bi zblaznel, si misli gospod Mayer in stoji pred vrati svoje trgovine. Ura je pravkar odbila enajst. Čez pol ure bo tukaj hčerka kralja konserv, in meni uide velik zaslužek.

Zdajci kakor da je gospoda Mayerja strela zadela. Prav nasproti njega, na drugi strani ulice, stoji pred izložbo mlad človek v rjavi obleki in na vrvi drži... temnosivega kitajskega psička.

Gospod Mayer se je hotel prepričati, da to, kar vidi, ni privid, temveč resničnost, zato je poklical prvega pomočnika.

«Skočite hitro za tistimle možem,» mu reče, «in ga privedite sem! Če ne pojde prostovoljno, uporabite silo!»

Nekaj trenutkov pozneje je stopil v trgovino tvrdke Mayer mlad človek v rjavi obleki. Gospod Mayer mu je z nekoliko besedami razložil, da hoče od njega kupiti psa.

«Obžalujem, gospod, toda pes ni na prodaj.»

«Dam vam zanj tisoč dolarjev.»

«Vse zamen.»

«Dva tisoč.»

«Mi je žal, toda...»

«Tri tisoč.»

«Dovolite, da odidem!»

«Gospod, bodite vendar pametni! Dam vam za psa sedem tisoč dolarjev.»

«Saj sem že rekel, da psa ne prodam.»

«Moja zadnja beseda: deset tisoč dolarjev.»

«Niti za deset tisoč dolarjev.»

«Koliko torej hočete?» Gospoda Mayerja je že zapuščala potrpežljivost.

Mladenič v rjavi obleki je nekaj časa premišljeval.

«Petnajst tisoč dolarjev.»

Trgovec si je obrisal pot s čela. Bilo je četrt na dvanajst. Zdaj ni smel več izgubiti niti minute. Vzel je iz žepa čekovno knjižico, izpolnil ček na 15.000 dolarjev in ga brez besede dal mladeniču. Ta se je priklonil in odšel, pustivši psa novemu lastniku.

Pol dvanajstih — miss Wynemaker nikjer.

Ko je ni bilo niti ob dvanajstih, se je gospod Mayer zvezal s hotelom Astoria in vprašal, ali tam še stanuje miss Wynemakerjeva s svojim očetom. Ko so mu povedali, da sta še v hotelu, je gospod Mayer skočil v svoj avto, posadil psa zraven sebe in se odpeljal po najkrajši poti v hotel. Rekel je, naj ga peljejo k miss Wynemakerjevi. V sobah ga je sprejel milijonar, kralj konserv Wynemaker.

«Želeli ste govoriti z mojo hčerko. Ali smem vprašati, kaj vas je k temu napotilo?»

Gospod Mayer mu je vse pojasnil.

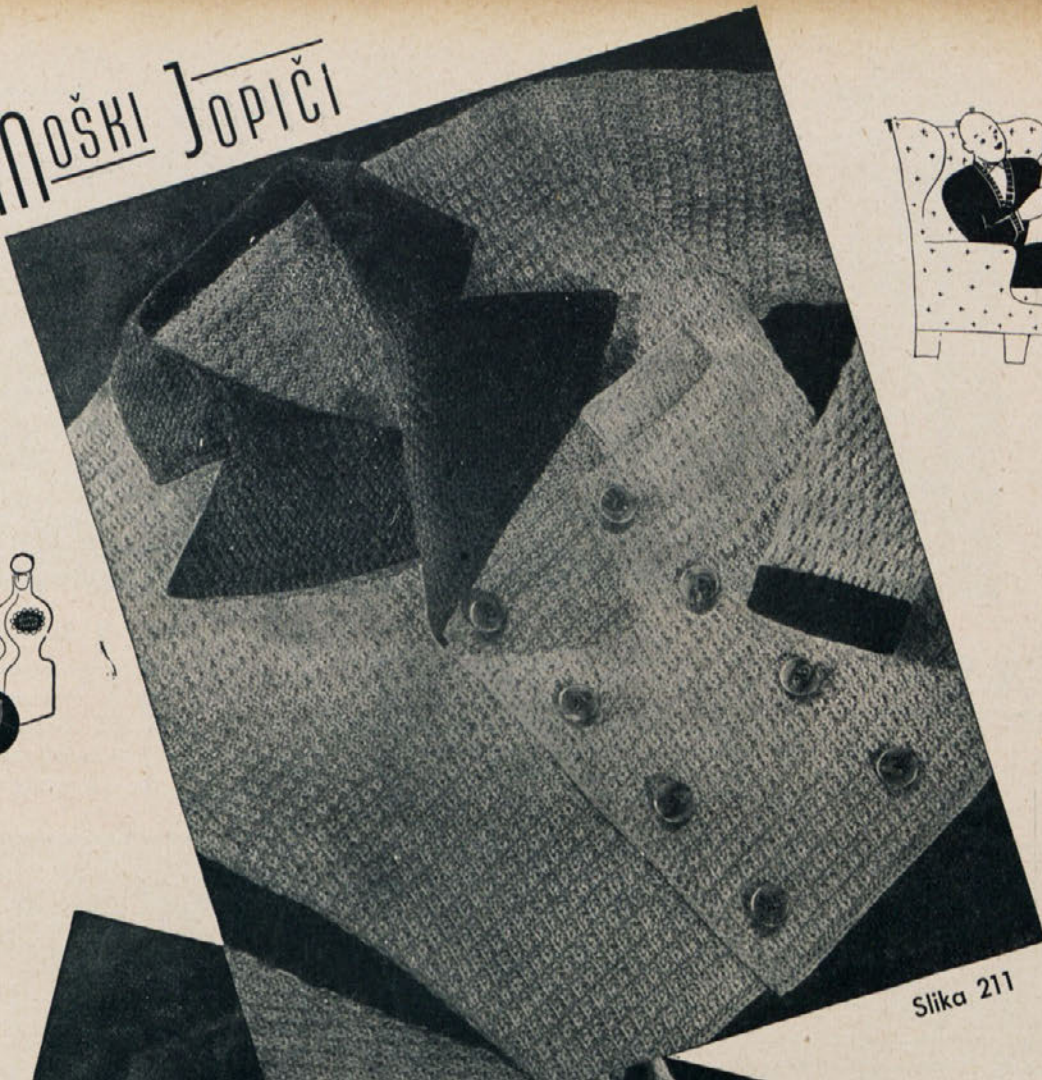
Milijonar se je nasmehnil in dejal:

«Moji hčerki je osem let in hodi samo v spremstvu vzgojiteljice ali pa staršev.»

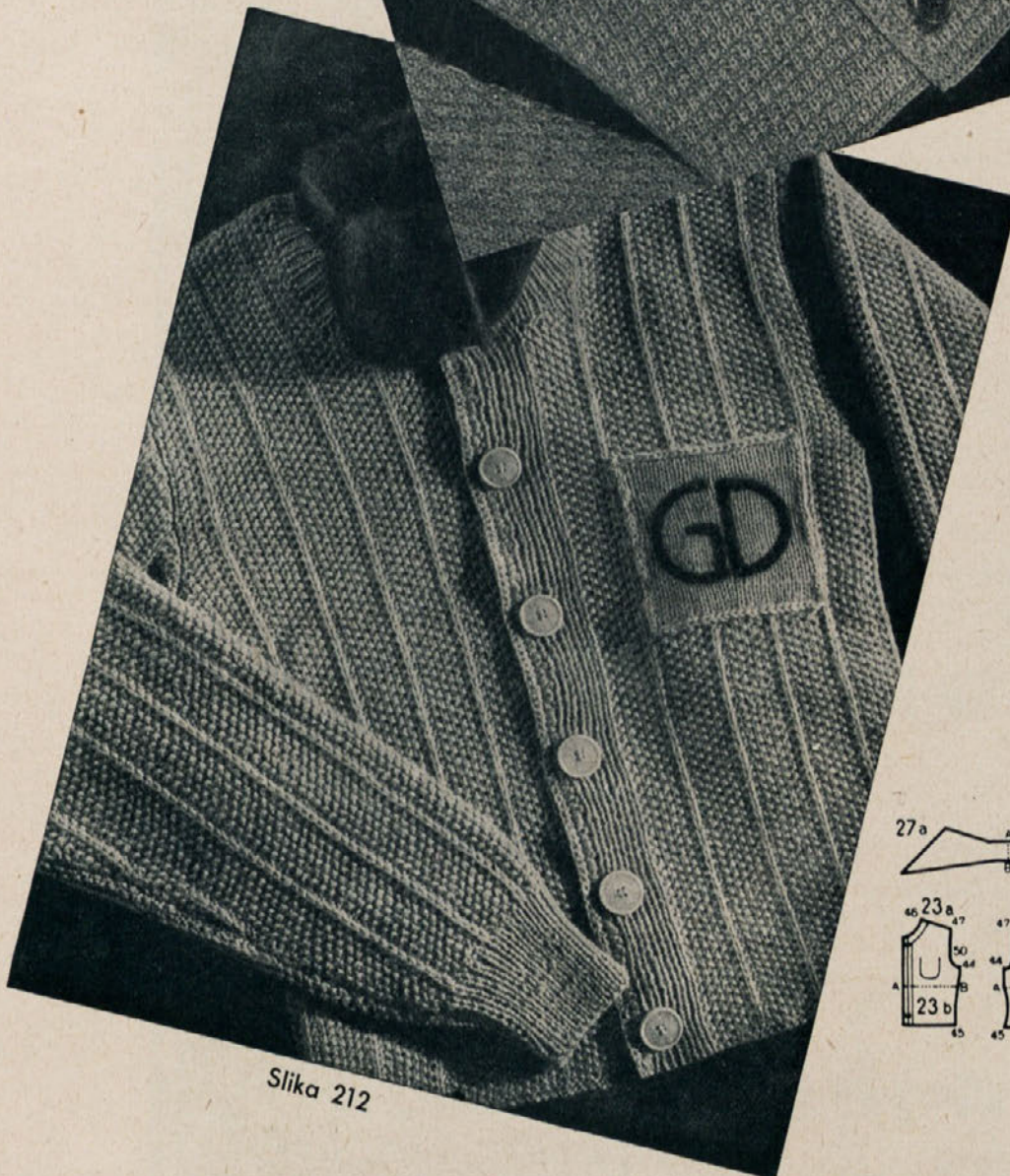
Gospod Mayer, lastnik znane newyorske trgovine z živalimi in dober trgovec, je bil blede kakor kreda. Toda s pravo ameriško hitrostjo se je zavedel, odhitel iz sobe, skočil v svoj avtomobil in se z največjo brzino odpeljal v banko.

Tam so mu rekli, da so ček izplačali o pol dvanajstih blondinki v temnosivem kostumu. Spremljal jo je mlad človek v rjavi obleki.

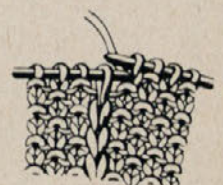
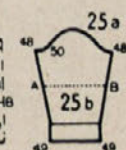
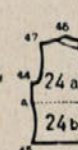
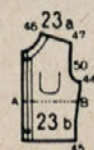
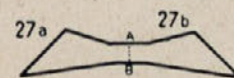
Moški Jopiči

Slika 211

Slika 212

Slika 212 a

Slika 213

Začnimo

PRAVOČASNO

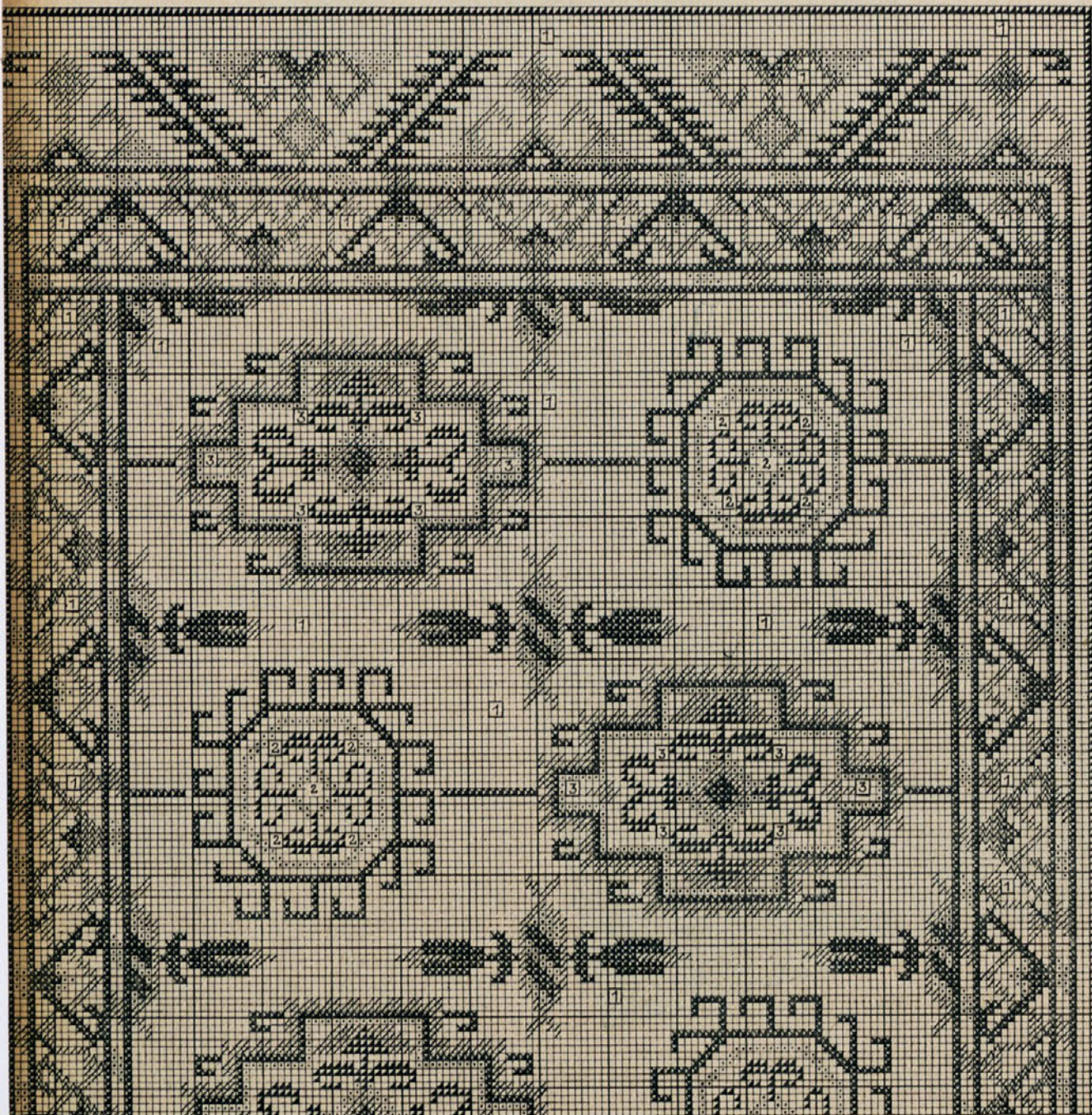
z božičnimi darili

Slika 213. To preprogo lahko vezemo s smirskim ali pa s križnim vbodom. Če vezemo na bolj debel smirski kanavas, meri preproga nekako 128 x 248 cm. Ta vzorec uporabimo lahko tudi za večje preproge, ker se posamezni oddelki vzorca ponavljajo. Kako razporedimo barve, je razvidno z narisane na sliki 213 a.

RAZDELITEV BARV.

- ▲ = 1 temnordeča
- ▼ = temnomodra
- = modra
- / = 2 jagodno rdeča
- Λ = 3 svetla rdečkasto rumena

Slika 213 a

KVAČKAN PRT

(Slika 214)

Za ta prt, ki meri 120 × 120 cm, potrebujemo 420 g filetnega kvačkanca štev. 20 in primerno kvačko.

Prt pričnemo kvačkati na eni izmed stranic z nasnutkom iz 723 zračnih petelj in ga delamo v vrstah sem in tja.

1. vrsta: 1 navadni stebriček nazaj v deveto zračno petljo, nato neprestano izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v tretjo zračno petljo. Vrsta ima 239 praznih kvadratov. Nazadnje napravimo 6 zračnih petelj in obrnemo.

2. vrsta: Po 1 navadni stebriček v predzadnji stebriček in v vsako naslednjo petljo prve vrste do vštete 59. kvadrata prve vrste, nato 3 zračne petlje in spet po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček in v naslednje petlje. S tem obkvačkamo 119 kvadratov prve vrste. Nato napravimo 2 zračni petlji, po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček in v naslednje petlje, vse do vštete predzadnjega kvadrata, potem pa naredimo 3 zračne petlje, 1 navadni stebriček v tretjo zračno petljo, 6 zračnih petelj in obrnemo.

3. vrsta: Po 1 navadni stebriček v prve 4 stebričke, nato pa kar naprej izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v tretji stebriček do vštete četrtega stebrička (če štejemo od odzadaj) prve skupine, potem po 1 navadni stebriček v zadnje 3 petlje te skupine, 2 zračni petlji, po 1 navadni stebriček v prve 4 stebričke naslednje skupine, spet prazni kvadrati (tudi pri tej skupini stebričkov obkvačkamo zadnje 4 z 1 stebričkom), nato 2 zračni petlji, po 1 navadni stebriček v prve štiri stebričke zadnje skupine, potem prazni kvadrati, spet 4 navadni stebrički, 2 zračni petlji in 1 navadni stebriček v tretjo zračno petljo.

4. vrsta: Kakor tretja vrsta, tako da pridejo enake petlje druga na drugo, nazadnje 6 zračnih petelj in obrnemo.

5. vrsta: Po 1 navadni stebriček v 4 stebričke, * trikrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v vsak naslednji stebriček, 2 zračni petlji, 1 gosta petlja v naslednji stebriček, od * dalje še dvanajstkrat ponovimo, potem trikrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček vselej v naslednji stebriček, 2 zračni petlji, spet po 1 navadni stebriček v 4 stebričke, 2 zračni petlji, potem srednja skupina kakor spodaj in sklepna skupina, ki je enaka petljam prve skupine.

6. vrsta: Začetek do vštete četrtega stebrička isti, potem dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, po 1 navadni stebriček v obe naslednji zračni petlji in v naslednji stebriček, 5 zračnih petelj, potem po 1 navadni stebriček v naslednje 3 stebričke, vmes pa vselej po 2 zračni petlji, od 5 zračnih petelj dalje enajstkrat ponovimo, nato 5 zračnih petelj, po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, v 2 zračni petlji in v naslednji stebriček, potem 2 zračni petlji, 1 navadni stebriček v naslednji stebriček, 2 zračni petlji, 4 navadni stebrički, 2 zračni petlji in za srednji motiv spet iste petlje kakor v prejšnji vrsti, zatem pa še enkrat tako kakor na začetku.

7. vrsta: Kakor peta vrsta; gosta petlja sega v sredino 7 zračnih petelj.

8. vrsta: Začetek do vštete 4 stebričkov kakor po navadi, nato petkrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček vedno v tretjo petljo, po 1 navadni stebriček v naslednji 2 zračni petlji, v navadni stebriček, v 2 zračni petlji in v naslednji stebri-

ček, nato dvakrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček v tretjo petljo, nakar od o dalje v skladu s spodnjimi petljami ponavljamo. Za dvanajsto skupino stebričkov štirikrat izmenoma po 2 zračni petlji in po 1 navadni stebriček, nato 2 zračni petlji, 4 navadni stebrički itd.

9. vrsta: Kakor osma vrsta; enake petlje pridejo druga na drugo.

Zdaj od pete vrste dalje neprestano ponavljamo in pričnemo pri šestnajsti vrsti, kakor kaže slika, z vejico. Ta lik lahko kvačkamo kar po sliki, kjer pomeni prazni kvadrat 2 zračni petlji in 1 navadni stebriček, polni kvadrat 3 navadne stebričke, pravokotnik pa 5 zračnih petelj in 1 navadni stebriček, ki ga napravimo v srednjo petljo spodnjega loka. Z 49. vrsto je lik končan.

Nato delamo spet prazne kvadrate do 57. vrste.

58.—60. vrsta: Kakor 4.—2. vrsta.

61. vrsta: Prazni kvadrati vse do tam, kjer so dvakrat po 4 stebrički.

62. vrsta: Kakor druga vrsta, samo da delamo stebričke brez presledka.

63. vrsta: Kakor 61. vrsta, samo da naredimo na začetku in na koncu vrste 4 stebričke kakor po navadi.

64. vrsta: Najprej kakor prejšnja vrsta, in sicer do vštete prvih 4 stebričkov, ki omejujejo srednji veliki kvadrat, nato 2 zračni petlji, po 1 navadni stebriček v naslednji stebriček in v vsako naslednjo petljo, in sicer do zadnjega kvadrata pred drugimi 4 stebrički, ki omejujejo veliki kvadrat na drugem koncu. Ko pridemo do tu, kvačkamo 2 zračni petlji, 4 navadne stebričke in končamo vrsto kakor prejšnje.

V 68. vrsti pričnemo kvačkati like v obeh stranskih pravokotnikih in jih končamo v 173. vrsti.

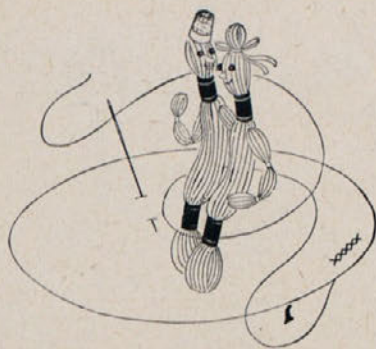
V 177. vrsti se konča veliki kvadrat.

178.—183. vrsta: Kakor 63.—58. vrsta.

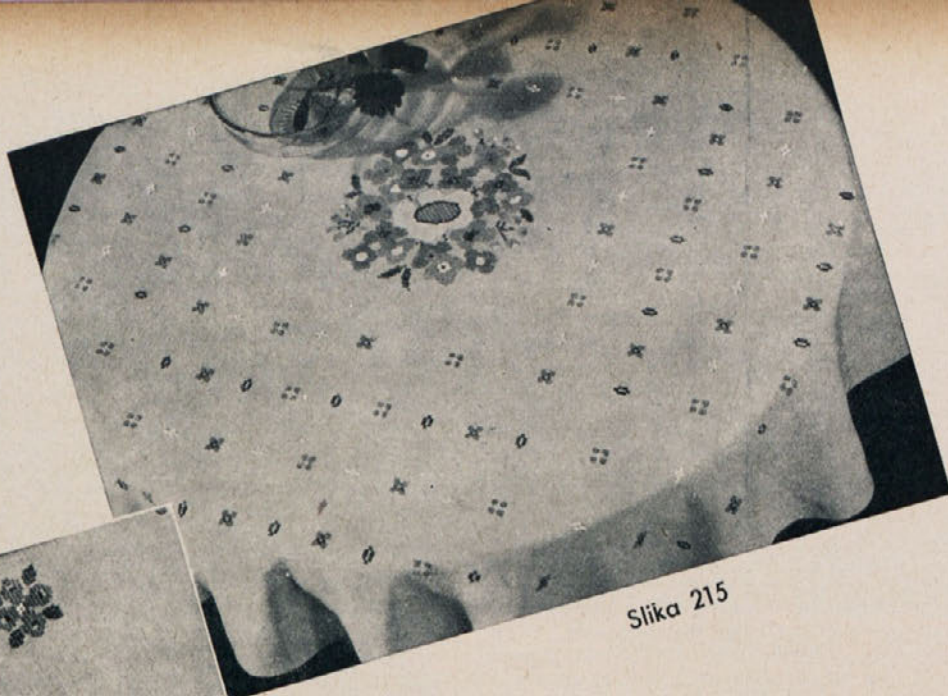
184.—238. vrsta: Kakor 5.—59. vrsta.

239. in 240. vrsta: Kakor druga in prva vrsta. Vejico srednjega pravokotnika kvačkamo, kakor kaže slika, v obratnem smislu.

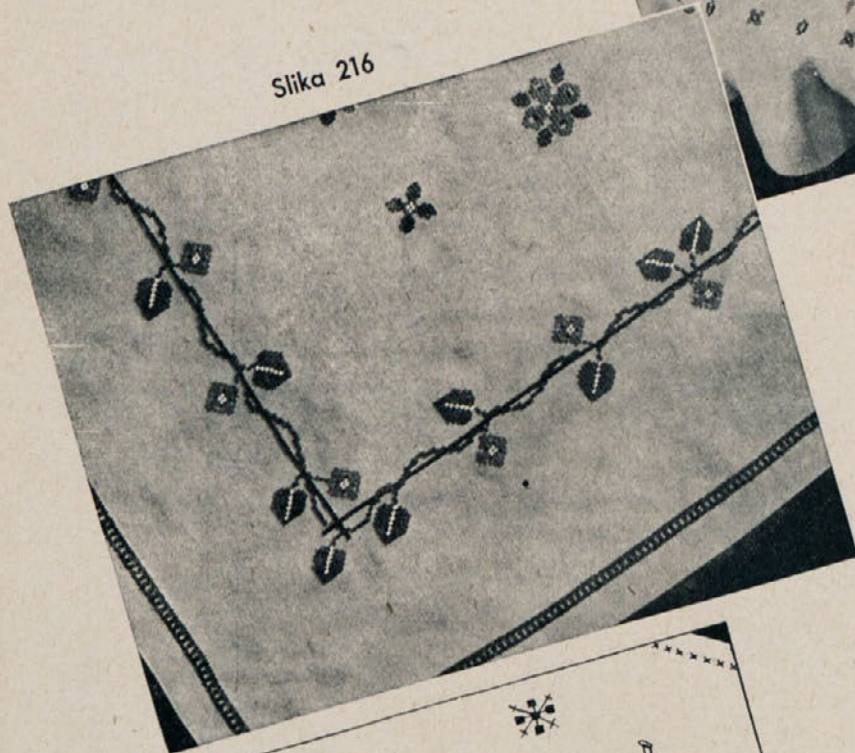

Slika 216

Slika 215

Prti

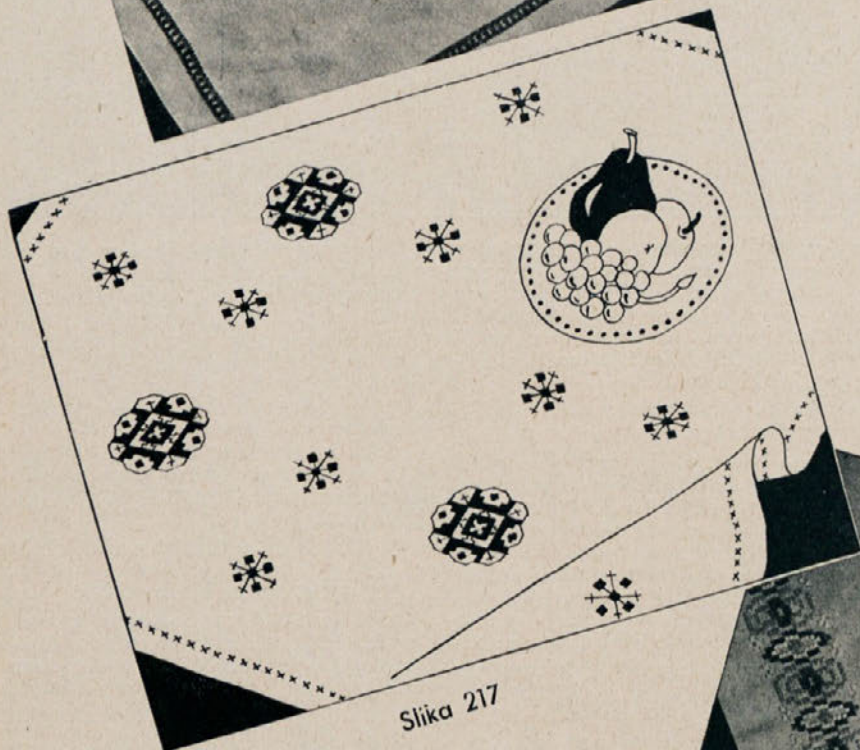
s križnim vezenjem

Slika 215. Prt iz belega ali svetlobarvstega platna. Vzorec vezemo v križnem vrbu s prejico v sedmih različnih barvah: s srednjerožnato, z rumeno, z zlatorumeno, z zeleno, z rjavo, s svetlomodro in s svetlorožnato barvo. Prt na naši sliki je velik 125×125 cm. Isti vzorec lahko porabimo tudi za blazino. Vzorec in razporeditev barv sta razvidna z odlikanice, ki jo lahko naročite pod B II «Ultra» H 6885 za 18 dinarjev.

Slika 216. Namizni prt s pisanim križnim vzorcem, ki ga vezemo z zeleno, rožnato, rumeno in s temnorjavo prejico. Prt je 138 cm širok in 168 cm dolg. Rob je širok 4 cm. Za ta prt dobite odlikanico pod B IV «Ultra» H 6888 za 32 dinarjev.

Slika 217. Platnen prt (120×120 cm) z enobarvnim križnim vzorcem. Zanj se dobi odlikanica pod B IV «Ultra» H 6955, ki stane 32 dinarjev.

Slika 218. Prt iz tankega rumenkastega platna ali iz umetne svile. Velik je 85×130 cm. Vzorec vezemo s prejico svetlomodre, zelene, rožnate in temnorjave barve. Odlikanica B I «Ultra» H 6886 se dobi za 12 dinarjev.

Slika 217

Slika 218

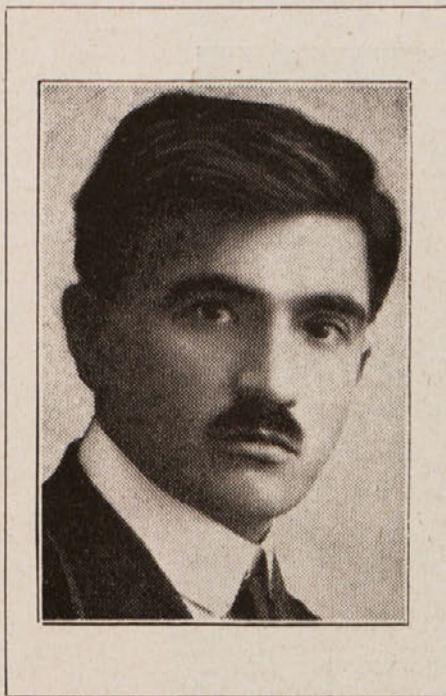
FRANCETU BEVKU JE PETDESET LET

Pisatelj in pesnik France Bevk, ki je tudi naš odlični sotrudnik, je 17. septembra dosegel petdesetletnico svojega plodonosnega življenja. Rojen v Zakojci pri Cerknem na Goriškem, je že v ljudski šoli kazal pisateljski talent. Z lastno voljo in močjo je premagal težave revnega sina ter maturiral v Gorici na učiteljskišči.

Že ko je bil na učiteljskišči, je objavljaj malone v vseh slovenskih leposlovnih in drugih listih svoje pesmi, povesti in romane. Knjig, ki jih je objavil, je okrog šestdeset. Priredil je tudi pesniške in dramatične zbirke za mladino in zbirko narodnih pesmi. Njegovi izbrani spisi izhajajo v Ljubljani pri Jugoslovanski knjigarni.

Njegova dela se odlikujejo po globokih občutjih, realistično podanih socialnih vprašanjih, ki se tičejo malih, revnih in izkoriščanih ljudi (n. pr. «V mestu gorijo luči», ki je izšla kot knjiga v založbi Evalit, kjer podaja usodo služkinj, in «Dan se je nagibal», kjer zajema življenje ubogih in izkoriščanih).

Za «Priatelj» je napisal sledeče povesti in novele: Srečanje, Smeh, Vlak beži ob morju, Silvestrov večer, V mestu gorijo luči, Ribiška zgodba, Preteklost, Drvarji, Nevihta, Ubijalec Marko, Posušena cvetica, Dota, Zvitorepec, Hana, Drejec, Leto devetinsitideseto, Zadrega, Čreda, Anda praznuje god. Razen tega je prevedel za naš list več izbranih novel iz drugih literatur.

France Bevk se po vsej pravici šteje med naše največje, najboljše pisatelje, pesnike in publiciste ter je upoštevaj tudi pri drugih narodih, o čemer pričajo prevodi njegovih del v druge jezike. Ne samo po velikem številu, ampak tudi po kakovosti svojih spisov je Bevk dika in ponos našega naroda. Že s tem, kar je doslej napisal, je storil več, kakor «mož je storiti dolžan»; nihče pa ne dvomi, da bo do skrajnih mej človeškega življenja, ki mu jih tako želimo, še obilneje obogatil sveti zaklad slovenske književnosti.

Poljubili so me na cesti ljudje, poljubili na mlado srce...

V septembru...

Tako poje v mottu svoje pesniške zbirke, ki bo te dni izšla, mladi pesnik Joža Šeligo.

Tega pesnika morda že poznate? Lahko pa tudi, da ste ga že kdaj srečali, pa ga niste spoznali. Joža Šeligo je samo preprost, dober, mlad fant. In nič drugega...

Joža Šeligo je napisal svojo prvo pesem v četrtem razredu ljudske šole. Pa je bil zato od učitelja tepen, ker pesem ni bila v skladu z nalogo, ki jo je dal učencem. Potem si mladi Joža ni upal nekaj časa napisati nobene pesmi več. Le razmišljal je, opazoval, pesnikoval samo s srcem...

Preserje nad Ljubljano, kjer je odrasčal, je svojski svet. Tam je Žalostna gora s šumečimi lipami, v katerih poje davčina. Tam je Krim s svojimi tihimi skrivnostnimi globelmi, ki se jih ni dotaknil čas. Tam so barjanske ravnine s svojo večno otožnostjo. Tam so ljudje revni, preprosti, dobri in tihi zazrti v svojo vsakdanjo skrb... Vse to je bil živ vrelec za Šeligove pesmi.

Ko je v Ljubljani študiral, je začel spet pisati. Najprej je sodeloval pri dijaških listih. Iz te dobe bo ohranil lep spomin na profesorja Kolariča in Ovseneka, ki sta ga ne le razumela, ampak tudi izpodbujala pri njegovem ustvarjanju. Kako dobro je, če pred prvimi klanci svoje življenjske poti naletiš na človeka, ki te razume, bo vedel le oni, ki je to sam izkusil. Potem so se Šeligove pesmi začele pojavljati v revijah. Joža je pisal, pel, študiral in stradal... Vsaka njegova pesem je bila droben spomin na kraški svet, v katerem je odrasčal, — nerazdružno spojen s koščkom njegovega srca.

Priromal je do novih klancev svoje življenjske poti. Umrla mu je mati. Pesnikov

dom že tako majhen in reven je še bolj osiromašil. Sam, zapuščen, ubog je jokal in pel:

Osiplje listje se z dreves;
jaz sam — brez matere,
jaz sam brez belih brez;
grenak spomin je vmes.

«Tri leta sem živel kakor pes,» pripoveduje Joža o tistih dneh. Hudo je bilo nenehoma imeti pred očmi vedno isto bridko vprašanje: Kaj boš danes jedel? Kje boš spal? V poletju, ko so noči tople, je že šlo. Zlekneš se na klop v parku in strmiš v zvezde, ki se ti vse zlate smejejo v obraz.

In če potem zaspiš, se ti lahko še kaj imenitnega sanja. Morda o cekinih, ki od vsepovsod dežujejo nate. Tudi za hrano poleti ni tako hudo. Izgineš kam v okolico in si nabereš sadja. Na trgu se tudi kaj dobi v opoldanskih urah, ko kmetice odidejo domov. Lahko se pa preprosto napiješ vode in skromen želodec se potolaži za nekaj ur. Pozimi je pa seveda to čisto drugače. Če hočeš jesti sadje, ga moraš drago plačati, sestradan, prezebel želodec se pa z mrzlo vodo tudi ne zadovolji in v parkih klopi sploh ni, da bi spal na njih. Ne preostane ti nič drugega, kakor biti odvisen od milosti znancev. Pogledaš v to ali ono krčmo, v bife. In če slučajno naletiš na znanca, prisedeš. Tako si vsaj pol urice na toplem, če drugega ne. Znanec ti rad da za pijačo. Piješ. Kaj hočeš drugega. Od gladu onemogli želodec se upira. Kako rad bi priznal znanca, da si lačen. Pa ne moreš. Ne moreš! Ta prokleti ponos, edino, kar še imaš, ti brani. Potem človek nekako utone v toplo prijetno meglo, opotekaš se in blebetaš neumnosti, da se začno meščani ogorčeno zmrdati: «Ha, pijan literat. Vsi literati so pijanci...»

Toda Joža Šeligo je prehodil tudi ta klanc. V očeh se mu svetlo utrinja, ko pripoveduje:

«Oženil sem se z dekletom, ki sem ji pisal prve pesmi. Ona je preprosta, kakršen sem jaz sam. Razumeva se, rada se imava. Še bom pisal, še bom pel...»

Zadnji čas piše Joža Šeligo tudi prozo, vendar se še ni izpel.

«Te pesmi so šele začetek,» pravi o svoji zbirki, «večinoma so bile že objavljene v raznih revijah. Zbral sem jih, predelal in jim dodal nekaj novih.»

Stane Kregar: Melanholija nekega večera.

Slovenska kulturna kronika beleži zopet važen dogodek: v Zagrebu je bila v septembru razstava slovenske likovne umetnosti. Razstavljala je ona dvanajstero slovenskih likovnih umetnikov, ki so združeni v klubu Neodvisnih. Ta razstava ima dvojen velik pomen; pospešuje tesno kulturno sodelovanje Slovencev s Hrvati, je pa tudi velike važnosti za same razstavljalce. Umetnik ne more biti priklenjen na ozkem prostoru. Svojih del ne sme razkazovati vedno v istem kraju; če se to ponavlja, postane taka umetnost provincialna, malovredna. Ljudje so navajeni njegovih del, in umetnik ne sliši nikoli prave kritike. Ko pa stopi na plan, ko se pokaže pred tujimi ljudmi, pred publiko, ki ga še ne pozna, ne po njegovih delih, morebiti tudi ne po imenu, tedaj se šele izkaže, kaj je! Ali je povprečen umetnik ali pa umetnik večjega formata. Čim širši je delokrog, tem bolj pride umetnik do izraza!

Taki obiski v drugih kulturnih središčih so težka preizkušnja za razstavljalce. Posebno še, če gredo predstavniki kakega naroda kazat produkte svojega umetniškega ustvarjanja v kraj, kjer morda še nikoli niso bili. Tako je bilo tudi z Zagrebom. Ravno Neodvisni so bili tisti, ki so orali ledino: slovenski likovni umetniki razstavljajo prvič po vojni v Zagrebu! Sedaj je led prebit. Oni so prestali najtežjo preizkušnjo, drugim bo pot tja že uglajena.

To ni prva razstava kluba Neodvisnih. Bilo je že več razstav v Ljubljani.

Klub je pripravljaj tudi razstavo v Pragi. Toda razmere so to preprečile. Zato so se Neodvisni obrnili proti vzhodu in razstavili v Zagrebu, v Domu likovnih umetnikov. Ta razstava naj seznani Hrvate z našo umetnostjo. Da pa naj tudi potrdilo, da more mladi slovenski umetnostni rod brez oklevanja stopati vzporedno s slikarji in kiparji drugih narodov.

Pravim: mladi slovenski umetnostni rod. Res, to je mlada umetniška generacija. Toda komaj so prestopili prag akademije, že so iskali nove smeri v umetniškem ustvarjanju. Vsak je gledal po svoje na svet, toda vsi so bili daleč od posnemanja drugih umetnikov. Združili so se v klub, katerega so imenovali klub Neodvisnih. Ime kluba so prinesli iz Francije. Tam

so se namreč tudi združili vodilni umetniki, ki so hoteli novega likovnega ustvarjanja v skupini Les Indépendants. Prav isto težnjo, kakor francoski umetniki, so imeli mladi slovenski slikarji in kiparji in se imenovali po zgledu pariških Neodvisnih Neodvisne.

In ti ljudje so skupno razmišljali likovno umetnostne probleme. Njihov cilj je, ustvariti nova vrednotna dela, toda ta dela naj bodo izraz novega gledanja. Vendar naj bi umetnine, ki bi pri tem nastale, bile polne slovenskega duha. Pet let ustvarjajo, toda v tej kratki dobi so že precej visoko dvignili gladino slovenske likovne umetnosti. Res je, da so v neki dobi umetnostni problemi povsod precej enaki. Toda umetnike raznih pokrajin loči zemlja in kri naroda, iz katerega so izšli. Lahko rečemo, da so se umetniki v klubu Neodvisnih učili te probleme reševati po pariški šoli, toda rešili so jih po svoje, kakor to ustreza njihovi krvi, njihovem narodnemu značaju. Vsako novo umetniško ustvarjanje naleti spočetka na odpor. In ta »uradni«^o odpor je treba premagati. Zato se pa prirejajo razstave, da občinstvo tudi vidi svoje zmote, ki jih je morda napravilo v svojem hipnem zaletu proti novostim.

V nizu razstav, ki jih je klub Neodvisnih priredil, je zagrebška ena izmed najzanimivejših. Razstavili so svoja najboljša dela. V osrednji dvorani Doma Likovnih umetnikov so kipi, v gornjih prostorih pa vise velike slike. Nekaj umetnikov je razstavilo risbe, Maksim Sedej pa tudi guaše in lesoreze.

Maksim Sedej: Atelje.

Likovni umetnik nikdar ne ostaja na istem mestu, zmeraj mu stopajo pred oči novi problemi ustvarjanja. To vidimo tudi pri Stanetu Kregarju; opazujemo, da gre njegova pot v poetični realizem. V tem poetičnem realizmu so ostale neke prvine nadrealizma, pazi pa bolj na barvo in na realnejšo zvezo predmetov. Med njegovimi novejšimi slikami vidimo tihožitja, v glavnem pa portrete.

Tudi Maksim Sedej se giblje v istem tcku poetičnega realizma. Vendar poudarja v glavnem kompozicije, podaja ljudi v prostoru. Nekatere njegove slike so že znane, nekaj je pa novih. Toda njegova dela so barvno zelo dobro pretehtana in podana v nežnih niansah.

Svojevrsten je tudi Zoran Mušič. Skoraj vse dela v temperi, kar že samo po sebi daje drug način gledanja barv. V njegovih slikah, ki so polne živahnih barv, vidimo veliko pretehtanost barvnih lis. Na kolorit pazi veliko bolj kakor pa na predmet.

Podobno živahen v barvah je tudi Marij Pregelj; njegove slike so zgrajene v bolj povezanih ploskvah. Tudi predmeti so podani bolj otipljivo. Na njegovih oljih vidimo male barvne ploskve. Nasprotno pa gradi Zoran Didek svoje slike s poenostavljenimi, večjimi ploskvami. Podaja z močnimi barvami, nikdar pa ne pozablja na poezijo predmetov. Nikoiaj Omersa je pokrajinar. Razstavil je tudi slike iz Ljubljane in njene bližnje okolice. Poleg pokrajin je na razstavi tudi nekaj njegovih portretov. Pokrajinarja sta tudi France Pavlovec in Evgen Sajovic. Naravo podajata lirčno. Pavlovčeve pokrajine in tihožitja so podana nežno, v njegovih slikah ni vi-

Karel Putrich: Počitek.

Niko Omersa: Tihožitje.

deti nikakih grobih potez. Sajovic je najmlajši med njimi. Dve leti sta pretekli od tega, kar je dovršil akademijo. O njem se še ne morem točno izraziti; ali je že na začetni poti svojega ustvarjanja ali pa šele išče pot med toliko problemi, ki se stavijo na pot umetniku.

Nekaj svojevrstnega kažejo tudi slike Franceta Miheliča, o katerem je bilo pa že letos v «Priatelju» dovolj govora.

To so vsi slikarji. Ostali so še trije kiparji: Zdenko Kalin, Nikolaj Pirnat in Karel Putrich. Skupno so razstavili 35 plastik, umetnine, od katerih se ne more kaj hitro ločiti pogled še tako razvajenega gledalca. Vendar ni potrebno, da na tem mestu kaj več pišem o njih. Saj so bili vsi trije dovolj dobro predstavljeni čitateljem v lanskem letniku «Priatelja».

Razstava v Zagrebu je uspela. Komaj so jo otvorili, že so postali znani, predvsem med hrvatskimi slikarji in kiparji ter še bolj poglobili z njimi kulturne stike. Neodvisni bodo razstavili v kratkem v Ljubljani, nato pa imajo na programu razstavo v Beogradu, da tudi tam pokažejo visoko vrednost slovenske likovne umetnosti. Imajo namen, povabiti tudi zagrebške in beograjske slikarje ter kiparje, da razstavijo v našem središču. Takrat bodo tudi oni tako gostoljubno sprejeti v Ljubljani, kakor so bili mladi slovenski likovni umetniki v Zagrebu!

Kadar SE DEKLE MOŽI

Kako opremim stanovanje

(Nadaljevanje.)

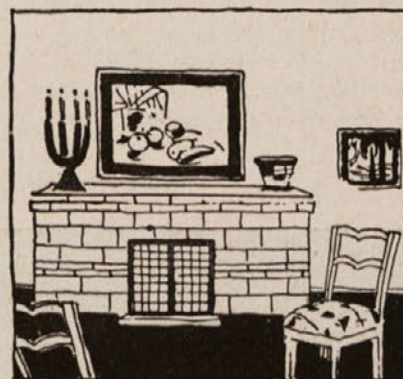
Zelo važno je, kako stanovanje opremimo. Stanovanje in tudi pohištvo je lahko samo na sebi lepo in moderno. Če smo pa pohištvo nepraktično in neokusno razmestili, je stanovanje in pohištvo samo po naši krivdi izgubilo svojo lepoto. Pri opremljanju stanovanja mora odločati naš osebni okus in naša praktičnost. Če mislimo, da tega dela same ne bomo dobro opravile, prosimo koga za svet.

Pohištvo postavimo tako, da bomo imele vse takoj pri roki. Miza, v katero se vsakokrat zadenemo, ko hodimo po posodo v omaro, nam je v napotje, povrh pa še slabo uporabna. Zato ji moramo najti drug primernejši prostor. V majhnih sobah ne imejmo velikega pohištva, ker potrebuje preveč prostora, tako da je soba potem še

Klišee: Šantel-Kanoni: Kako opremim stanovanje, str. 67

Za sodobno ureditev stanovanja ne potrebujemo mnogo opreme, toda izbrati in namestiti jo moramo premišljeno.

Klišee: Šantel-Kanoni: Kako opremim stanovanje, str. 45

Inž. arh. Omahen-Serajnik: Delovna soba s knjižnico. Poučen primer za smotno in sodobno ureditev in namestitve knjižne omare. Knjižna polica s steklenimi smučnimi vrati deli sobo na dvoje in je izdelana tako, da tvori njena hrbtna stran divanovo naslonjalo. Knjige na taki polici so obenem najlepši okras stanovanja. V ozadju običajna tridelna knjižna omara.

manjša. Veliko pohištvo je za velike sobe stanovanjskih hiš iz prejšnjih stoletij. Takšne sobe si dandanes lahko privoščijo samo še premožni ljudje v lastnih hišah.

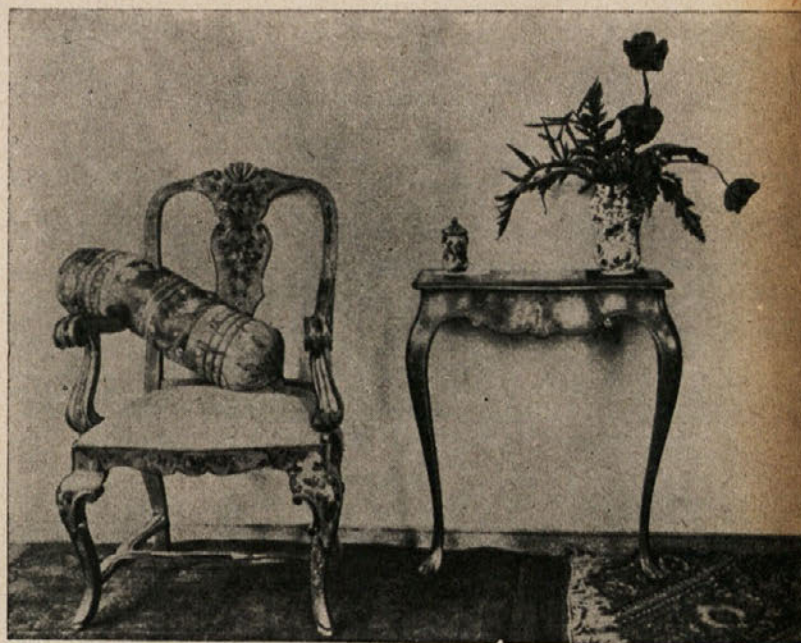
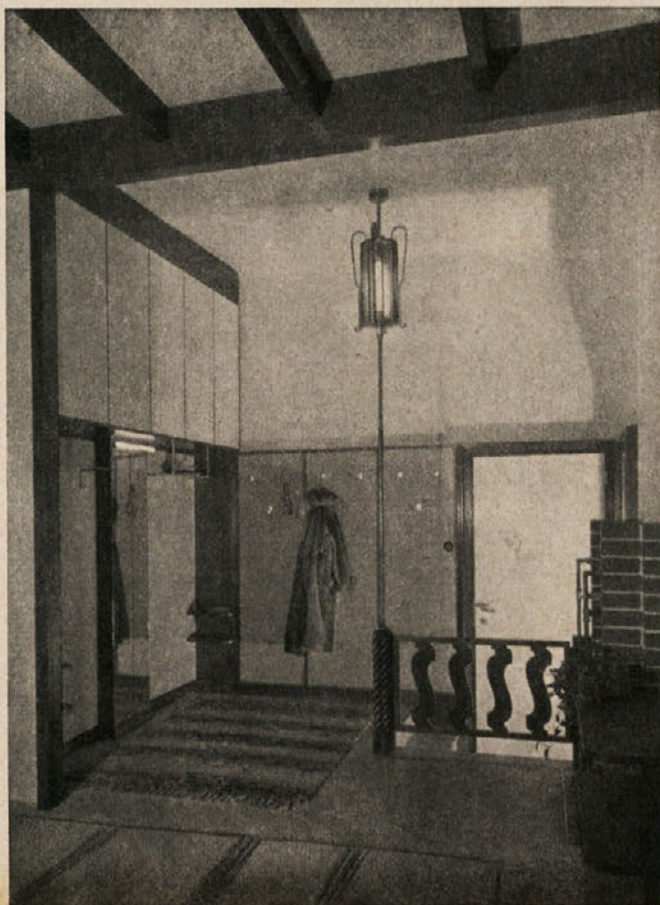
Ni potrebno, da bi razvrščale svoje pohištvo natanko tako, kakor je razpostavljeno pri naši sorodnici ali prijateljici, ki ima čisto drugačno stanovanje. Skušajmo pohištvo tako razmestiti, da se bo čim bolj prilagodilo prostoru in našim potrebam. Kuhinjska miza, ki jo tolikokrat potrebujemo, raj bo čim bliže štedilnika, čeprav se nam morda zdi, da bi bila kuhinja lepša, ako bi stala miza ob steni nasproti štedilniku.

Predvsem pa pazimo, da stanovanja ne preobložimo s takšnim pohištvom, ki ga praktično ne moremo uporabljati. Takšno nepotrebno navlako, ki samo kvari lepoto našega stanovanja, moramo brezpogojno odstraniti, čeprav se nam morda zdi lepa in moderna. Pomnite, da je dandanes moderno samo to, kar je tudi koristno in praktično.

Desna slika: Tudi v kletnem stanovanju si lahko uredite moderno stanovanje.

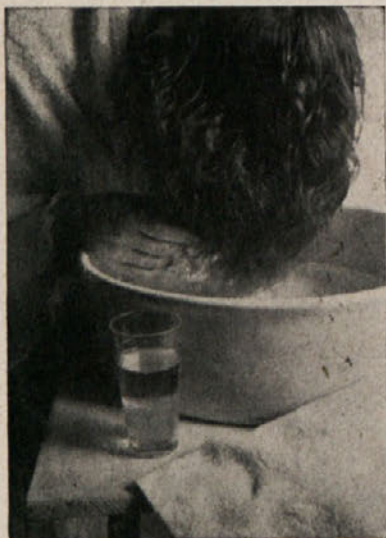
Spodnja leva slika: Sodobno urejen predprostor.

Spodnja desna slika: Ljubek primer stilnega pohištva. Tako skupino moremo okusno uvrstiti med vsako moderno pohištvo.

(Konec.)

Ad H). Intimne toalete nikar ne zanemarij, zlasti zvečer in ob mesecu. Ne izgovarjaj se z lažno sramežljivostjo. Kaj bi ti sama sodila o gospodinji, ki bi imela blesteče čisto kuhinjo, lijak pa poln nesnage? Če nimaš bideja, zadostuje tudi majhen umivalnik, ki ga nabaviš izključno v ta namen, in posebna brisača. Za zdravo ženo povsem zadostuje malo mlačne vode; prideš pa lahko tudi nekaj kapljic lizoforma ali lahne raztopine hipermangana. Isto ob mesecu — samo po potrebi večkrat na dan; da umivanje v tem času škoduje, je nemna vraža. Čistoča le koristi. Čim se boš navadila te nege, ti bo popolnoma neum-

Prvi sivi svit naših las še ni povod za vznemirjanje. Skoraj vedno izgine, če lase peremo v okisani vodi — 2 dela vode, 1 del kisa —, ne da bi potem lase še izplaknili v čisti vodi.

*

Masaža lasišča je nujno potrebna, ker poživlja krvni obtok in s tem pospešuje rast las. Če so lasje mastni in glava polna prhljaja, je treba lasišče tisti dan, preden lase umijemo, dobro natreti s finim oljem, da se čez noč z njim prepoji. Suhe lase smemo prati kvečjemu na 14 dni.

ljivo, kako si mogla biti sploh kdaj brez nje. Čimprej navadi tudi deco na to in se nikar ne boj, da bi jo s tem pohujšala. Prav nasprotno. Kakor rečemo: «Zdrava duša v zdravem telesu», prav tako lahko rečemo: «Čista duša v čistem telesu.»

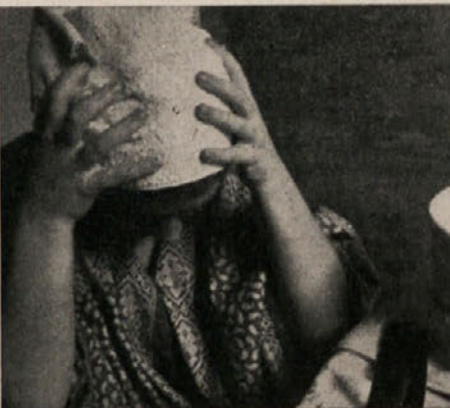
Ad I). Da je prhljaj glavni vzrok redkih las in da je pridno krtačenje eden izmed glavnih pripomočkov za uspešno nego las, gotovo veš. Da moraš lase negovati, je samo ob sebi umevno; pomisli samo, koliko nesnage se nabere vsak dan v njih! Vse s tako velikansko reklamo priporočane vode za lase ne pomagajo nič ali pa pomagajo odlično — vse je odvisno od tebe same. Namreč: katero vodo uporabljaš, je prilično vseeno; če hočeš biti seveda posebno skrbna, si kupi zate najprimernejšo po zdravniškem receptu. Glavno pa ni voda, ampak je masaža in skrtačenje. Lasišče natreš z lasno vodo in ga potem s konci prstov masiraš, dokler je dobro prekrvljeno. Si opazila, da je koža plešcev vedno trda in negibno napeta čez lobanjo? Po masaži

Če so lasje mastni, moramo lasišče redno natirati z nemastno alkoholno vodo. Glavo peremo vsakih osem dni.

*

Lasje se hitro posuše, če si glavo umivamo v dobro kurjenem prostoru in potem lase sušimo z 2—3 pogretnimi brisačami. Brisače je treba vedno iznova ogrevati. Če hodimo z mokrimi lasmi po stanovanju, se lahko prav neprijetno prehladimo.

Pravilna nega zob je predpogoj za Vašo lepoto. Ženske, ki imajo neprijeten duh iz ust vsled slabih zob, nihče ne mara, pa čeprav je še tako lepa.

Krtačenje las je tako važno, da bi morala zanj vsaka ženska žrtvovati vsaj po 20 minut na dan. Krtačenje poživlja krvni obtok in tako pospešuje rast las. In samo po vztrajnem in rednem krtačenju dobe lasje tisti leskeči sijaj, ki napravi žensko glavo tako privlačno in mikavno. Zato: ne plašite se truda in pričnejte kar že danes!

lase še enkrat prečeši in prekrtači, in čutila se boš čudovito osvežena.

Ad J). Da je večerno umivanje zob še važnejše od jutranjega, ve že vsak otrok. Da povzročajo slabo negovani zobje poleg zoprnega vonja razne resne bolezni, menda tudi veš.

Ad K). V mlačni vodi si umij najprej z zelo mastnim milom ušesa, vrat in roke; roke s krtačo in zelo temeljito. Nato si osnaži nohte. Potem natri roke in vrat s kakšno koli kremo, le ne z isto, ki jo uporabljaš za lice. Za roke lahko tudi sama pri-

praviš izvrstno in ceneno vodo: $\frac{1}{3}$ glicerina, $\frac{1}{3}$ kolonjske vode in $\frac{1}{3}$ limonovega soka.

Ad L). Nega lica je stvar zase. Lica lahko očistiš na tri načine: 1. z vodo, 2. s kremo, 3. z oljem. Ad 1. Uporablaj vedno mlačno vodo in neparfumirano milo; najboljša za lica je belo, lahko, krhko, ki ga uporabljajo mamice za svoje dojenčke (Baby-milo). Najbolj higiensko se umivaš z lufa-gobo; tri vedno od spodaj navzgor. Nato oplakni s hladno vodo in skrbno obriši. Ad 2. V vsaki lekarni ali drogeriji ti postrežejo s tako imenovano «čistilno kremo» v trdni ali tekoči obliki. Rahlo jo nanesi na lica, pusti tam 2—3 minute in obriši s kosčkom vate, katerega si namočila v hladno vodo in potem iztisnila. Ad 3. Z oljnim ali mandljevim oljem natrti obraz očisti na isti način, kakor je to opisano pri prejšnji točki. Nato sedi pred ogledalo, naravnaj luč in skrbno preglej obraz. Zajedavce previdno iztisni, mozolje pa pusti kar lepo pri miru; k tem se še povrnemo. Nato namoči kosček vate v kafrovo vodo in z njo lepo previdno obriši ves obraz. Ta vodica namreč zožuje znojnice, ki se včasih prehitro razširjajo. Potem leži, namasti prste z nočno kremo in masiraj obraz tako kakor zjutraj. Odvečno kremo odstrani z mehko rutico. Mozolje namaži z ihtiolom ali inotiolom. Da ne pomagaš posteljnine, položi čez mazilo kosček vate in prelepi z leukoplastom. Zju-

Zadostno spanje je najboljša kozmetična sredstva za polepšanje Vaše kože.

Zvečer dobro očisti obraz vse nesnage.

traj izmij to z bencinom. Potem se počeno pretegni in glej, da čimprej zaspiš, kajti spanje najbolj ohranja zdravje in lepoto.

Ad M). Bodi primerno pokrita, ne pretoplo, pa tudi ne prelahko. Spi po možnosti pri odprtem oknu. Če ti nagaia podbradek ali slaba drža, spi na čim nižji blazini ali sploh brez nje. Lahko noč!

III. Nekaj splošnih nasvetov.

V vsem bodi zmerna! Vsako pretiravanje bolj škodi, kakor koristi. Ne pozabi na prebavo! Alkohol in nikotin te ne polepšata. Živi naravno in svojim letom primerno! Ne boj se vode, sonca in zraka! Parna kopel koristi obrazu in telesu. Vsakega pol leta pojdi k zobozdravniku, tudi če te zobje ne bole. Zobje bodo bolj beli, če pridaš vodi za izplakovanje malo vodikovega prekisa. Ne pozabi tudi na redno negovanje nohtov! Ne domišljaj si, da je bujna trajna ondulacija na nogah kaj lepega; če je ne misliš odpraviti, nosi vsaj gostejše nogavice.

Ne boj se bodočnosti! Upaj vedno najboljši! Zaradi tvojega joka ali smeha se ne bo nič izpremenilo; z dobro voljo pa le pomagaš sebi in svoji okolici. Poleg telesne nikar ne pozabi na duševno kulturo.

Viri:

Dr. Margareta Raunert: «Kako naj se žena neguje.» To knjigo dobite pri upravi «Žene in doma» za polovično ceno 15.— din.
Dr. B. Mensendieck: «Telesna kultura žene.»
Dr. Doris Kent: «Specijalna metoda stvaranja i održavanja telesne lepote.»

Poslednji šolski dan

Pričujoča črtica znamenitega avtorja »Pisem iz mojega mlina« se godi po francosko-nemški vojni 1870/71. Izšla je v zbirki »Ponedeljkovih zgodb« (1873) in še nič ni zgubila na svoji živi pomembnosti. Pisatelj je pripovedovanje položil v usta alzaškega šolarčka.

Tisto jutro sem se bil zelo kasno odpravil z doma v šolo in kar pošteno strah me je bilo, da bom ozmerjan, in to tem bolj, ker nam je bil učitelj gospod Hamel povedal, da nas bo izpraševal o deležnikih, jaz pa niti pojma nisem imel o njih. Za trenutek me je obšla misel, da bi pustil šolo in se šel potepat na polje.

Vreme je bilo tako toplo, tako jasno!

V mejah ob gozdu so žvižgali kosi in na bližnjem travniku so se vežbali pruski vojaki. Vse to me je mnogo bolj mikalo ko pravila o deležnikih; toda imel sem še toliko moči, da sem se uprl zapeljivostim in brz stekel proti šoli.

Ko sem jo mahal mimo županstva, sem videl, da stoje tam ljudje pred rešetko za uradne razglase. Že dve leti so nam od tod prihajale vse slabe novice, izgubljene bitke, rekvizicije, da sem pomislil, ne da bi se ustavil: »Kaj je neki spet?»

Ko sem tako tekel čez trg, mi je zaklical kovač Wachter, ki je pred rešetko s svojim vajencem pravkar čital najnovejši razglas:

»Nikar se tako ne žuri, dečko, saj boš še vedno dovolj zgodaj prišel v svojo šolo!»

Mislil sem, da se norčuje iz mene, in stopil ves upehan na malo šolsko dvorišče.

Po navadi je bil ob začetku pouka v razredu tak direndaj, da se je čulo prav na cesto, kako so učenci odpirali in zapirali pisalnike, vsi hkrati naglas ponavljali lekcije, mašeč si ušesa, da bi se bolje naučili, in kako je učitelj z debelim ravnilom tolkel po mizah:

»Mir! Malo miru!»

Računal sem, da se bom lahko sredi vsega tega hrušča neopažen zmuznil do svoje klopi. Toda ravno ta dan je bilo vse mirno, kakor v nedeljo zjutraj. Skozi odprto okno sem videl, da moji sošolci že vsi sede na svojih mestih in da naš učitelj gospod Hamel hodi po šolski sobi sem in tja s svojim strašnim železnim ravnilom pod pazduho. Treba je bilo torej odpreti vrata in vstopiti sredi te vélike tišine. Lahko si mislite, kako sem bil rdeč in ako sem se ball!

Toda, ne. Gospod Hamel me je pogledal brez jeze in mi je zelo mirno rekel:

»Pojdi brz na svoje mesto, moj mali Frantz! Hoteli smo že pričeti brez tebe.»

Prekobalil sem se v klop in takoj sedel k svojemu pultu. Zdaj sem se šele toliko opomogel od strahu, da sem opazil, da ima naš učitelj svojo lepo zeleno salonsko suknjo, v drobne gube nabrane čipke pod vratom in čepico iz črne svile z vezeninami, s katero je bil okrit samo ob dnevih inšpekcije ali razdeljevanja nagrad. Sicer pa je bil ves razred nekam nenavaden in svečan. Najbolj pa me je presenetilo, ko sem se ozrl in opazil, da sede v zadnjih klopih, ki so po navadi ostajale prazne, vaščani, prav tako tiho kakor mi: stari Hauser s svojim klobukom na tri ogle, bivši župan, bivši pismonoša in še drugi. Vsem je bilo videti, da so žalostni. In Hauser je bil prinesel seboj star, na robah že ves oguljen abecednik, katerega je široko odprtega držal na kolenih, njegova debela očala pa so počivala počez strani.

Medtem ko sem se vsemu temu čudil, je gospod Hamel stopil za kateder in nam rekel s prav tistim blagim in resnim glasom, s katerim me je bil sprejel:

»Otroci moji, danes vas poslednjič poučujem. Ukaz je prišel iz Berlina, da se bodo poslej na alzaških in lotarinških šolah učenci učili samo še nemščine... Novi učitelj pride jutri. Danes imamo zadnjikrat francoščino. Prosim vas, bodite zelo pazljivi.»

Teh nekaj besed me je razburilo. Ah, bedniki, to so bili torej nalepili na županstvu.

Moja zadnja ura francoščine!

In jaz sem znal komaj pisati! Nikoli se je ne bom naučil! Treba bo ostati na tej stopnji! Kako sem bil zdaj hud na izgubljeni čas in na ure, ki sem jih zamudil, ker sem raje stikal za gnezdi ali se drsal po Sarrei!

Moje knjige, ki so se mi zdele še pravkar tako dolgočasne in sem jih tako težko nosil v šolo, moja slovnica, moje svete zgodbe so mi bile zdaj kakor stari prijatelji, od katerih se bom le zelo težko ločil. In prav tako je bilo z gospodom Hamelom. Ob misli, da bo odpotoval, da ga ne bom več videl, sem kar pozabil na kazni in na udarce z ravnilom.

Ubogi mož!

V počaščenje te poslednje ure se je bil torej tako praznje oblekel in zdaj sem tudi razumel, zakaj so ti vaški starci danes prišli v razred in zasedli zadnje klopi. S tem so pač hoteli pokazati, da jim je žal, da niso češče hodili v našo šolo. Pa tudi gospodu učitelju so se hoteli na ta način zahvaliti za njegovih štirideset let dobre službe in oddolžiti so se želeli odhajajoči domovini...

Vse to sem tako premišljal, ko sem nenadoma začul svoje ime. Bil sem na vrsti, treba je bilo odgovoriti na slov-

nično vprašanje. Česa vsega ne bi bil dal, da bi mogel povedati od začetka do konca tisto glasovito pravilo o deležnikih, na glas, čisto razločno, brez napake! Toda zmedel sem se že pri prvih besedah, obstal in se začel gugati v klopi. Bil sem zelo žalosten, niti glave si nisem upal dvigniti. Tedaj sem zaslišal gospoda Hamela, ki mi je govoril:

»Ne bom te grajal, moj mali Frantz, saj boš itak dovolj kaznovan. Vidiš, takole je. Vsak dan človek odlaša: »Eh, dovolj je še časa, se bom že jutri naučil.« In potem, glej, pride... Joj, to je bila velika nesreča za našo Alzacijo, da je svoje učenje vedno odlašala na naslednji dan. Zdaj nam pa ti ljudje po pravici oponašajo: »Kaj? Trdili ste, da ste Francozi, pa ne znate ne govoriti ne pisati vašega jezika!...»

Ali vsega tega nisi samo ti najbolj kriv, moj mali Frantz. Vsak izmed nas bi si lahko marsikaj pošteno očitati... Vaši starši niso polagali dovolj važnosti na vaše učenje v šoli. Rajši so vas pošiljali delat na polje ali v predilnice, da so imeli nekaj soldov več pod palcem. In jaz sam — ali si nimam ničesar očitati? Mar vas nisem često nagljal zalivat moj vrt, namesto da bi v razredu delal z vami? In kadar sem hotel iti loviti postrvi, ali sem se kaj sramoval, vam dati prosto?...»

Gospod Hamel je povedal še to in ono, nato pa nam je začel govoriti o francoskem jeziku, češ da je najlepši jezik na svetu, najjasnejši, najtrdnjši, in da ga je treba ohraniti v medsebojnem občevanju in ga nikdar pozabiti, zakaj narod, ki se pogrezne v sužnost, si je ohranil ključ svoje ječe, dokler se tesno oklepa svojega jezika... Potem je vzel slovnico in nam čital našo lekcijo. Čudil sem se, kako sem ga dobro razumel. Vse, kar je povedal, se mi je zdelo lahko, lahko. Mislim tudi, da ga še nikdar nisem tako pazljivo poslušal in da nam tudi gospod učitelj še nikdar ni tako potrpežljivo razlagal. Kakor da nam je ubogi mož pred svojim odhodom hotel dati vse svoje znanje, nam ga tako rekoč kar viliti v glavo.

Ko smo končali lekcijo, smo prešli k pisanju. Za ta dan nam je bil gospod Hamel pripravil čisto nove predloge, na katerih je bilo napisano z lepo okroglo pisavo: Francija, Alzacija, Francija, Alzacija... Da bi nas videli, kako smo si vsi prizadevali in kakšna tišina je vladala v razredu! Slišalo se je samo škripanje peres po papirju. Nenadoma so prifrčali v razred majniški hrošči; toda nihče se še zmenil ni zanje, niti najmanjši učenci ne, ki so s tolikšno vnemo in vestnostjo vlekli svoje, tenko gori, debelo doli, kakor da bi to še vedno bila francoščina... Na šolski strehi so tiho grulili golobi. Poslušal sem jih in si mislil:

»Ali ne bodo tudi teh prisilili, da bodo morali peti nemški?»

Kadar sem od časa do časa dvignil oči iznad strani, sem videl gospoda

Hamela, kako negiben sedi za katedrom in srepo opazuje predmete okrog sebe, kakor da hoče v svojem pogledu odnesti seboj vse to malo šolsko poslopje... Pomislite! Dolgih štirideset let je bil tu, na istem mestu, z dvoriščem pod oknom in z vedno enakim razredom pred seboj. Samo klopi in pisalniki so se zgladili in odrgnili od dolgoletne uporabe, orehi na dvorišču so zrasli in hmelj, ki ga je bil sam zasadil, je zdaj venčal okna prav do strehe. Kako težko in tesno je moralo biti pri srcu temu ubogemu možu, ko je, poslavljajoč se od vseh teh stvari, slišal svojo sestro, ki je hodila sem in tja po zgornji sobi in urejevala njune kovčege! Zakaj že naslednji dan sta morala odpotovati, oditi s tega kraja za zmeraj.

Navzlic temu je pogumno poučeval do konca. Po pisanju smo imeli zgodovino; nato so mali pojoč pismenkovali: ba, be, bi, bo, bu. V zadnji klopi je bil stari Hauser nataknil očala. Z obema rokama je držal abecednik in zlogoval črke z malimi. Videti je bilo,

da si tudi on prizadeva; glas se mu je tresel od ganjenosti in bilo ga je tako smešno poslušati, da bi se vsi najrajši smejali in jokali. Ah, nikdar ne bom pozabil te zadnje šolske ure!

Nenadoma je cerkvena ura bila pol dne, potem je zazvonilo angelsko česčenje. Prav tisti hip so se pod šolskimi okni rezko oglasile trobente Prusov, ki so se vračali z vežbališča... Gospod Hamel se je ves blede dvignil izza katedra. Nikdar se mi ni zdel tako velik.

«Prijetelji moji,» je začel, «prijetelji moji, jaz...»

Toda nekaj ga je dušilo. Ni mogel dokončati stavka.

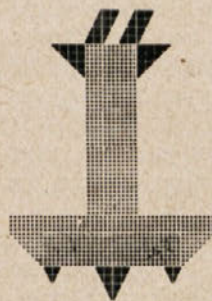
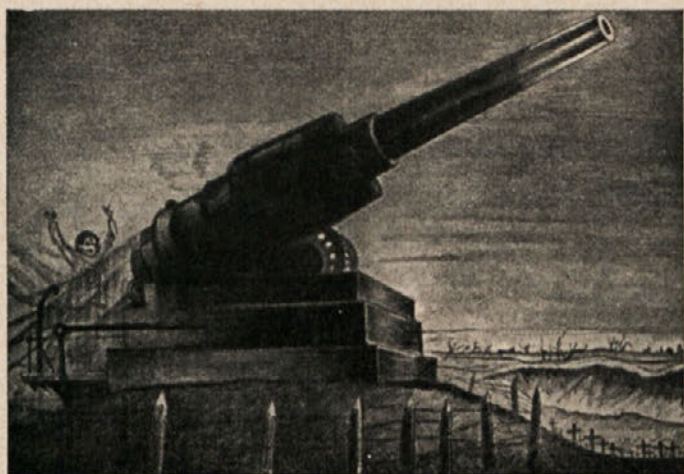
Zdaj se je okrenil proti šolski deski, vzel košček krede in napisal s krepkimi, velikimi črkami:

«Živela Francija!»

Potem je obstal zravnano, naslonil glavo na zid in nam brez besed pomahnil z roko:

«Končano je... Kar pojdite!»

Prevedel P. Karlin.

Občevanje S SAMIM SEBOJ

V stolpcu «Kako naj se vedem?» se je v naši reviji že veliko pisalo, seveda o vedenju, kakršno je potrebno nasproti naši okolici, družbi. In ker je pravkar izšla lepa knjiga «Vedenje, potovanje, zabava, dopisovanje*»), v kateri boste marsikaj dobrega slišali o lepem vedenju, sem si mislila: zakaj bi se na tem mestu danes izjemoma ne pogovorili nekoliko o vedenju s samim seboj? Skoraj vsakdo pozna starega Kniggeja, ki je napisal slovito knjigo o vedenju. Njegovi predpisi za vedenje v družbi so kajpak že zastareli, kajti nekatere stvari v vedenju

so prav tako podvržene «modi», kakor ženski klobuki. Kar pa piše o tem, kako občujmo sami s seboj, je še danes tako resnično in važno, kakor je bilo takrat. In zdaj čujte!

«Če hočeš najti v občevanju s seboj tolažbo, srečo in mir, bodi prav tako previden, pošten in pravičen s samim seboj, kakor si z drugimi!»

«Skrbi za zdravje svojega telesa in svoje duše! Kdor greši zoper svoje telo, zapravlja dobrino, brez katere bi bili vsi zakladi sveta puhla beračija. Kdor pusti, da moči njegovega razuma in spomina zmeraj dremljejo, ta ne le skoraj ničesar ne užije, ampak je tudi izgubljen, kadar gre za moč, pogum in odločnost.»

«Varuj se pred namišljenimi bolečinami in boleznimi! Ne daj, da bi te

vsaka neizgoda strla! Bodi pogumen! Ne obupuj! Vse na svetu mine. Vse se da premagati. Vse se lahko pozabi, če usmerimo svojo pozornost na kak drug predmet.»

«Spoštuj sam sebe, če hočeš, da te bodo drugi spoštovali! Pri svojih dejanjih ne stremi za tem, da bi drugim ugajal, temveč, da ne zapraviš lastnega spoštovanja. Tudi pri svoji zunanosti ne zanemarij ničesar, kadar si sam! Ne hodi umazan okrog, ne bodi surov, če te nihče ne opazuje! Nikar ne podcenjuj svoje lastne vrednosti! Ne izgublaj zaupanja vase in zavesti svojega človeškega dostojanstva!»

«Bodi sam sebi prijeten družabnik! Nikar se ne dolgočasi, to se pravi, ne bodi nikoli brez dela! Nikar se ne uči samega sebe preveč na pamet, ampak nabiraj iz knjig in ljudi nove ideje, nove lepe, dobre misli! Najbolj dolgočasen družabnik je človek sam sebi takrat, če je v sporu s svojim srcem, s svojo vestjo. Kako oduren, kako sam sebi v nadlego je človek, kadar preživi vrsto ur brez dela, smotra in cilja! In kako čil, vesel pa je in se zabava z lastnimi mislimi zvečer, ako je preživel dan tako, da je delal to, kar je dobro in koristno!»

To je nekaj izvlečkov iz Kniggeja, nekaj lepih misli, ki veljajo za moške in ženske. Knigge govori v moškem spolu, zato ga navajam tudi jaz tako, velja pa to seveda tudi za nas ženske.

Na žalost ravnamo in delamo prav velikokrat drugače, kakor svetuje Knigge, čeprav v srcu prav dobro vemo, da so ti nasveti zdravi in pametni. Me na primer damo zelo veliko na hrano, obleko, šport, na svoje telo. Ali zavoljo zdravja? Ah, kje neki! Samo zato, da smo vitke, zagorele in na videz brhke. Zato se tudi tako često dogaja, da nam vse to škoduje, namesto da bi nam koristilo.

Za to pa smo v drugem pogledu preobčutljive. Če nam kaj izpodeleti, če se nam takoj ne izpolni srčna želja — kako hitro izgubimo zaupanje v lastno moč!

Tudi same sebe večkrat premalo spoštujemo. Zdaj pa zdaj storimo marsikaj, česar bi ne storile vpričo drugih.

Kako malo ljudi je vljudnih s samimi seboj ali se dobro počuti s svojo lastno družbo! Še tako zakajen, hrupen lokal imamo rajši, kakor da bi bile same z dobro knjigo ali kakšnim dobrim, koristnim delom. Potem pridemo domov in tožimo nad izgubljenim časom in zapravljenim denarjem. Mislimo rajši na lepo občevanje s samimi seboj!

*) To knjigo in še štiri druge praktične knjige dobite, ako še danes nakazete 37.— din upravi «Žene in doma». — Uredništvo.

Bližala se je noč. Mali lokalni vlak je stresaje se drdral skozi polja, ki so polagoma bledele. Robert Feraille se je po petnajstih letih odsotnosti vračal domov. Bilo mu je pet in dvajset let, ko se je odpeljal. Njegovi starši so bili lastniki manjšega posestva. Ves čas svojega mladenišтва ni sanjal o drugačnem življenju, kakor o takemle: zjutraj zgodaj vstajati, nakrmiti konje, pogledati pod oljkovim gajem k tistim, ki so delali v vinogradu, zajtrkovati rožnato, mastno gnjat in sir ter v zimskem somraku hoditi čakati divje race v trstje na bregu ribnika.

Po kratkih študijah v sosednem mestu in po končani vojaški službi se je vrnil v vas. In bilo je čisto naravno, da se je zaročil z Lileto. Lileta je bila sirota, ki so jo vzgajale tete. Kot otroka sta se skupaj igrala. Liletin oče je padel v vojni pred očmi Ferailleovega očeta. Ko je Lileta dorasla v dekle, je bila zelo ljubka in dražestna; nikoli si ni mislila, da bi mogla ljubiti koga drugega razen Roberta.

Tudi on jo je imel zelo rad. Vse se je zdelo preprosto in lahko. Dan za poroko je bil že določen.

Zdajci pa se je zgodilo, da je Roberta napadla tista surova bolezen, ki zadene človeka kakor blisk, tisto zapovedujoče hrepenenje, potreba, da mora človek zbežati, strah, da bo moral ostati vse življenje na istem kraju. Nekateri večere je imel kar vročico; odhajal je z dolgimi koraki daleč od doma, tja do morja, kjer je stal negibno po cele ure in zrl na obzorje.

Otožen je postal in siten. Nekega dne je stopil pred ognjiščem v kuhinji k staršem in dejal s tihim glasom, ne da bi pogledal očeta in mater:

«Odpustite mi, moram se odpeljati. Ne morem prenesti misli, da ne bom vse življenje videl nič drugega, kakor našo vas. Hočem spoznati pustolovstvo, hočem se bojevati, hočem živeti.»

Mati je začela jokati. Oče mu je dejal:

«Na naju ti ni treba gledati. To je zakon narave, da otroci zapuščajo svoje starše. Ampak Lileta?»

Robert je obrnil glavo stran.

«Pozabila me bo.»

Lileta je bila tako presenečena, da ni našla besede, da bi ga zadržala, niti edine solze. Vzravnan, blede je nervozno zategovala šal okrog svojih vitkih ramen in gledala, kako odhaja. In on si je prizadeval, da bi ne zrl na njo, da bi mu ne bilo treba čitati v njenih jasnih očeh obupa in očitanja.

V teh petnajstih letih je dodobra spoznal in izčrpal vse pustolovščine. Zdaj se je vračal; imel je sicer nekaj denarja, toda bil je zagrenjen in razočaran. Živel je sam, vedno obupno sam, nihče mu ni pomagal, nihče skrbel zanj, kadar se mu je slabo godilo. Niti ure zmage niso bile lepe, ker ni imel nikogar, ki bi jih z njim delil. Čutil

se je utrujenega. Vračal se je v domovino, toda kaj bo tam našel? Prva leta je izmenjal s svojimi starši nekaj malo pisem. Niti on niti oni niso nikoli omenili Lilete. Oče je umrl po petih letih, mati ga je preživela samo za nekaj mesecev. Odsihdob nič. Misli je na dom, zapuščen, zaklenjen, poln prahu in zatohlosti, ki ga bo moral spet odpreti, kjer bo moral živeti, sam s svojo žalostjo.

Že je bil doma, že je stal pred očetno hišo. Nenadno je ostrmel, ves presenečen. Bilo je svetlo v oknu, svetlo za vrati. Le kdo je mogel, le kdo se je predrznil v njegovi odsotnosti in po smrti staršev? Planil je in odprl vrata.

Kuhinja je bila čista, lepa, živeča. V peči je gorel ogenj. Miza je bila pogrnjena za tri osebe. Zdajci je opazil na steni svojo lastno sliko, povečano fotografijo, ki je bila narejena takrat, ko je bil pri vojaki.

Gledal je okoli sebe, osupel in omamljen. Vtem so se naglo odprla vrata, in vstopila je sedem ali osemletna deklica in dolgo zrla v moža. Zdelo se je, da ga primerja s fotografijo. Potem pa se je vrgla k njemu, klicaje: «Očka!»

Instinktivno, ne da bi se prav zavedal, je stisnil otroka k sebi. In vtem se je na pragu prikazala Lileta.

Lileta, še vedno ista s svojimi nežnimi lasmi in svojimi velikimi, sladkimi očmi, Lileta, ki je pristopila nepresenečena in rekla smehljaje:

«Saj sem vedela, da se boš vrnil.»

Obstal je brez odgovora in čakal pojasnila. Razumela ga je in izpregovorila, stiskaje prste od ginjenosti:

«Gotovo razumeš. Vedela sem, da bi ne mogla nikoli ljubiti drugega razen tebe. Moje življenje je bilo ustvarjeno za tebe, naj se zgodi kar koli. Torej po tvojem odhodu sem se nastanila tukaj, kakor da sem tvoja žena, ti pa si odšel na potovanje ali v vojno. Tvoji starši so me sprejeli kakor svojo snaho in po moji zaslugi so imeli lahko smrt. Prepovedala sem jim, da bi v svojih pisemih tebi omenjali mene, toda tista pisma sem tako rekoč sama narekovala.

Ko so umrli, sem ostala tukaj. Ustanovila sem domače ognjišče, za katero tebi ni bilo. Živela sem tako, kakor da bi bil ti tukaj, kakor da imam moža, kakor da se moraš vsak čas vrniti. Pri vsaki jedi je ležal tvoj pribor nasproti mojemu. In rekla sem, prizanesljivo se smehljaje:

— Spet se je zakasnil.

Bala sem se samote. Buffardovi so umrli po nesrečnem naključju in zapustili tole malo. Bilo ji je osemnajst mesecev, vzela sem jo za svojo. Pogosto sem govorila z njo o tebi, kazala sem ji tvojo sliko. Res sva v ljubezni in spominih tvoja žena in tvoja hčerka. Petnajst let si mislil, da si sam, pa si imel dom in rodbino!»

Robert je gledal Lileto. Oba sta jokala.

«Pojdimo,» je rekla deklica in ga vlekla za rokav, «sedimo k mizi, očka! Vsaj enkrat se ne bomo zakasnili!»

Navada je navada.

«Kako pa je bilo sinoči pri predavanju proti alkoholu?»

«Dolgočasno. Samo enkrat je bilo živahno. Govornik je namreč vzel svoj kozarec z vodo in je hotel odpihniti peno.»

Predlog.

Otrok ni hotel zaspati. Mati je vprašala:

«Ali naj mu kaj zapojem, da bo zaspal?»

Oče je zagodrnjal:

«Poskusi še enkrat po dobrem!»

Zgrešeno posredovanje.

«Toda ali ne mislite, gospod tožitelj, da je obtoženec besedo 'idiot' samo pre nagljeno izustil?»

«Nasprotno, gospod sodnik,» je zaklical užaljeni, «obtoženec me je vendar prej natanko opazoval!»

*

KAR JE ŽE DAVNO PREISKUŠENO JE GOTOVO DOBRO

Pri krojaču.

Krojač desetletnemu Tončku: «Ali hočeš, da ti ramena nekoliko podložim z vato?»

Tonček: «Skoraj ni treba, rajši podložite zadaj hlače...»

Dva važna razloga.

«Zakaj pa ne hodite več v gostino, gospod Pivec? Prej ste bili vendar vsak dan tam.»

«I no, za to imam dva razloga: prvič je to moja žena, drugič pa moja tašča.»

*

Ne pozabite na
plačilo naročnine

Boljši vid
lažje delo in večja
spasobnost z pravilno
pomerjenimi očali
od

Lajec

LJUBLJANA
PASAŽA
NEBOTIČNIKA

Vprašanje in odgovor.

«No torej — kaj pa je rekel gospod učitelj nalogi, pri kateri sem ti pomagal?»

«Da sem — od dne do dne bolj neumen.»

C. G. M.:

PAMETNA VDOVA

Mož, ki je imel ženo in več nedoletnih otrok, je umrl. Vsa gotovina, kar je bilo pri hiši, se je porabila za poplačanje njegovih dolgov. Vse njegovo drugo imetje je bilo brez vrednosti, samo zelo lep konj je bil še doma, ki so ga veščaki cenili na tisoč zlatnikov. V svoji oporoki je mož določil, naj se po njegovi smrti ta konj proda, izkupiček pa podari občini.

Vdova, ki je bila pametna žena, pa je menila, da imajo njeni potrebni otroci več pravice do očetove dediščine, kakor kdor koli drug.

Poslala je torej svojega služabnika na semenj, da bi prodal konja in zraven še majhno mačko. Dala mu je tudi navodilo, kako naj oba proda. Odličen gospod je videl konja na semnju in je bil mnenja, da še ni nikoli videl lepše in plemenitejše živali. Sklenil je, da ga bo kupil, naj stane, kolikor hoče.

«Koliko stane ta konj?» je vprašal služabnika.

«En zlatnik, gospod,» je ta odgovoril.

«En zlatnik? — Ali ste pri zdravi pameti?»

«En zlatnik, gospod!»

«Nate, tu ga imate! In dajte mi konja!»

«Pod pogojem, gospod, da kupite tudi tole mačko!»

«Koliko hočete zanjo?»

«Devet sto devet in devetdeset zlatnikov!»

Gospod je zelo ostrmel in ni mogel te kupčije razumeti. Potem je premislil. Za tega prelepega konja bi bil gotovo dal dva tisoč zlatnikov. Zato se mu je zdel ta nenavadni nakup še zmerom zelo ugoden. In dal je za konja enega, za mačko pa 999 zlatnikov.

Modra žena je potem poslala, zvesto izpolnjujoč poslednjo željo svojega moža, zlatnik, ki ga je izkúpila za konja, občini, ostalih 999 zlatnikov pa je imela za prehrano svojih otrok.

Suha usta, ko se zbudite!

Kako lahko se to odpravi. Vzemite, takoj ko vstanete, za jutranjo nego zob in ust zobno pasto Chlorodont. Ta zobna pasta ne samo da osvežuje in čisti, ampak vsebuje tudi kisikovo sol, ki s prijetnim draženjem izziva žleze slinavke, da izločajo obilnejšo slino, in tako skrbi Chlorodont na najbolj naraven način za čiščenje ust.

Zobna pasta
Chlorodont

MARA SANJA

«Gromska strela!» je skoraj zakričal Zvonko. «Ta mrcina pasja spet laja! Zapri vendar okno! Če mi pride pred oči, ga bom ubil!»

Zvonko je bil res jezen.

«Ampak — dragi Zvonko,» je rekla njegova mala, ljubka žena, «kako moreš biti tak! Prvič psiček ni mrcina — in drugič, zakaj bi ne smel lajati?»

«Eh kaj!» se je jezil Zvonko. «Prvič me moti pri čitanju — in drugič ne maram psov!»

«Na žalost, na žalost,» je odgovorila gospa Mara, «sicer bi si bila že davno kupila psička. Sploh že zato, ker te tolikokrat ni zvečer domal!»

«Drevi bom doma!» je zamrmral soprog.

Ta večer je bil Zvonko zares doma. Ampak bilo mu je tako, kakor je navadno mnogim možem. Kadar so zvečer doma, postanejo zgodaj zaspani. Veliko prej, kakor v kavarni. Torej sta gospa in gospod šla spat. Malo sta še pokramljala, potem pa sta se obrnila vsak na svojo stran in zadremala.

Sredi noči se je Zvonko prebudil. Zdelo se mu je, kakor da ga je žena poklicala. Obrnil se je k njej. Toda govorila je samo v sanjah. Zvonko je prislulnil. Kaj je rekla?

«Ah, Maks — pusti vendar to! Ne, pusti — če bi to Zvonko vedel...»

Mara je zamahnila z roko, se nemirno obrnila, molčala in spala naprej.

Zvonko pa je postal zelo buden. V prvem trenutku je hotel svojo ženo skoraj surovo zbuditi. Potem pa se je premislil. Ne, Ne bo je budil. Nekaj drugega bo storil.

Naslednji dopoldan je Mari telefoniral:

«Tukaj, Maks!»

«Kdo, prosim?» je vprašala Mara.

«Ampak, Mara, jaz sem vendar — Maks!»

«Obžalujem, napačno ste zvezani!» je odvrnila Mara in položila slušalo.

Zvonko je prišel opoldne domov kakor razočaran Otelo.

Prihodnji dan je spet telefoniral. Zaman. Mara je kar položila slušalko. Zvonko je v največji naglici prihitel domov. Našel je ženo samo. Zvečer je šel z doma. Pa se je čez eno uro spet vrnil. Mara se je zelo čudila. Sedela je sama doma, pletla in čitala roman.

Drugi dan je Mara prejela pismo. V pismu je bilo: «Moram nujno s teboj govoriti. Pričakujem te o petih v mestnem parku pri ribniku. Če ne prideš, me ne boš nikoli več videla! Tvoj M.»

Ko je popoldne Zvonko točno o petih stal in oprezoval pri ribniku za grmovjem, sta stopila k njemu dva gospoda. Eden izmed njiju je potegnil kos papirja iz žepa. «Ali ste vi napisali tole pismo?»

«Jaz? Da — seveda. Ampak kako ste prišli vi do tega? Ali ste...?»

«Da — midva sva od policijel!» je odvrnil tujec in pokazal legitimacijo. «Pojdite z nama!»

Na stražnici je komisar Zvonka zaslišal.

«Kako se morete predrzniti in neprestano nadlegovati omoženo ženo?»

«Toda oprostite, saj sem vendar njen mož!» se je razburil Zvonko. «Vprašam vas, kdo vam daje pravico, da ste me aretirali?!»

Naposled je bila poklicana gospa Mara. Strašno se je začudila, ko je našla na policiji svojega moža. Seveda je moral zdaj Zvonko pripovedovati, kako je prišel do tega, da je svojo lastno ženo vabil na sestanek...

Mara je kar strmela vanj. Potem pa se je zasmejala:

«Maks! Ampak prosim te, Zvonko — to je vendar mali psiček naše sosedel! Maksija vzamem včasih k sebi, kadar te ni doma. Ti vendar ne maraš psov!»

Ko sta Zvonko in Mara prišla z roko v roki domov, je stal mali Maks pred vrati. Ko je zagledal Maro, je začel veselo migati z repom. Potem pa je uzrl Zvonka. Takoj je postavil rep pokonci in lajal. Zvonko pa se je samo smejal in zaklical:

«Maks, pojdi sem, daj mi tačico, ti mali, poredni Maks!»

Maks pa na to še v sanjah ni mislil. Obrnil se je proč in odšel. Na hišnem vogalu je storil to, kar pač delajo psi na vogalih.

Vjera Rowinska:

Petrov zločin

«Ti imaš spet skrbi, Peter. Ali bi mi ne hotel povedati?» je nežno objela Milica svojega zamišljenega moža. «Ali mi nič več ne zaupaš?»

«Prosim te, Milica, pusti me...» jo je odrinil Peter in zaril roke v lase. «Saj vendar dobro veš, za kaj gre. Veš, da bi rad to reč čimprej odpravil. Pa je tudi že najvišji čas... Oh, moj Bog, ta ženska me je že pripravila ob spanje bog ve koliko noči!»

«Seveda, Peter, vem. Čudim se le, zakaj se tako dolgo razmišljaš. Menda se ti ne smili? Jaz bi jo na tvojem mestu brez usmiljenja pustila, da izginel!» je rekla odločno gospa Milica.

«Naš stari tudi to zahteva,» je pritrtil Peter. «Toda jaz...»

«Kje je zdaj? ga je prekinila gospa Milica.

«Zaprta v kleti; ampak jaz sem vzlic želji starega v zadregi, ali naj ne uredim vse zadeve tako, da bi jo Teo našel — morda bi se še poboljšala in...»

«Nesmisel!» mu ni dala dogovoriti njegova žena. «Izkazovati milost takšnim ženskam, kakor je Mira, se ne izplača, in jaz sem ti že kolikokrat

rekla, da naj izgine. Saj je vendar toliko možnosti: v kleti je odprt vodnjak, ali pa se lahko podre strop — ali pa daj Ludviku revolver, in ta jo lahko sam...»

«Ne, ne — takšen način smrti se mi gnusi, mislim pa, da bi bil najboljši samomor. Kaj meniš, Milica?»

Gospa Milica se je zamislila, potem pa je zmajala z glavo.

«Ženske poznam dosti bolje ko ti, moj dragi. Zapomni si, da ženske, kakršna je Mira, ne zapuščajo sveta prostovoljno. Toda umreti mora vse, kakor, ker ne boš imel miru in jaz s teboj tudi ne, dokler bo živela. Dobro misel imam, Peter: kaj ko bi na mesto podanega vina izpila strup?!»

Nekaj časa je Peter gledal svojo mično ženo, potem pa se je nekako sproščen oddahnil.

«Prav imaš, Milica — to bom naredil!»

V tem trenutku je pozabil na vse skrbi in na Milico. Sedel je k pisalnemu stroju in se zadovoljno smehljal. Pisatelj Peter Hava je dal eni izmed junakinj svojega novega romana izpiti čašico strupa, ne da bi ga bila pri tem količakaj pekla vest.

Dejanje je to zahtevalo, pa tudi založnik...

PADOVANSKI PROFESOR PROSPERO ALPINI O KAVI

Na svojih potovanjih po orientu je spoznal srednjeveški italijanski profesor Prospero Alpini tudi zrnito kavo. Ko piše o tej pijači, pravi, da je po okusu zelo podobna zvretku pražene cikoriije. Iz tega spisa vemo, da so ljudje že v srednjem veku pripravljali in uporabljali za zdravlilo pijačo iz pražene cikoriije. Dandanes je postala cikoriija sestavina naše hrane v obliki slovitega pridanega (Pravi Franck), ki daje kavi fin, poln okus in lepo barvo.

Sladni sladkor v vsakdanji prehrani.

Ta fina hrana je postala v toku časa sestavni del vsakdanje prehrane najširših ljudskih slojev. Zakaj jedro Kneipove sladne kave, s katero pripravljajo danes milijoni gospodinje belo kavo, sestoji iz karameliziranega sladnega sladkorja; tri četrtine teže te kvalitetne sladne kave so dragoceni sladni sladkor, ki daje kavi redilnost in izredno fin okus.

Iz Boccaccia.

«Včeraj sem rekla Montinelliju v oči: Markiz, nočem vas niti videti več! In veš, kaj je storil? — Luč je ugasnil!

Vam jamči,

DA STE KUPILI ZA ČIŠČENJE VSEH KOVINASTIH PREDMETOV, OGLEDAL IN OKEN PRIZNANO NAJBOLJŠE SREDSTVO

Sidol

katero vsled kemičnih sestavin vse te predmete
ČISTI, POLIRA, OHRANI, DESINFICIRA

PAZITE NA VARSTVENO ZNAMKO!

Pridobite nam novo naročnico. Ko bo naročnino za vse leto plačala, dobite lepo nagrado

Prosimo, poravnajte naročnino. Dolžni znesek je zapisan na prospektu, ki ste ga dobili 1. X. pod naslovom „Mačka v žaklju“

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste rastriranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

PERZIJSKE PREPROGE,
ORIGINALNO ORIENTALSKE, NE PONAREJENE, NUDI NA STROGO SOLIDNI BAZI ZNANA DOMAČA TVRDKA

ANTE GRGIĆ 'DAMASK'

ZAGREB, PANTOVČAK 114

STALNO ZAPRISEŽENI IZVEDENEC IN OCENJEVALEC PRI KR. OKROŽNEM SODIŠČU V ZAGREBU. — RAZSTAVLJA NA VSAKEM VELESEJMU V LJUBLJANI. — INFORMACIJE VSAKE VRSTE DAJE RAD IN BREZPLAČNO

Otona Ring-a tekoči lep

Syndetikon
skeleji, zlepi, skita vse.

ZAHTEVAJTE ŽIMO SAMO Z ZAŠČITNO PLOMBO

STERILIZIRANO

ZADRUŽNA TOVARNA ŽIME D.D.

STRAŽIŠČE

NAŠA ŽIMA JE HIGIJENSKO OČIŠČENA IN STERILIZIRANA NA PARI 115°C. NE DIŠI, JE BREZ MAŠČOBE IN FERMENTOV, PO CENI.

«PRIJATELJ» izhaja vsakega 15. v mesecu. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina je: letno 12 števk revije «PRIJATELJ» in priloga «Za pridne roke» din 62.—. Če se plačuje v obrokih, je četrletna naročnina din 17.—. — Odgovorni urednik Emil Podkrajšek v Ljubljani. Za prilogo «Za pridne roke» odgovarja Rija Podkrajšek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/1. Tel. 21-32. Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Za tiskarno odgovoren Francè Pintar.

Žrebanje I. razreda 41. kola
Državne Razredne Loterije
11. oktobra 1940.

42.000 dobitkov in 7 premij
v znesku (približno)

65.000.000⁻ - DINARJEV

Dobitki od

2,000.000 ⁻ —	300.000 ⁻ —
1,000.000 ⁻ —	200.000 ⁻ —
500.000 ⁻ —	100.000 ⁻ — itd.

Cena srečk:

$\frac{1}{4}$ srečka
Din 200⁻

$\frac{1}{2}$ srečke
Din 100⁻

$\frac{1}{4}$ srečke
Din 50⁻

Strogo solidno poslovanje!

Glavna kolektura Državne Razredne Loterije

A. REIN I DRUG

ILICA 15 ZAGREB GAJEVA 7